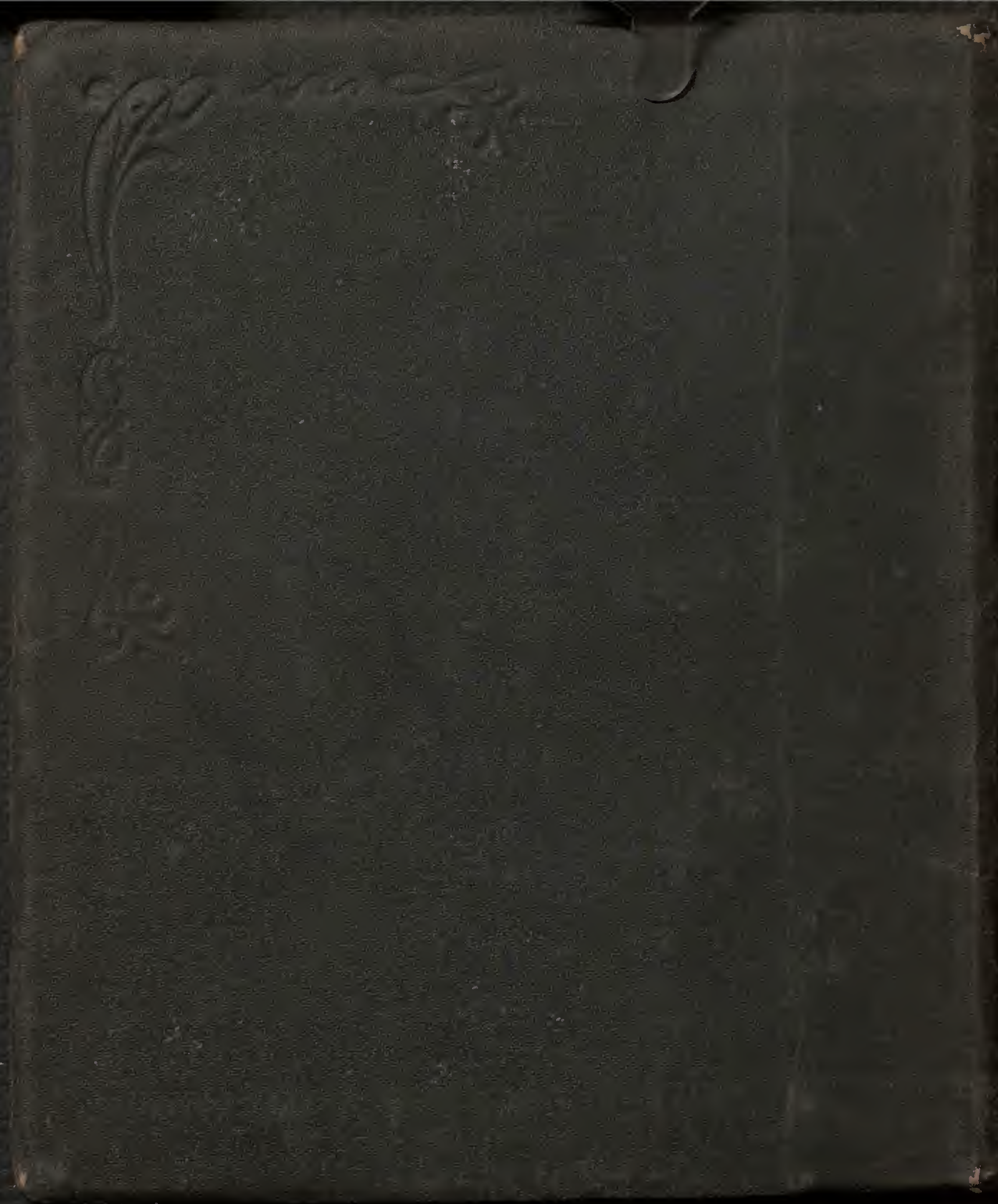

201333

[illegible] کمترین [illegible]

[illegible] در ارام قول

ظفرنامه شرحی

Arıkan

(ذات حضرت صدارتپناهینك كریدما موقعنده مظفریتلرینه دائر)
(آثدیده متصرفی سعادتلو فاضل پاشا حضرتلرینك نظم ایلدیكی ظفرنامه‌در)

بارك الله زهی كوكبهٔ عالی اقبال   لوحش الله عجب نصرت و فیض و اقبال
حق بوكیم كورمدی آغاز ایده‌لی دوره فلك   بویله بر فتح و ظفر بویله شكوه و اجلال
لرزه صالدی فلكه نعرهٔ میّالك الله   رعشه ویردی كره‌یه غلغلهٔ یا متعال
كیمه‌لر اولمدی بو فتح مبینه مظهر   نه سكندر نه هلاكو نه سزاد و آنیبال
آفرین همتنه آصف عالی قدرك   اولدی شایستهٔ توفیق جناب متعال
كریدی آلدی كیرو صولت سیف و قلمی   منقسم كمشدی ایكن دائیهٔ استقلال
دولتی ایلدی بر اویله بلاددن آزاد   بوقدر یلده مشكل اولوردی شورشنده هوا
اعتبار ایلدی بوقدره شو مشكل سفری   بوقدر كیم ایتمش ایدی كندیسنی استقلال
بونه غیرت نه حمیت نه شجاعتدر بو   هیچ كورلمشمی تواریخ سلفده امثال
عسكره ویردی قوماندالی مثال بوناپارت   كرچه كیم كلمدی هیچ سلسله سنده جنرال
ویرمدی آنلره قرده شان دوشمانه مجال   انكلیز دولتنه اولسه سزادر آجرال
واقعا قیلیجه جان قیلیجه مال اولدی تلف   ایندی اماكه جزیره شرفن استحصال
اقتضا ایلدی العفو زكاة الظفره   ایتمدی طائفهٔ باغیه‌لی استیصال
یا او تقریركه تفصیل ایدر اجرا آتی   حسن تعبیر و بلاغتده بدلتمز امثال
سربسر شیوهٔ اعجاز و سراسر مضمون   لفظی برنكته و هر نكته‌سی لبریز خیال
قان صچر خامهٔ خونریزی مركب یرینه   شرلی معركه‌ده اولنجه میّال
ذلف یاره طوتنور مسئله‌ده خامه‌سنك   تار معنی دكیلدر یا ینه تمثال تمثالك
یاذدیغی شیلره معتاد و نوادر الفنی خوان   كوردیكی اشاره تقویم و جریده دلالك

اویله برشهرته مالك كه ملولی عالم
اویله برقدرته صاحب كه مراد ایلرسه
كندی سلطان دكل اما كه نیجه سلطانی
پادشاهلق آدی وار در یالكز دیلرده
هر نه ایشه ایسه لایسئل عما یفعل
مصرده ایلدی تغییر وراثت حكمی
بغداده قلعه سین امان ایله صریشانه
قره طاغ قله لرین ییقدی ایسه حكمی نوله
رومدن ارمنیدن یایدی مشیر و والا
ویردی مالیه یه تدبیر مصیبی بركت
طوتدی تشون رسمه كیروب اولدی خزینه لبریز
اعتبار ایله یایدی نیجه استقراضات
طوتالم جمله امورنده خیانت ایتمش
بویله ایشی كورملی ایفا ایلمه مقصدنامی
اهل سیف اهل قلم اهل دل اهل انصاف
حامیٔ دین مبین محیی شرع انور
تنفیذ هنگامه یه كیردیسه مظفر اولدی
اسب دولت بوتر قیده كیدرمیدی عجب
كندینك غیرت مدیدسی قویمز یوقسه
نظر ایت صورت زیباسنه ماشاءالله
قد دكل قامت مطبوعه سی برسرو سهی

نامنی بیلسه اگر البت اكار بلا بجال
كورینور صورت امكانده نیجه امر محال
مقصدی اوزره ایدر بنده كبی استعمال
ذاتیدر تحت حكومتده حقیقی فعال
هر نه حكم ایلسه آزادهٔ تقیید سؤال
ایندی بربوز باشی لی مملكتین اوزره قزل
دولتك قیلدی تمامیتنی استكمال
یته توفیق خدا ایله ایدر قلع جبال
ایلدی رسم مساوات حقوقی اكمال
بولدی هپ سایهٔ لطفنده وبان وحشتدل
ایندی تحویل نوا تمله نقود استحصال
یوقسه مالیه ایشنده كورلوردی اشكال
شوكریده خدمتنی وار میدر انكاره محال
نه ره شهرت ایچون زمزمه اولمق بوال
محسن و مكرم و ممدوح و غیور و فعال
حافظ دولت و درهم كن اوغان ضلال
دكمدی عارضنه لطمهٔ الحرب سجال
اولمسه همتی مهیز ذن استعجال
چكیلور یوقمی بو محنت كشی اولسه حمال
نور اول وجه مبارك نور اول حسن و جمال
كوز دكل چشمه دلاراسی ینابیع زلال

اویله دستور معظم که نقیب الاشرف　　کلسه کر مجلسنه جالی اولور صف نعال
اویله نادله که اکر شابقه‌لی بر قونزوجی　　اوینه کلسه ایدر تا قپودن استقبال
اویله بر جربزهٔ نطقیده وارکیم ایلر　　خصمنك مقصدینی اولسه النده بطال
موقعه راور ویا برکسه عقاب شانی　　یکقوزه ککبوزه دن کلسه عجمی قزبال
قهرینه اوغرامدی اوغراسه بر برکرهٔ　　نه طولانرده کزر قاره نه طاغده جقال
هب تأنی مکیانه دن ایلر نشئت　　طبع پاکنده اکر وارایسه جزئی اهمال
همت ومشربیده قدی کبی عالیدر　　چونکه اسما اولنور نا سمادن انزال
سایه سنده اوقدر ایتدی جهان کسب حضور　　ایلمزکیمسه دعاسنده دقیقه اهمال
نانغانی بیقلوردی نیجه اهل هنرلی　　جانب عفوده اکر اولسه طبعی میال
نقد وعدی ایله همیان ضرورت لبریز　　ذو لطفی ایله جیب فقرا مالامال
کالهٔ ثروت و داتیله اولمزآرشون　　غلهٔ نعمت لی غایتی بیلمز مکیال
والیٔ مصرایله سلطاندن الوردی احسان　　مقصدی اولسه ایدی جمع نقود واموال
بیتنی مالی یاقدی ایسه کرنار حریق　　کار کیرینی بنا ایلر آنك بیت المال

آصفا همت مخصوصه‌نه تدبیر کور
ایچون دولتی بو حده کماله ایصال

کلدی بر حاله کیم دولت عثمانیه　　حس اولنمز کبیدر شائبهٔ اضمحلال
نه درایت بوکه بکرمی سنه در وعد ایدرك　　الداوب اوردیایی عالمی ایتدله اغفال
بونه طالع که جهان خصمك ایکن بوبجه زمان　　مستقل اوله سلطان تخت نشین اقبال
مسلمان لعنت ایدر غیر مسلمان لعنت　　کیمسه ترقیمنکی بیلمدی حالا بونه دنال
اربعینه قدر البته سورر کرمی بحث　　استمم بن نقدر وصفکی ایتمك اجمال
آصفا عمری اوصانکه حصر ایلیه‌یم　　بر زمان قابض ارواح ایدرسه اهمال

فاضلی پیر وعته کلسه ده سویلر مدحك   صوری کوریلمز اولمسه ده دیشری طورمز بطال

طالعا وقتده مدارده زمانم کچدی   اولمدم شمدی یه دك مظهر فیض وآمال

عاجزم شکرینی ایفاده که ایتدی لطفله   شمع مقصود دمی آخر نفسده اشعال

نصر فقطه بر قطعه سبب اولمش ایدی   بو قصیده‌م بنی والیلکه ایده ایصال

یتر ای خامه قو تصدیعی دعا موسمیدر

طوت یوزك قبله‌یه آچ باشکی باصفوت بال

تا که پرواز ایده آفاقده سیمرغ وهما   کبك دارائی پامال ایتمیه شاهین زوال

لطف واحسانی کبی عمری اوله نامعدود   دین وایمانی قدر کسب ایده فیض واقبال

بندۀ عالی

الفقیر فاضل بوسنوی مولوی

منصرف ازمید

ازمیر متصرفی سعادتلو فاضل پاشا حضرتلرینك حق عالیٔ حضرت صدارتپناهیده
انشادینه موفق اولدقلری ظفرنامه اوزرینه قرنتینه کتابتندن متقاعد
خیری افندینك نظم ایلدیکی تخمیس نفیسدر

مژده نصر همایون بدیع الاحوال   مژدهٔ فتح بشارت علم فرخفال
دیسه عقباده سزا غبطه ایله رستم زال   بارك الله زهی کوکبهٔ عالی العال
لوحش الله عجب نصرت و فیض و اقبال

اشته تاریخ سلف لازم ایسه بکا انکله   سطح عالمده نیجه معرکه کچدی کرملك
بولنی دیر متصنعا برده بشر کوکده ملك   حق بو کیم کورمدی آغاز ایده لی دوره فلك
بویله بر فتح و ظفر بویله شکوه و اجلال

یر کوکه کوکده ویره ایلدی دهشتله نگاه   هر تندن آرادی هر بری بر جای پناه
یتدی سکان سماوات و زمین ناله و آه   لرزه صالدی فلکه نعرهٔ تبارك الله
رعشه ویردی کره یه غلغلهٔ یا متعال

ایده لم دقت ایله جمله تواریخه نظر   مطلع شرقدن اقصای اقالیمه قدر
کرچه کلدی نیجه صاحب حشم و فتح و ظفر   کیمسه لر اولمدی بو فتح مبینه مظهر
نه سکندر نه هلاکو نه سزار و آنیبال

صفدر صفشکنی بویله کرکدر صدرك   اولمدی شمدی یه دك فاعلی هیچ بر غدرك
نامنی ایلدی تجدید غزای بدرك   آفرین همتنه آصف عالی قدرك
اولدی شایستهٔ توفیق جناب متعال

٦ موج اوروب قندیه برجنده مظفر علمی — اوروپا اولدی دل آشفته‌ٔ حسن رقمی
چونکه بر خدمت ایدی دولتنه ملتزمی — کریدی الدی کیدو همت سیف وقلمی
خدمته کلمشتی ایکن داعیه‌ٔ استقلال

٧ دولتی حسن اداره ایله مقصود ومراد — اکا یلق مانع ایمشی کثرت امصار وبلاد
ایتدی بو قاعده‌ٔ حکمتی کندی ایجاد — دولتی ایلدی براویله بلادن آزاد
یوقسه پك مشکل اولوردی شو زمانده احوال

٨ مجاهق ملوث ایکن جاریه‌لر ایله پری — طرفه کویالق ایدرکن کیجه‌لر بنده‌لری
بی سبب ترك ایدرك بویله حضور حضری — اختیار ایلدی بو وقتده شو مشکل سفری
یوقسه کیم ایتمشی ایدی کندیسنی استثقال

٩ نله فکری اولوب جیشی ظفرله مملو — قلعه‌ٔ ذهننه اندیشه‌ٔ فتح ایتدی غلو
قلیجن چکدی قیننده ن دیه‌رك قنده عدو — بونه غیرت نه حمیت نه شجاعتدر بو
هیچ کورلمشمی تواریخ سلفده امثال

١٠ تن نازنده‌سی نر نازك ایکن یکده نه فارق — کندینه مانع عزم اولمدی کانون ایله مارت
اکا نسبتله جبانه‌ر شجعان اسپارت — عسکره ویردی قوماندالی مثال بوناپارت
کرچه کیم کلمدی هیچ سلسله سنده جدال

١١ بکری بش قطعه سفینه ایدی حکمنده نیدل — طونندی بر روم دایورلك برسنه اقدامه بدل
هیچ بحریه دن آکاه دکلکن اول — ویرمدی آبلوقه ده شانه دونمایه خلل
انکلیز دولتنه اولسه سزادر آمرال

١٢ چونکه هرکارده ترجیح اولنور شرف — ایتدی حکام مسلمانه نصارایی خلف
تیر طعنه بو سببدن اولمز ذاتی هدف — واقعا خیلیجه جان خیلیجه مال اولدی تلف
ایتدی اماکه جزیره‌نك شرفن استحصال

١٣ ذات حیدر شیمی عزم ایده‌لی بو سفره — باشی کسرلر قلیجی نامنه جمله کفره
ویرمدی رخصت تعقیب عدو بر نفره — اقتفا ایلدی العفو زکات الظفره
ایتدی طائفهٔ باغیه‌لی استیصال

١٤ گرچه هر فنده مسلّم او صدرلی ذاتی — علم انشاده خصوصی ایله معلوماتی
بشقه دعواده بولنمز دیه‌لم اثباتی — یا او تقریر که تفصیل ایدر اجراآتی
حسن تعبیر و بلاغتده بولنمز امثال

١٥ اویله تقریر که هر بر سوزی در مکنون — اویله بر نسخه که هر سطری سراپای فسون
گورن اول ملحمه‌لی یا نیجه اولمز مفتون — سربسر شیوهٔ اعجاز و سراسر مضمون
لفظی رنگینه و هر نکته‌سی لبریز خیال

١٦ گوسترر کلک فسونکار گونی شب یرینه — عرض ایدر شمشکی قصدیله کوکب یرینه
صاچیلیر بر دوه‌لی استه مرکب یرینه — قان صیچر خامهٔ خونریزی مرکب یرینه
مثلی معرکهٔ رزمه اولنجه میال

١٧ سیرینه گوز ایره مز کلک هنرجامه‌سنک — نور معنی اوزرنده طولاشور هامه‌سنک
اوقو بو بیتنی دقتله ظفرنامه‌سنک — زلف یاره طوقنور مسئله‌ده خامه‌سنک
تار معنی دوکیلور پاینه تنفال تنفال

١٨ نه یازارسه اولور اطراسنه مجبور جهان — نه پیارسه ایدر البته تعجب انسان
یا نصل اولمسون آثارینه آدم حیران — یازدیغی شیرده ممتاز و نوادر الفنون
کوردیکی ایشده تقویم و جریده دلال

١٩ آز کلور صیتنی تعریف ایچون هر نه دیسم — قولکز اوردیانلک حالنی گرچه بیلیرم
بونی بر دیبلومات اغزندن ایشتدم افندم — اویله بر شهرته مالک که ملول عالم
نامنی بیلیر اکر البت اکابر بالاجمال

براثنی یا یمغی ذهننده اکر بیلدایسه　　آنی اجرا ایدرالبت نه ایدر نیدرایسه ٢٠
اولیور خارج امکان صانیلان شیدایسه　　اویله بر قدرته مالك كه مراد ایدرایسه
کورینور صورت امکانده نتیجه امر محال

ایتدی تسخیر دراتیله شه دورانی　　یرادی کندیسنه سلطنت عثمانی ٢١
ذاتنه دینسه سزا شاه جهان ثانی　　کندی سلطان دکل اماکه نتیجه سلطانی
مقصدی اوذره ایدر بنده کبی استعمال

شه دوران ایله یوق بینه مائل پرده　　یارا ولمز شوقدر وارکه آدی منبرده ٢٢
یوقسه اول رتبه یورر حکمی که هر یرده　　پادشاهلك آدی واردر یالکز دیللرده
ذاتیدر تخت حکومتده حقیقی فعال

قلبی آیینۀ الهام خداوند ازل　　ذاتی مرسل کبی معصوم خطایا وزلل ٢٣
کیمسه درابیه مز کندی ایله بحث وجدل　　هرنه ایشدرایسه لا یسئل عما یفعل
هرنه حکم ایلسه آزادۀ تقیید سؤال

قتل والی یه ویروب شامده رخصت حکمی　　قیلدی تألیف معادات رعیت حکمی ٢٤
ویردی لبنانده نصارایه امارت حکمی　　مصرده ایلدی تغییر وراثت حکمی
ایتدی بر یوزباشی یی مملکتین اوذره قرال

نزل املا ایدوب اسلامدن اوذبیك فا　　هجرت ایتمشدی اطاعت ایدرك فرمانه ٢٥
شرط ایدوب دکز علم ایتمکی زمانه　　بغداد قلعه سن امان ایله صربستانه
دولتك قیلدی تمامیتنی استکمال

کندی نصح بلاغت اثری تویری لوله　　صاله مز غیری مقدمکی کبی صاغه صوله ٢٦
اویله مأمنده نه حاجت اولهجق ناره قوله　　قاره طاغ قلعه لرین ییقدی ایسه حکمی توله
یشه توفیق خدا ایله ایدر فتح جبال

٢٧ عزمنه یاور اولور ایسه اگر قصد خدا — قبطیان جابی اولور مسند صدر والا
یا لکز ایتدی یهودیلر ایچون استثنا — رومدن ارمنیدن یاپدی مشیر و بالا
ایلدی رسم مساواته حقوقی اکمال

٢٨ بر زمان اقچه چه کورمشدی خزینه قلت — المجبوب آیلغنی خلق چکردی ذلت
یا تنصل ذاتنه شکر ایتمیه شمدی ملت — ویردی مالیه یه تدبیر مصیبی برکت
بولدی هپ سایهٔ لطفنده جهان وسعت حال

٢٩ تفراضم ایله ویرکوسی ایدلمز تنجیز — صانمه اعشار ایله اغنام رسومن تامیز
بولدی کویا یکی بر معدن سیم وابریز — طوز تتون رسمه کیروب ولدی خزینه لبریز
ایتدی تحویل قوائمله نقود استحصال

٣٠ دولتی اوروپا امنیت ایدرمی هیهات — لطف ایدوب ایلمه عرض کفالت دول ذات
اثنه لازمه بو دعوایه دلیل واثبات — اعتباری ایله یاپدی نیجه استقراضات
بوقسه مالیه ایشنده کوریلوردی اشکال

٣١ بو نظرانده دیه لم کندی خیانت ایتمش — شام ایشن آخره سهو ایله امانت ایتمش
نه حمیت نه صداقت نه متانت ایتمش — طولنالم جمله امورنده خیانت ایتمش
شوکر یده خدمتنی وار میدر انکاره مجال

٣٢ شامده نام برافقمه نوا دل کامی — قتل عام ایتمکه حاجت نه ایدی اسلافی
اینه تقلید یتشمزمی اونیك انجامی — بویله ایشی کورملی ایفا ایسه مقصد نامی
نه روا شهرت ایچون ذمزمه اولمق بوال

٣٣ اویله عالیدر او محمود گزین اسلاف — بر لسانده اکا شایسته بولنمز اوصاف
بویله وصف ایلر ایدی ذاتنی کورسه وصاف — اهل سیف اهل قلم اهل دل اهل انصاف
محسن و مکرم و ممدوح و غیور و فعال

داور ملك هنر صفدر نصرت رهبر   قهرمان قدرت وآهن دل ورستم پیکر ٢٤
مرتضی مشرب وهم طبع خلیل آذر   حامئ دین مبین محیئ شرع انور
حافظ دولت ودرهم کن اوثان ضلال

بر زمان پادشه عالمه مغبر اولدی   امرینه اول دخی انجام مسخر اولدی ٢٥
حاصلی هپ شرف طالعه مظهر اولدی   تیغی هنکامه یه کیر دیسه مظفر اولدی
دکمدی عارضنه لطمهٔ الحرب سجال

اوله مز فارسی اقباله یورتمك اغرب   سوط غیرت ایله دیواری مثال مرکب ٢٦
آن زمانده نه قدر فیضه نه رنقه سبب   اسب دولت بونر قیده کیدر میدی عجب
اولمسه همتی مهمیز زن استعجال

کیمه نه کند بسنلك قارنی باآج باطوقه   چوقچیدر یارمق آتوب هرانسه بوزتن صوقه ٢٧
کیروبرسون دیه لم ذاتنه بونر چوقه   کندینك غیرت ملیه سی قویمز یوقه
چکیلور یوکمی بو محنت کشی اولسه حمال

ایچین وجه دلاراسنه برکره نکاه   بردخی عالمه باقمقدن ایدر استکراه ٢٨
اطلبوا الخیر مآلندن اولورسك آکاه   نظرایت صورت زیباسنه ماشاءالله
نه راولی وجه مبارك نه راول حسن جمال

آفتابه یوزینك وارسه ده وجه شبهی   آندیرر طلعت میمون قرمناکی ملی ٢٩
آنده تیل صنعت مولایه سراپا نکهی   قد دکل قامت مطبوعه سی بر سرو سهی
کوز دکل چشم دلاراسی ینابیع زلال

حرم خاصه داخل اولمزلر اجلاف   عمانك ایدر آمالنی دائم اسعاف ٣٠
ایلمز نسل رسولك عدناً استخفاف   اوله دستور معظمکه نقیب الاشراف
کلسه کر مجلسنه جابی اولور صف نعال

٤١ بزم عدلنده مساوی چاقیجی طنبوره‌جی   مجلسنده بر اولور لاغوتجی اسنزه‌جی
طایغز چیزمه‌جی یالوسترجی موسنوره‌جی   اویله نازلی که اکر شایقه‌لی برقوندره‌جی
اوینه کلسه ایدر تانیورن استقبال

٤٢ اورا نورلر آووقاتر یانه کلسه اکر   انی الزامده البته تالورلر مضطر
بوده کلدر یالکز ذات شریفنه لهنر   اویله برجربزهٔ نطقیده وارکیم ایلر
خصمنک حقی رفی اولسه النده ابطال

٤٣ کیدی شهرتده ملوک عرب وایرانی   اتخاذ ایلدی القاب حکمدارانی
مونیتورلرده صون آلتی بازیلور عنوانی   چوقیمندرا اوروپایه کنسه عقاب شانی
بکفوزه ککبوزه دن کلسه عجیبی قرتال

٤٤ مظهر اولسه غضب پاکنه شیر نره   دهشتندن طاغیلور جسمی مثال ذره
موذیات اولمسون آسایشی حاله غره   قهرینه اوغرامدی اوغراسه‌لر برکره
نه طوانه ده کزر فاره نه طاغده چقال

٤٥ بعض احوالده ایدرسه آغرجه حرکت   هر برنده بولنور برنیجه سرو حکمت
اکا تنبل دیملی البته خطادر البت   هب تأنی حکمانزدن ایلر نشأت
طبع پاکنده اکر وارایسه جزئی اهمال

٤٦ معن و حاتم دینه‌مز ذاتنک امثالیدر   که بوذاتک بنده‌لری لطفی ایله مالیدر
عارضی صانمه بوکی کندینک حالیدر   همت و مشربیده طبعی کبی عالیدر
چونکه اسما اولنور نامه سمادن انزال

٤٧ هنیله ایدلی قاعدهٔ عدل ظهور   نیجه مظلوملرک خاطری اولدی مسرور
بویله لطفک کیم ایدر شکرینی ایفاده قصور   سایه سنده اوقدر ایندی جهان کسب حضور
ایمزکیمسه دعاسنده دقیقه اهمال

نفرتی اولسه ده فاضلره اول کاملرك اوغلنی تربیه ایتمك کبیدر بر یدرك ٤٨
بوقدر تمییز ایدر جنسنی شاب وشکرك خانمانی ییقیلوردی نیجه اهل هنرك
جانب عفوه اگر اولمسه طبعی میال

چونکه اعلا سوزی ایلر کولونسندن تمییز نطقی تأثیر ایدر اولسه ده غایتله تمییز ٤٩
اهل ماجانه اولور هر سخنی شوق انگیز نقد وعدی ایله هبیان ظروف لبریز
زر لطفی ایله جیب فقرا مالا مال

اوله‌لی طرفه نمایان غرابات شئون کورمدی مثلنی بو چارسوی دیب منون ٥٠
حسدندن یریدر یرلره گیجه قارون کاله ثروت ودارا ننه اولمز آرشون
غله نعمت لی غاینی بیلمز مکمیال

ثروت ونعمتی محصول تصرفدر اینان ارنکا بر دیره مز مشربلی چونکه امکان ٥١
شوبت شمزی بو دعوایه کرکسه برهان والی مصر ایله حطاندن الوردی امان
مقصدی اولسه ایدی جمع نقود واموال

کوردیکی خدمته املاکی اولنسه تطبیق آجیوب مالنه انصاف ایدر اهل تدقیق ٥٢
ذاتاً انتساب ایدی هم کندینه نسبتا بر ضیق بیلمنی مالنی یا قدیلسه اگر نار حریق
کار کیرینی بنا ایدر انلر بیت المال

فتح ایدن عالم اندیشه‌لی شمشیر کدر ضبط ایدن مملکتی تیغ جهانگیر کدر ٥٣
دیرن امید نجددر ده تقریر کدر آصفا همت مخصوصه‌ٔ تدبیر کدر
ایلین دولتی بو حده کماله ایصال

بوزدی اخلاقنی هپ ملت عثمانیه قالمدی کیمسه ده هیچ غیرت عثمانیه ٥٤
کندی اسکی شرف وشوکت عثمانیه کیردی بر حالته کیم دولت عثمانیه
حق اولمز کبیدر شائبه‌ٔ اضمحلال

٥٥ كرچه يك چوق لهذا ستر پوشی وار كوزيمك   آنی دوزمكدن اينا نه رمسی تشكلدريك
ايلدی خيلی دقوداته ده ياردم كرمك   نه درايت بوكه يكرمی سنه در دعا ايدرك
آلدادوب اوردياليی عالمی ايتدك اغفال

٥٦ اولدی مغلوب ومسخر سكا سلطان جهان   نيچه بيل ايتدك انك نامنه حكم وفرمان
نقدر فكر تعجب ايدلورسه شايان   بونه طالع كه جهان خصمك ايكن بو نجه زمان
مستقلا اولهسك تخت نشين اقبال

٥٧ وعد اصلاحه دخی ايلميوب اهميت   حكمت آميز اولان افعالی صانورلر جنت
هر بلايی سكا بالذات ايدرلر نسبت   مسلمان لعنت ايدر غير مسلمان لعنت
كيمسه لر قيمتكی بيلمدی حالا بو نه حال

٥٨ بزم الفتده صفو قدر او قدر كرمی بحث   ايدر انسان بيلان كبی اثر كرمی بحث
بو مرارتله كيدرايسه اكر كرمی بحث   اربعينه قدر البته سورر كرمی بحث
استم بن نقدر وصفكی ايتمك اجمال

٥٩ اعتبارم بنی لال ايلدی لطفك نه ديم   وصفكه سوز بولهمم نيلهيم نشليهيم
فاضل شاعر ايله باری سوزی برايديم   آصفا عمری اوصانكه هصر ايليه يم
بر زمان قابض ارواح ايدرسه امهال

٦٠ اوله رق مستند شيمۀ عفو وصفحك   نعتكی فاضل ايدر خيری توكلده ضحك
كنج ايكن سويمامشدی بنه ذم وقدحك   فاضل پيره عنه كلسه ده سويلر مدحك
صوی كويك قالمسه ده دينلدی طوريز بطال

٦١ كاه طاغده وصحراده زمانم كچدی   كاه ماليه ده دعواده زمانم كچدی
حاصلی حرص ايله ضياده زمانم كچدی   طالقاوقلقده مداراده زمانم كچدی
اوله مدم شمدی يه دك مظهر فيض وآمال

نالهٔ مرصعی انجام ایتیندی لطفك   بکا انفاس حیات ایلدی کندی لطفك ٦٢
شعرانك یورکی باغنی اریتدی لطفك   عاجزم شکرنی ایفاده که ایتدی لطفك
شمع مقصودمی آخر نفسمده اشعال

یأسی وهجران ایله بزم صراوب سونمش ایدی   اهل مطلوب صایمده صفالم یوغمش ایدی ٦٣
غالبا محنت ایله یله دخی طولمش ایدی   نصر نقفه بر قطعه سببه اولمش ایدی
بو قصیده‌م بنی وایلکه ایلرا یصال

نه کیم شهر مایسی طبجه شفا موسمیدر   اهل ماجانه سحر وقتی صفا موسمیدر ٦٤
ایده‌لم صدق ایله مولایه رجا موسمیدر   یتراى خامه‌ تو نصدیعی دعا موسمیدر
طوت یدزك قبله‌یه آج بانکی با صفوت بال

تاکه آتشده بوله مرغ سمندر مأوی   ایده خاکستری ققنوسی دمادم احیا ٦٥
کوستره نسرفلك جنبشی پرواز نما   تاکه پرواز ایده آفاقده سیمرغ وهما
کبك دارانی یاك ایتمیه شاهین زوال

اولسیوب کندیسی آزرده دل بورنبود   قیله حق کندینی وارستهٔ تعریض حسود ٦٦
قدر مطبوعی بونیجه اوله ظلی ممدود   لطف واحسانی کبی عمری اوله نامعدود
دین وایمانی قدرکسب ایده فیض واقبال

تمـــ

(ضبطیه مشیری دوللو حسنی پاشا حضرتلرینك ذكر اولنان)
(ظفرنامه) اوزرینه قلمه آلدقلری شرح دلپذیردر

حمد و ثنای لایحصی اول ناظم منظومهٔ اشیایه سزاوار واحرادرکه نوع انسانی
خصیصهٔ عقل و تمییز وحریت وسجیهٔ کبر وعجب ونخوت ایله حیوانات سائره‌دن
ممتاز و مستثنا ایتدیکی حالده قیونلرك کوسفنه متابعت غیر اختیاریه‌سی کبی
میلیون میلیون خلقی بر دیاربر قاچ شخصك حکم وکیفنه محکوم وفدا قیلدی
وصلوات وتحایا اول افصح عربك روضهٔ مقدسه‌سنه تقدیم
واتحافه شایان وسزادرکه (الخلافة من بعدی ثلاثون سنة) اخبار صدق
شعاریله مدولهٔ عضو ملکه تلامقنه اشارت وایما و (کعب) کبی قائل هلالی
ایدلمشی برجرمه بر قصیدهٔ بلیغه جائزه‌سی اوله‌رق بردهٔ مخصوصه‌سنی اعطا
واهدا ایلدی بعدذا بو فقیر بینوا یعنی مشیر ضبطیه حالا
حسنی شیدا شو وجهله کلامه آغاز وابتدا ایدرکه سابقاً قدر وقضا ایله حین صبا وتمدن
بروتتبع اشعار اسلافه مبتلا اولوب کاه عاشق عمر وکوهری حضراتنده آثار بدائع لرینه
نظر حیرتله تحسین کویا وکاه دخی من غیر حد طریقت علیهٔ رفاعیه یه انتساب
عاجزانه‌م جهتیله جانب حقیقته توجیه وجههٔ شؤون وهوا ایدرك امرم یونسی
وقیغوسز حضراتنك کفتار حقیقت شعارلریله فیوضات بخش دل بینوا اولوردم
اکرچه طبع ناچیزانه‌مده بر مصرع برجسته نظمنه بیله ذره قدر استعداد
اولمدیغنی بیلورسه‌مده (باقی قلان بو قبه‌ده بر خوش صدا ایمش) فواسنجه اخلافه

بادکار اولمق آرزوری خالصانه سیله کاهیجه قیاباشی یولنده بعض هرزه‌لر سویلرک
نافهمان احبابه اوقور و بعضاً دخی نفس اماره ردیفنده‌کی منظومه کبی برطاقم
هذیانات یازه‌رق و مجلد اقچه‌سنی کندم ویره‌رک تذهیب ایله لاجل الخلوص
اولیای اموره عرض و تقدیم ایدردم   اثنای شبابمده ضبطیه مشیری
اسبق متوفی محمد پاشانک خواص اتباعندن اولدیغم جهتیله مجرداً انک فیض
همتیله قطعا استحقاقم یوغیکن رتبهٔ وزارته نائل و بوندن چند سنه مقدم سلانیک
والیلکنه مأموریتله ممتاز اقران و امائل اولدم منصف اولدیغم حسبه عفت
واستقامت ارتکابه مانع جرأت اولورکن وزارتدن طولایی بالضروره اختیار
اولنان دیون و باخصوص صراف رینلان ملعون ذهنمی کوناکون اندیشه‌لرله
مشحون ایدوب اوراده دفتردار بولنان عبدالنافع افندینک دخی خلوص
مخصوصی بوحاله مقرون اولمغله صبحی بکک هنکام تفتیشنده‌کی عربده میدانه
چیقدی وبک[7] افندینک اظهار خدمت و صداقت آرزوسیله ایتدیکی شماطه
اوقدر بیودی که نه ولی نعمتم اولان محمد پاشا و نه ده انک حامیسی بولنان
ذات عالی بی هیچ تحریک شفقهٔ صحابته جرأت ایده مدیر   بالاخره اورادن
عزل ایله برمدت منکوب قالدم   بعده روم ایلی والیلکنه مأمور اولدم
بو دولته صداقتله یرامق معتاد اولمدیغندن الحدن کلدیکی قدر   اثبات مدعای
استقامته چالشدم ایسه ده بر قاچ قونسلوس ایله بر پاپاسک شکایتی اوزرینه
اورادن دخی تکرمکرر عزل ایدلدم   لکن انک اوزرینه چوق کچمدی بروسه والیلکنی
یقالدم بوراده اولکی ایشم اهالی خام ارواحی ارشاد ایچون باشمده کلاه مولوی
اولدیغی حالده رحله باشنده مثنوی اوقومق وایکنجیسی دخی اول موالی لی
لفتر و مالقول شرلرندن تخلیص ایتمک اولدی   سایهٔ سطوتوایهٔ حضرت کیتی

7 کویا دنیاده هیچ اولمامش برشی کبی منـ

ستانبولده بونلرك وجودینی عالمدن قالدردم اگرچه مؤخرا بو خبیثلر ینه باشی
کوسترمدیلرسه ده بو حال عبد حقیرك قصورمدن اولمیوب بونلرك
مزارلری اخلافم طرفندن لاینقطع محافظه اولنه ماسندن نشأت ایلدیکی اولدیکی
بها افندیلرك و سائر ذواتك معلومیدر هرنه ایسه بوراده ضبط وربط
مملکتجه وقوعه کلان اقدامات عاجزانهم دهین تقدیر عالی اولهرق سفینهٔ
دولتك قپودان شوکت نشانی و ید مؤید خلافتك بیاغی بر مصنع ومکمل
قبله نماسی اولان دستور مکرم مشیر مفخم نظام العالم مدبر امور الجمهور
بالفکر الثاقب متمم مهام الانام بالرأی الصائب حالا وزیر اعظم ووکیل مطلق
پادشاه عالم اعنی (عالی پاشا) یسرالله مایرید ومایشا حضرتلرینك عنایت
مخصوصهٔ فخیمانهلریله ضبطیه مشیرلکنه نصب اولندم

بو مأموریت جدیدهیه حین تعیینمده الدیغم برنجی تعلیمات (ینی عثمانلیلر) دینیلان
و بر مدتدن برو نشریات باغیانهلریله عالی پاشا افندمزك صماخ حضور واحتشامی
اتعابه جسارت ایدن جمعیت مفسدهنك نشر ایتدکلری مخبر وحریت وعلوم
خزینهسی کبی اوراقك استانبولده منع تداولی اسبابنی استحصالدن عبارت
اولمغله متوکلا علی الله یالری صیقادم بو جمعیتك ارکاننه منسوبیتی اولنلری
مقلی مقر (همان جناب باری قصورلری عفو ایلیه) حبس ایتدم برطاقمنی
دخی نفیه کوندردم ودین استنطاقلرنده کمال حدتمدن کندمی ضبط
ایده میوب کلمنی اصطلاحی اوزره هربرینه سوکدم صایدم وبعضی دملرن
بولدیغم جاسوسلره وواسطهلره برچوق پارهلر ویردم تفتیش مأمورلرینی
لزومندن زیاده چوغالتدم واقعا خزینهنك حال حاضری ایجابنجه بو بیهوده
مصرفلره تأسف اولنورسهده (الضرورات تبیح المحظورات) قاعدهسنجه

باراملكه نعمت بمنتك حضور درون الهام مشحونی قضیهٔ معشابهاسنك حصول مقصدیه
انتبار اولنه بیلمدن یورکم ایستمدی لکن ضمینه‌ریمه بیك درلو واسطه‌لر بولوب
غنه‌لری استانبوله صوقدیم بنابرین مظهر اولدیغم بو قدر لطف واحسان
بی پایان اوزرینه مقبول عالی اوله جق بر خدمت فوق العاده ابرازینه موفق
اوله مدیغمدن بو آنه قدر دلخون ایدم تاکه ازمید متصرفی سابق سعادتلو فاضل
پاشا برادرمك کریده مظفریتنه دائر کشیدهٔ سلك نظم ایدیکی (ظفرنامه) کچنرده
الیمه کچدی بیك دفعه اوقودم براقدم ینه الدم حسن اسلوب و بلاغتنه حیران
قالدم بعده قرینته کتابتدن متقاعد خیری افندینك اول منظومهٔ مرغوبه اوزرینه
انشا ایتمش اولدیغی تخمیس نفیس مشهودم اولدی حاوی اولدیغی درر الفاظ غریبه
و غرر معانئ عجیبه ایله اوله منأثر اولدمکه مسطورهٔ دل ویران انوار شوق و غیرت
و فیوضات ایله طولدی کندی کندمه خطاب ایدوب (شو فاضل پاشا دینلان احمق
بوشناق ضیا بکك اوروپایه عزیمتی هنکامنده نظم ایدیکی قطعهٔ معلومه ایله مقام
عالئ صدارت عظمایه اخلاصنی اعلان ایتمکله ازمید متصرفلغنه نائل اولدی
خیری دخی برایشه یارامدیغی حالده بنبیك غروش تقاعدیه معاشی ایله خانه سنده
اقامتله دعای واجب الادای جناب صدر عالی قدره مواظبت ایتمکده ایکن
ضیا بك ایله کمال بك و سعاوی افندینك عزیمتلری ایچون تاریخ سویلیوب
اثبات مدعای انتساب ایلدی یا بن که هیچ ذکرم اولمدیغی حالده یورتیه یه
یوماموریته اوزات عالی همتك عنایت مخصوصه سیله نائل اوله‌یم فصوصیله
عصرك شاعر ماهرلرندن بولنه‌یم و قتیله ضیا بکك ترجیع بندینی شرح ایده‌یم
شمدی الحمدن برایشی کلمزکبی اوتوره‌یم بونه تنبللك بونه حیوانلق) دیدم
همان خامهٔ مشکین علامه‌یی دستیمه الدم و صلوات فخری واوراد معتاده‌می بعد الادا

روحانیت جناب پیره متوجه قالدم اول انده ظهور ایدن تجلیات معنویه‌دن نظم برینه نثر وادیسنه سلوك خیر اوله جهتی استدلال اولنمغله[٧] همان منظومهٔ مذکوره‌نك تخمیسی ایله برابر شرحنه خامه‌جنبان ابتدا اولدم
امید وارمکه سرزدهٔ ظهور اوله‌جق خطیئاتم اول منبع لطف و مرحمتك مجلس فیوضات اینسنده مقرون عفو و عنایت اوله‌رق قصورم خلاصه‌م باغشلانور وسینهٔ مفخرتم مرصع برنشان ذیشان ایله شعشعه‌لنور والله الموفق وعلیه التکلان

١

مبنا نصرهمایون بدیع الاحوال نعمنا فتح بشارت علم فرخفال
دیسه عقبا ده سزا غبطه ایله سنمزال بارك الله زهی کوکبهٔ عال العال
لوحشی الله عجب نصرت و فیض و اقبال

(مبنا) قاموسده برهانده بولنمدیغندن ظن عاجزانه‌مه کوره کلدانی یا خود فرانزجه اولملیدر معناسی ایسه اولانده واقف ایچون خفی دکلدر
(نصرهمایون) اغلب احتمال ترسانهٔ عامره‌ده مرسانشین تعطیل اولان اسکی بکلك سفینه‌لردن برینك اسمی اولملیدر (بدیع الاحوال) فاسم ایله بدیع داستانی اوقیانلرك معلومیدر (نعمنا) مبنانك اشیدر (فتح) فتح یفتح اولکی بابدندر (بشارت) غایت چرکین و نورقبح چهره‌لی معناسنه‌در زیرا بزم قوجه والده برینه طارلدیغی زمان بشارت دیه زم ایدر (علم) قاموسك وانقولینك بیاننه کوره یك چوق معنایه دلالت ایدوب بوراده طاغ تپه‌سی معناسی مراد اولنمسی بجادر زیرا کرید قتوغانی طاغ تپه‌لرنده ایدیلان محاربانله حاصل اولدی (فرخفال) کورکفال وزننده لغات عربیه‌دندر اکرچه

ه نظم جهتی
ایسه نثردی
ن ویرلدی
منه

(فر) زینت معناسنه ایسه ده (مفال) کلمه‌سی کتب لغاتده بولنه‌مدی انجق
ناظم تحریر بو منظومه‌یی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن وزنلی اوزره نظم ایدرکن
شو مصرعده هر فصل ایسه تقطیعه رعایت ایتمامش اولمغله من غیر حد اخطار اولنور
(عقبادە سزا) دنیاده بلا وزنلی اوزره معناسی معلومدر (غبطه) حسدك
اهونیدر (رستم) مشهور ایران پهلوانلرندندر (زال) رستمك پدریدر شهنامه
مطالعه ایدنلر بیلورلر (بارك الله) جمله تبریکیه در ناظم تحریر (ظفرنامه) سنی
بو جمله ایله ابتدا ایتمسی نه صنعتدر (زهی) عجب معناسنه (کوکبه) کوکب عربجه
بیلدز دیمك اولدیغندن افرنده‌کی علامت تأنیثه نظرا بسیلی کوکبه ذهره‌نك
اسمی اولمیدر (عال) عالی پاشا حضرتلرینه اشارت اولوب وزن ایچون یا حذف
اولنمشدر (العال) انك مکرریدر (نوحش) بو وحش اسکی لغتلردن اولمیدر
دیکر کلمه‌لر معلوم (خلاصهٔ معنی) عالی پاشا افندمزك سطوت وشجاعتی بدیع ایله
ساوی د وقار ورزانتی نصرهایون قالیوننك رابتنه معادلدر هر نقدر
طاغ تبه‌لرنده اوبشارت یونلی روم یالیغار یالری مقابله‌یه قصدی ایتدیلرسه‌ده
بنه رستم زال عقباده دیسه سزادر نه‌لی اشته شو مطلع قصیده‌لی بارك الله
ماشاالله (عالی پاشا حضرتلرینك طالع مکارم مطالعی ذهره یعنی بیلدزی دیشیدر
عجبا نصرت وفیض واقبال دها فضل اولور

٢

اشته تاریخ سعف لازم ایسه بن ایتك   سطح عالمده نیجه معرکه کیدی کرمك
بولدی دیر منقفایرده بشر کوکده ملك   حق بویکم کورمدی اغاذ ابده‌دادور وفلك
بوید برفتح وظفر بویله شکوه واجلال

(تاریخ سلف) یرینه تواریخ اسلاف دیمکدر دها جمعیتلی اولوردی لکن وزن بوزیلیر چوق (بحث ایتمک) هیچ کیمسه نك خاطرینه بو یولده بحث ایتمك کلمیه جکندن ناظم تحریر حضرتری بو مصرعی سوزادلسون ویاخود قافیه طولسون ایچون سویلمش اولملیدر (سطح) خانه نك دوشمه تخته لری محلی معناسنه (معرکه) محاربه وحربیده معناسنه اولمق کرك (کیدی) دکر جك کلمه لرنده کی جناسی ارباب معانی یه بدیهیدر (متفقا) عربجه مفعول مطلق اولوب بالاتفاق دیمك ایمش (یرده بشر) (کوکده ملك) جمله لرنده کی تناسب محتاج بیان دکلدر (اغاذ) باشلمق معناسنه اولدیغی برهانده محرردر (شکوه) عظمت دیمك اولدیغی ینه برهانك شرحا دتیله ثابتدر دیکر کلمه لرك معنالری معلوم خیری وفاضل شویشی مصرعده اول قدر معانی لطیفه درجنه موفق اولمشدر که ادراکی هرکسك استعدادینه کوره در اما فقیرك استخراجمه کوره (خلاصهٔ معنی) اشته اسلافك تاریخلری اوقویه لم لازمسه بحث ده ایده لم عالمك دوشمه تخته لرنده کرچکدن چوق محاربه لر کیدی اما بوسوزی یرده کی بشر لر کوکده کی ملکلر سویدیلر نه دیرلر فلك دونمکه باشلایه لی بویله غالبیت بویله مظفریت بویله عظمت بویله کورلتی کورمدی های های

م

یرکوکه کوکده یره ایلدی دهشتنگاه	حیرتندن آرادی هربری برجای پناه
ایتدی ثکان سماوات وزمین ناله وآه	لرزه صالدی فلکه نعرهٔ حیاك الله

رعشه دیردی کره یه غلغلهٔ باشتمال

(برکوکی) طونه نك قارشو ساحلنده بر قصبه در (کوکده) کوك بوزنده دیمکدر (دهشت) معلومیا قورقمه معناسنه (نکاه) کوزسوزدرك یاخود (حیرت)

غاتنشق (چای) بر نقطه ایله اولورسه چایقق دن امر حاضر اوچ نقطه‌لی اولورسه
برمق وباقوده قهوه کبی ایچیلدن معهود بیراق ارتق بوراده نظم تحریرك
ورادی تنفیسی اولدیغی معین اولمدیغندن قرینه ایله ادیب رملیدر (پناه)
سغنه جق محل (سکان) سك جمعیدر کوکلر دیمك ننه کم فرهنك شعوری
کوسترر (سماوات) ترجمه کوکلر دیمك (زمین) ریوزی معناسنه (ناله)
باغروب چاغرمق ننه کم نبنطیه لرجسمانده بر مجرمی سویتمك ایچون قرباج ایله
دوکدکلرنده بوحال چوق کره وقوعه کلور (آه) ترجمه ننلك کوزکی تعبیر
اولنور (لرزه) هرزه وزننده تتره مك (نعره) طلوعمبه جیلرك ایکی قاپولیش
باقوب یاقوب ختشفی طومالدقده طنه‌رکبی باغرمه‌رینه اطلاق اولنور
۷ آیته‌سی دیر معناسنه ده صکره دن : (سبحان الله) جمله عربیه در الله چابکی السون معناسنه[7] (رعشه) لرزه کبی
(کره) یوه وارلق (غلغله) محبوسلرك حبسخانه‌دن برآواز ایله اچیقدن
ادیبورفن دیه باغرشمری کبی شماطه معناسنه (یا متمال) بوندکی عالی پاشا
حضرتلرینك اسمی منحوتدر (خلاصهٔ معنی) یرکوکیده بریسی چای ایچمش
باقوده رایشدن یایمش وحتی قول بر چایدن کیورمش هوا شخصلی اولدیغندن
کوك یوزینه باقمه طورمش صکره یریوزنده کی کوبکلر باغررق اطرافنی
صارمسه صریف سیغنه جق یربولمامش الله چابکزی السون دیرك باغروب
چاغرمش نهایت تتره یرك بریووارلق طاشی یغمه‌لمش عالی پاشا حضرتلرینك
روماتیزمه صیغنه رق آتمش طورتمش

٤

ایده‌لم دقت ایله جمله تواریخه نظر — مطلع شرقدن اقصای اقالیمه قدر
کرچه کلدی نیجه صاحب حشم وفتح وظفر — کیمسه‌لر اولمدی بو فتح مبینه مظهر

نه سکندر نه هلاکو نه سزار وانیبال

(دقت) دقیقدن مأخوذ در ترجمه‌سی اینجه اله یوب صیق طوتمه معناسنه بو عبارده‌ده بیان اولنان مآل دخی دقایق رقایقدن اولمغله ناظم دقیق بو لفظ ایله نیجه معنای دقیقه ارشاد بیورمشدر (تواریخ) تاریخلر دیمك (نظر) عربجه باقمق دیمك ایسه‌ده اصطلاح اهل طریقده ذات معناسنه مستعملدر مثلا نظریکز دینورکه ذاتکز دیمکدر بو مقوله حقایقه وقوف طریق علیه‌یه انتساب ایله خلوتلرده چله‌لره موقوف اولدیغندن ناظمك اهل حال اولدیغنه دخی بو تعبیر دلالت ایدر (مطلع) بر منظومه‌نك اولکی بیتنه دینور مثلا یونس حضرتلرینك مشهور نظم متصوفانه‌سنك مطلعی بودر (چیقدم اریك دالنه یدم انده اوزومی) الی آخره (اقصا) اقصاق مخففی اولمق محتملدر (اقالیم) قطعه‌لر دیمك (قدر) معلوم یا قضانك ارقداشیدر (کرجه) کرمك دیمك (خشم) خشم ایله بر یازیلور قطع مانك نقطه‌سی یوقدر (فتح مبین) معلوم (مظهر) رفاعی خانقاهلرنده نوبه وقدمر ایله برابر چالدقلری زیلره اطلاق اولنور (سکندر) الغز اولرق اسکندر مخففی اولوب تلمیح لطیفی شاملدر نته‌کم شاعرك (کون بللوری سکن در ایمش بو بر آینهٔ سکندر ایمش بیتنده واقعدر (هلاکو) دولت عباسیه‌یی مضمحل ایدن تاتار خانلرندن بریدر ظلم ایله معروفدر (سزار) غالبا خزار وزننده بیلمم کیمك اسمیدر (انیبال) انمال وزننده بو ده بیلدیکم بر شخص دکلدر

(خلاصهٔ معنی) ارباب دقتدن بر ذات اقصاق ساعی یولنده بر چوق تاریخلر سویلمك ایچون قلمی الینه الوب بر مطلع یازمش صکره هر نه سببه مبنی ایسه کرچکدن خشمه کلوب حدتندن مظهر چالمغه باشلامش اسکندر ایله هلاکو دکمه اولدیغنی

بیلمدیکم دیکر ایکی ادم دخی بو حاله متحیر اولوب قالمشلر . بو بیتده مقصود اکلاشیلمدی

٥

صفدر صفشکنی بویله کرکدر صدرك   اولمدی شمدی یه دك فاعل هیچ بر غدرك
نامنی ایلدی تجدید غزای بدرك   آفرین همتنه آصف عالی قدرك
اولدی شایستهٔ توفیق جناب متعال

(صفدر) قیوجو قدارلری اسکیدندن برذات ایدر عثمان صفدر افندی دیرلر بوراده اعرابجه صدرك فاعلیدر . بر ده مخدومی درایت موسومی واردرکه بر زمانلر لوندره سفارتی معیتنده بولندی اسمی (یاجرون سرمد) در (صفشکن) برقاریشق کلمه اولوب نه دیمك اولدیغنی بیلمك استیانلر لغت عثمانیه یه مراجعت بیورسونلر (بویله) شویله نك عینیدر . (کرکدر) فلکدر وزننده برلفتدر (صدرك) یعنی مقام صدارتك دیمکدر . زیرا هیئت دولت بر انسانه تشبیه اولنورسه باشی تخت سلطنت کوکسی ده مقام صدارت اولور (فاعل) فعل یفعل دن اسم فاعل (غدر) مقابلی خلافنده معامله معناسنه (غزای بدر) سیرلرده مصرحدر (آفرین) فرانسزجه ده کی برآوو نك فارسی ترجمه سیدر (آصف) حضرت سلیمانك وزیری ایمش (عالی قدر) عالی پاشا افندمزك قدر وقیمتی نك یوکسکلکنه اشارت (شایسته) جاریه اسملرندندر (توفیق) ادبی ادیب بر چوق ذواتك اسمی اولوب بوراده تعیینی مراد اولندیغی (معنی الشعر فی بطن الشاعر) منطوقنجه یالکز ناظم تحریره معلومدر (جناب) بو اسمده عصر سابقده رجالدن بری وارمش غایت هرکین ایمش برالای کونی رجال دولت دبدبه لریله تشریفات اوزره کیدرلر ایکن تقیره برفاتون صدقه طبیله عالی افندی مرحومك یاننه صوقیلوب بوینی بوکرر (٢)

(الله سنی پادشاهمزه کوسترسون) دیو دعا ایتمش صالت افندی قادینه بر ایکی التون صیقشدروب (قادین بو دعایه بندن زیاده شوکیردر دیه کلانه ذات محتاجدر) دیو جناب افندی یی کولدرمش (خلاصهٔ معنی) صفدر افندی فاعل صدرارم کیمسه غدر ایتمامش مشرکلرله محاربه ایدرک غزای بدرک نامنی تجدید ایتدیکندن عالی پاشا حضرتلرینک کریددن عودتنده هرکس (براوو) مقامنده ال چیرپیشه بو کوریلنده شاینده قادینه توفیق بکلر توفیق افندیه رضی بولنمش حتی جناب افندینک رومانیتی بیله

٦

موج اوردی قندیه برجنده مظفر علمی　　اوردیا اولدی دل آشفتهٔ حسن رقمی
چونکه برخدمت ایدی دولته ملزمی　　کریدی الدی کیروقمت سیف و قلمی
فلقته کلمش ایکن داعیهٔ استقلال

(موج) طالغه معناسنه (قندیه) کریدده صایدن چیقان مملکت که ذکر کنارنده در موج ایله قندیه نک مناسبتی اربابنه غیر مخفیدر (برج) قلعه لرک چیقندیی یرلری (مظفر) ظفر یظفر تفعیل بابندن مفعول ذی ظفرک اسمی اولمق کرکدر (علم) معلوم (اوردیا) بر نوع مخصص اودزره کسمش صاچ معناسنه اوردیاسی کدردی تعبیری مشهوردر (آشفته) بوزی آچلمش یعنی فاحشه (حسن) کوزللک (رقم) صاحب اشارتدری اوچنجی مصرعک فاعلی مستتر عالی پاشا افندمزدر غفلت اولنمیه (کرید) ١٠ده دکزده برابطه در بر قاچ سنه اول یونانستانه الحاق سوداسیله اهالی خرستیانی ایاقلانمش و بونلرک اصلاحی ایچون اول امرده مصطفی نائلی پاشا و صکره دن سردار اکرم عمر پاشا ارسال

اولدیغی حالده بر وجه مطلوب ایشی کوره مدکلرندن ذات حضرت صدارتپناهی
بالذات اختیار شان سفر ایدوب کتمش ایدی نته کم بو حالده بیتدکلرنی جکدر
(همت) اوزرنه اولیورنده ترکه ییغیلان دکل بورا ده عادتا اقدام ودلخواه
معنالرینه در (سیف) تیغ (قلم) یازی یازیلمز قامشی (خلق) بورا ده
مخلوقات معناسنه اولمیوب بلکه اهالی خرستیان دیمکدر (داعیه) دعا
ودعوی ماده لرندن فاعل مؤنثیدر (استقلال) باشلی باشنه اولوب
قاریشوب کورشمه اولمامق معناسنه در
(خلاصۀ معنی) بر نوبتده کوننده دکز طالعه لنورکن تندیه قلعه سنک
برجنده نوبت بکلیان بر نفر اوردیاسنی کسدرمکی قورر بسبلی برر دکاننه
کیدرکن (بیتده بوراسی محذوفدر) بر آشفته یه راست کلوب حسننه عاشق اولور
در حال طالعنی بوقلمق ایچون رقم دکر ظاهرا نفرک منجملکی ده اولملیدر
بوارالقده دولتنه بر خدمت ایتمک التزام ایدوب آشفته لی براقور رقم دوکدیکی
قلم بر النده دسیف صارم دیکر النده اولدیغی حالده کریده بر هجوم کوستررکیرو
الور بوده بر زمانده که کرید خلقی باشلی باشنه اولمق سوداسنده بولنورلر زهی غیرت

۷

دولتی حسن اداره ایسه مقصود ومراد　　الکایلک مانع ایمنی کثرت امصار وبلاد

اینه ی بو قاعدۀ حکمتی کندی ایجاد　　دولتی ایلدی بر ادیله بلادن ازاد

یوقسه یک منفک اولورلردی شوزمانده احوال

(دولت) دول ماده سندن مأخوذدر دولتلرک عدم بقاسی بوندن اکلاشیلور
بزده دولت عالی پاشا افندیمزک وجود لازم الموجودندن عبارت اولوب پادشاه

در
یاخود ملت فلان هب انك یوزی صولی حرمتنه طورر (اداره) چویرمك معناسنه
دولتی چویروب دوندرمك قوللانمق دیمکدر ننه‌کیم شاعرك (آسیاب دولتی
برفرده اولسه دوندررر) نظمنده واقع اولمشدر (مقصود) هرکسك بیلدیکی
مرادی مقصود دیمکدر (مراد) معاذالله مراد ونیس خاطره کلمسون (امصار) مصرلر
دیمك ایسه ده اسکندریه‌نك یاننده‌کی مصردن بشقه‌سی معلوم اولمدیغندن
استنباط عبیدانه مذکوره بوراده مملکتلر معناسنه قوللانلمش اولملیدر (بلاد)
بلده‌لر (قاعده) هر شیئك اوتوراغنه دینور سرده بوراده اصول معناسنه
اولمق کرکدر (حکمت) برشیئك اسیدر لکن بنده‌کزك وقوفم اولمدیغندن تحقیقاتنه
کیریشه‌مدم معذور بیوریله (اذاد) قورتارمه (احوال) حالك جمعی
(خلاصهٔ معنی) اکر بر دولت بولنده چویریلوب قوللانلمق استنلورسه ممالکنك
برچوغنی قیرقوب دائره‌سنی کوچلتملیدر ذیرا عالی پاشا افندمزك رأی صائبنجه
دولت علیه‌نك حسن اداره‌دن محرومیتی مجرد ملکنك وسعتندن وطاغنقلغندندر
مثلا بونك برطاقم یرلری دها طرح اولنوب یونان دولتی کبی برهیئت مضبوطه‌یه
کیرسه البته شمدیکندن دها اعلا اداره اولنور اشته بوکلام حکمت انجام
اول منبع کمالاتك کندی اختراعاتندن اولوب اندن اول برکیمسه سویلمامشدر
وبو قاعدهٔ حکمته مبنیدرکه کریدی براداره‌ٔ مخصوصه شکلنه قویوب اوبلالی
دولتك باشندن قالدردی اکر بویله اینامشی اولسه دولتك حالی یمان
اولوردی الیوم دخی مملکتین صربستان قره‌طاغ مصر عربستان بلغارستان
طرفلرنده آثار سوء اداره ایله درلو قاریشقلقلر کورلمکده ایسه ده همت
عالیهٔ حضرت صدارت پناهی ایله یقینده بوبلالردن دخی دولتك قورتلمسی
شبهه‌دن آزاده‌در (چرخم دیوار امت را که باشرچوبه توبستیباره)

٨

صجاقلی خلوت ایکن جاریه‌لر ایله بری   طرفه کویالق ایدرکن گیجه‌لر بنده‌لری
بی سبب ترك ایدرك بویله حضور حضری   اختیار ایلدی بو قیشده شو مشکل سفری
بو نه کیم ایتمش ایدی کندیسنی استثقال

(صجاقلی خلوت) حمامده اولور معلومدر نته کیم صغوقلی خلوت بعضی کره‌لرده بولنور (جاریه‌لر) بوندن چند سنه مقدم چرکسلرك ممالك عثمانیه‌یه هجرت ودفعاتیله وکلای دولتك حسن تدبیری ایله صامسون وطربزون طرفلرینه اجلقدن وعریانلقدن وخسته‌لکدن وسفالت وذلتدن قیرلدقلری اثناده عالی پاشا افندیمزك کوندرمش اولدقلری بندکانی واسطه‌سیله اناسز باباسز قالمش وبش اون غروشه النوب حرم دائره‌لرینه طولدرلمش بیچاره‌لر معناسنه‌در (قیش موسمنده دائما بیوك دائره‌سنده‌کی حمام صجاقلی اولمغله ولی نعمت افندمز اوراده کاه‌دلی قانی کاه بعضی بنده‌لری وبعضاً دخی جاریه‌لری ایله اکلنورلر (طرفه) بوراده قشر مقابلی دکلدر (کویا) صانکه معناسنه اولمیوب سویلیجی دیمکدر (بنده‌لری) ولعبی ملا صائب بك بلوری محمد افندی عمر فائز افندی خلیل بك مصطفی فاضل پاشا وامثالی بندکاندر که اکثر گیجه‌لری بزم خاص حضرت ولی نعمیده مصطبه نشین عیش ونوش اولور وکله‌لر قیز دقده کلمش یکه‌لرك حجاب ایده‌جکی ادبسزلکلری ارتکاب ایله ذات عالی‌یی اکلندیررلر (حضور حضر) مشاق سفر مقابلیدر (اختیار) بوراده کنج مقابلی دکلدر (مشکل سفر) دولتك دایورلیه قیش موسمنده کریده کیتمکدر (استثقال) برادری تقبیل عد ایدوب دفعنی آرزو ایتمك معناسنه‌در زیرا استغفال بابنك سینی طلب ایچوندر

(خلاصهٔ معنی) اول وجود نزاکت آلود اکثریا حمامك صجاقلی خلوتنده

٧ سلف عاجز اسماعیل پاشا اوغلندن

جابجالرینه ذوق وصفایه آلشمش و هر کیجه بر طاقم ظرفا وندمانك تحف سوزلرینه
كولوب اكلنمكى معتاد ایتمش و هیچ کیجه کندیسنی استثقال ایتمامش و بر سبب دفعی
كورنمامش ایكن بوقدر حضور و راحتی براغوب ده قیشی کوللی کریده عزیمت بیوردیلر
نه فداکارلق

٩

قشلهٔ فكرى اولوب جیشی ظفرله مملو — قلعهٔ ذهننه اندیشهٔ فتح ایتدی غلو
قلیجن چكدی قینندن دینرك قنده عدو — بونه غیرت نه حمیت نه شجاعتدر بو
هیچ كورلمشمی تواریخ سلفده امثال

(قشله) معلومدركه عساكرك جمعیتله اقامت ایتدکلری محلدر دینور لكن ذات
عالیلرینك وسعت فكرینی بر قشله یه تشبیه براز کوچك کلورسه ده بحث حربه متعلق
اولدیغندن ناظم تحریر معذور طوتیلور (جیش) جیم عربیه ایله درهاعکر معناسنه
ذرا جیم فارسیه ایله اولسه.... ماشاءالله ماشا (مملو) طولو معناسنه (قلعه)
اثنای حربده دشمنك هجومندن تحفظ ایچون یاپیلان دیواره دینور
حضرت ولی نعمتك ذهن مبارکنی قلعه یه تشبیه متانت عقلنی مدح دیمکدر
(اندیشه) كل ایشه وذننده افكار معناسنه در (غلو) هجوم معناسنه (قین)
قلیجك محفظه سی (قنده) نره ده معناسنه دلالت ایدر ادات استفهامدر املاى
قدیمده قان كلمه سی القس یازلدیغندن عدو قنده تعبیری ایله قلیج و قین
کلمه لرینك تناسبی ارباب بدیعه فائه قناندر (غیرت) قصقانجلق معناسنه در
حقا اول ذات عالینك غیرتلی غیور بغدادی کبی دیلده ده ضرب مثل اولمغه شایاندر
(حمیت) اسرکه مك معناسنه در فی الحقیقه اول منبع مرحمت وشفقتك حمایت
اجنبیه ده بولنانه مقنده شیمهٔ لطف وحمیتدى امور معلومه دندر (شجاعت)

زکیه ده یکتالك دیمکدر . او پهلوان ولایت بنیانك مجبول اولدیغی صنعت بسالت وقهرمانی
کرید محاربانده کوستردیکی آثاریله ثابت اولمغله ناظم تحریرك بو توصیفی مبالغه
شاعرانه یه حمل اولنه مز (امثال) مثلك جمعیدر اشلر دیمکدر

(خلاصهٔ معنی) ذات حضرت صدارتپناهینك فكر عالیلری بر واسع قلعه یه بکزرکه
ایچی عین ظفر اولان عسکرله طولودر وذهن رصینلری دخی بر قلعهٔ سنکینه مماثل
اولرق بو قلعه یه فتوحات افکاری دشمن عسکری کبی هجوم کوستردی
ذات عالیلری بو حالی کورنجه همان قلیجنی قیندن چکوب دشمن زده دردیرك
یوریدی ایمدی مدت عمرنده قلمتراشدن بشقه کسیجی برشی الینه المامش
الای کونرنده اتیلان طوپلردن ماعدا آواز حرب ووغا ایشتمامش برذاتك بو حرکتی
محل تحسین دکلمیدر بوکا غیرت دینمزمی حمیت دها نصل اولور شجاعت بوندن
بشقه برشیمیدر تواریخ اسلافده هیچ بونك اقران وامثالی کورلمشمیدر

١٠

تن نازنده سی نه نازك ایكن یکده نه قارت — کندینه مانع عزم اولمدی کانون ایله مارت
اکا نسبتله جبانلر شجعان اسپارت — عسکره ویردی قوماندالی مثال بوناپارت
کرچه کیم کلمدی هیچ سلکنده جنرال

(تن) تن تن اولیوبی دکل تن تننا ضرب موسیقیده دکل بوراده عادتا بدن معناسنه در
(نازنده) نازلی ومطبوع معناسنه (نازك) قیرق دکل دیمکدر (قارت)
نازك مقابلیدر انوالی حضرت نعمت کبی (عزم) عزیمت معناسنه (کانون)
معلومکه ایکی آیك اسمیدر عجبا ناظمك بوراده مرادی کانون اولمی یوقسه ثانیمیدر
(مارت) شباطدن صکره کلان آیدرکه قیشك صوکلریدر (مارت قپودن باقدیرر

فاذمه کورك یا قدیرر) مثلی مشهوردر (جبان) جیم عربیه ایله قورقق معناسنه‌در
زیرا جیم فارسیه ایله اولسه یاتشق المز (شجعان) شجیع جمعیدر یکیتلر دیمك
(اسپارت) بزم اناطولیده‌کی اسپارته دکل یونانستانده برشهر قدیم اولوب
اهالیسی شجاعتله موصوف ایمش دیورلر (قوماندا) حرکات عسکریه ایچون
ویریلان امر معناسنه خاص طور سلام طور کبی (بوناپارت) الیوم فرانسه
ایمپراطوری بولنان اوچنجی ناپولیونك عمیدر فرانسه‌نك اولکی بیوك
اختلالنده تفرد ایدوب جمهوریتنه کچدکدی صکره برذمین ایله ایمپراطورلغی
یقه‌لدی نته‌کیم شمدیکی ناپولیون دخی انك اثرینه اتباع ایله بوندن یکرمی
ایکی سنه اول جمهوریتنه کلدی مؤخرا حیله ایله ایمپراطور اولدی
هرنه ایسه بوناپارتك محاربانده ادارهٔ عسکر ایتمسی مشهوردر (سلسله)
زنجیر معناسنه ایسه ده بوراده مجلس صدارتینا هیده بعضا ویناتان زنجیر
اویولی مراد دکلدر نسل وسلاله دیمکدر (جنرال) فرانسزجه عسکرك بیوك
ضابطی معناسنه (خلاصهٔ معنی) اول پروردهٔ ناز ونعمك وجود
نازنینی نه اون سکز یکرمی یاشنده‌کی بر محبوب کل تن کبی یومشق ونازك
ونه ده التمش یمش سنه‌ده‌کی بر معتوه کوبکی منللو قالی وقارت اولمدیغی
حالده بوکانون اولدر یا خود نانیدر یا خود مارتدر قیش موسمنده دکزك
حالی نه‌حکه‌دن خالی اولمز فلان کبی مطالعه‌لر اصلا کندینك کریده عزیمتنه مانع
اوله‌مدی دیمك که اکا نسبت اولنورسه اسپارتلو یکیتلری یك قورقق
حکمنده قالورلر زیرا انلر بویله بر حرکت شجیعانه‌ده بولنمزلر وفضله اولرق
اونزاکت وجودی ابا واجدادی ایچنده هیچ بر جنرال کلمدیکی ایله برابر کرید
محاربانده بوناپارت کبی عسکره قوماندهلر ویردی معلومدرکه پدر عالی

کهرلری بنجه قپوسی قپوجیسی ایدی حتی اوراده کی اوده ونلق محلی دخی یدرلردن کندیدینه موروث ایکن کچن تمشی اوج تاریخنده کورك یاپلمق ایچون اوعرصه نك دولتجه نزولی کورلمکله مروت بیوروب اوج بیك کیسه یه هدا و تقدیم ایلدی

١١

یکرمی بش قطعه سفینه ایدی مکمنده تبدیل   طوتندی بر روم وایورین برسنه اقدامیله

هیچ بحریه دن آکاه دکلکن اول   ویردی ابوقیرده شان دونمایه خصم

انگلیز دولتنه اوله سزاوار آمرال

(تبدیل) جبل وزننده صادق معناسنه فرانسزجه برلغت اولدیغنی ضبطیه ترجمانندن عاجزانه تحقیق ایتدم فقط ناظم تحریر اون طقوزنجی بیتنده اعتراف ایتدیکی وجهیله اوردیاکورمامش و فرانسزجه اوقومامش اولمسی جهتیله بو لغتی مطیع دفرماسنه معناسنه قوللانمشدر (تجاوز الله عنه) (روم وایوری) ارقادی نامنده کی مشهور یونان وایوریدرکه شیره ده تشکل ایدن جمعیت معاونه نك کریدا اشقیاسنه کوندردکاری اسلحه وذخایر وعساکری برسنه دن بری طاشیدیغی حالبوکه توجه دولت عثمانیه نك یکرمی یکرمی بش بکلك وایورلری ایله اطه لی ابوقیر انهزامی (بحریه) فنون قیدیله مؤنثدر (آکاه) یکی عثمانیه دن اولان مشهور آکاه افندی دکل (آبلوقه) قابلوجه وزننده بر مملکت اطرافنی چویروب تحت محافظه ده بولندیرمق مالیدر (آمرال) حاضرال وزننده فرانسزجه ایمش سفن حربیه امری معناسنه بعض ترجمانلرك تحقیقنه کوره امیرالما ترکیبندن غلط ایمش

(خلاصهٔ معنی) اول واقف جمیع فنون وعلوم یعنی عالی پاشای معارف ملزوم حضرتلری کریدك فتح واصلاحنه تحریك چرخ عزیمت بیورر دفعه‌لرده کریدا اطه‌سی

یکرمی بش قطعه دونمای همایون ایله ابلوقه تحتنده ایدی مع ما فیه ارقادی
واپورلری وروسیه وایتالیه واپورلری ویزیر ویزیر ایشلر واشقیای
جزیره یه مهمات کتوررلر ایدی نهایت بر سنه اقدام تام واهتمام مالاکلام ایله
مذکور واپورلری اله کچورمکه موفق اولدی وبو مظفریت فوق العاده ایله
دونمانک شانی خللدن وقایه ایلدی ایمدی مدت عمرنده بوغاز ایچندن
بشقه دکز قایقدن بشقه کمی کورمامش بر ذات مجرد همت ودرایتی ایله بویله بر
نصرت جدیده یه موفق اولورسه انکلتره دولتنک سفن حربیه سنه امرال
اولمغه لایق اولمزمی خصوصا انکلیز دونماسی امراسنک علوم بحریه ده
هر ملتدن زیاده ماهرتری درکاردر شوقدر که انلر مکتبلرده مدت مدیده
تحصیل ایله اوغراشهرق ترقی الی سنه‌ده امرال اوله بیلور بزم وهبی نعمت ایله
استعداد مادرزاد دیاخود محض توفیق ربی بی انداد ایله بو مرتبه کماله
واصل اولمشدر دولت علیه یه نه سعادت

١٢

چونکه هرکارده ترجیح اولنور شر اخف — ایتدی حکام مسلمان نصارایی خلف
یعنی طعنه بوسببدن اولمز ذاتی هدف — واقعا قبیحه جان قبیحه مال اولدی تلف
ایتدی اماکه جزیره شرفن استحصال

(شر اخف) الک زیاده خفیف اولان شر ومضرت معناسنه (حکام مسلمان) مأمورین ملکیه وشرعیه اولمق کرکدر (نصارا) خرستیان معناسنه اسکی تعبیردر نزاکت عصریه‌یه بناءً بجه شمدی قوللانلمز (خلف) یرینه کلان معناسنه درکه ایکی درلو اولور یا خیر خلف یا شر خلف بوراده اولکی مصرعده‌کی شر قرینه‌سیله

ایکنجی صورتده مراد اولنمش اولملیدر (تیر) اوق (طعن) ذم معناسنه (هدف)
اوق وقورشون اتوب اورمق ایچون وضع اولنان نشان (واقعا) فی الحقیقه
طوغریسی معناسنه مفعول مطلقدر (جزیره) بوراده کرید اطه‌سی دیمکدر
(استغنیان) ایله کچورمک معناسنه

(خلاصهٔ معنی) اول مصلح عالم عالی پاشای محترم حضرتلری کریده وصولنده
خرستیان اهالینک خلاصهٔ شکایاتندن بری دخی باب عالینک انتخاب ایدوب
اوراده گوندردیکی مأمورین ملکیه وشرعیه‌نک ارتکاب وارتشالرندن طولایی
حقوق عبادک پایمال اولدیغنه دائر اولمغله کرید جزیره‌سنی متعدد سنجاقلره تقسیم ایله
بعضا قسمنه خرستیانلردن متصرفلر تعیین ومحاکم شرعیه یرینه پاپاسلر ووکلای
ملت ایله مختلط مجلسلر تشکیل بیوروب شرفحقیقی ترجیح واختیار ایلدی لکن
مقابلنده اهالی بیننده برچوق متعصبلر شاید بو اجرا‌آتدن طولایی کندیسنه لوم
وطعن ایتمک کبی بر تصورده بولنورلرسه انلره جواب ویریلورکه فی الحقیقه
شو کرید مسئله‌سنک بدایتندن نهایتنه قدر ایکی سنه ظرفنده عسکردن واهالیدن
محاربه‌لرده وخسته‌خانه‌لرده وسوقاقلرده وویرانه‌لرده سکسان بوز بیک
جان تلف اولدیغی وینه شو مدتده مهمات نقلیه‌سی وابورلرک کموره مصرفلری
وکرید اهالیسنک اوغرادیغی ضیانه واوپوزدن خزینه‌یه ترتب ایدن مضرتلر
وبعضی بندگانه ویریلان نشانلر ورتبه‌سای استقبادن بوغضیرنی جلب ایچون
اعطا بیوریلان امانلر واوراده کیجه‌لری حافظ پاشا محمود بک وسائر خواص
بندگانک مجلس صدارتپناهیده قمارله تلف ایتدکلری اقچه‌لر طوبلانسه یکونی
بر بلیون کیسه‌یی تجاوز ایتدیکی درکاردر ایسه‌ده کرید جزیره‌سی دخی اولکی
حال مسکنتده قالمیوب خرستیاندن متصرف وحاکم پاپاسلرق واهالی

خرستیانك اهالئ اسلامیه یه اولان دیونی و ویرکو و اعشار و رسوماتدن طولایی
مفتیدیه اولان بورجلری رهین اسقاط اولدقدن بشقه چند سنه ویرکو و رسوماتدن
دخی عفو بیوریلهرق برشرف جدید کسب ایتدیکی دخی محل انکار دکلدر حیفکه
قبریس اطهسی دخی حبا مند‌ه کریدن از دکل ایکن اهالیسنك اهل عرض اولمسی
اورایی بو شرفدن محروم ایتمکده در

١٣

ذات حیدرشیمی عزم ایدهلی بو سفرده — باشی کسولر تبلیجی نامنه جمله کفره
دیرمدی رخصت تعقیب عدوبر نفرده — اقتضا ایلدی العفو زکات الظفرده
ایتمدی طائفهٔ باغیهیی استیصال

(حیدر) حضرت علینك وصفیدرکه معنای لغویسی ارسلان دیمکدر (شیم) شیمه جمعیدر خصلت معناسنه ایمدی حیدر شیم حیدر خصائلی ایله متصف دیمك اولورکه عالی پاشا افندمزك شجاعتنه ایمادر (باشی کسمك) باشی اکمك معناسنهدر ناظم تحریر عالی پاشا افندمزك شجاعتنی مبالغه قصدیله انك تبلیجك نامی اکلدکجه کفرهٔ فجره باشی کسوب اطاعت ایدرلر دیمك ایسه ده باشی کسمك لفظی عادتا باشی بدندن ایرمق معناسنه اولدیغندن معاذالله بو معنی مراد اولهجق اولورسه اوذاتك تبلیجی نامیله کفار عساکرك باشلرینی کسیورلر مفهومی چیقارکه ممدوحك شجاعتی شویله طورسون خیانت ودنائتنی کوسترمش اولور حمد اولسون که حال بویله دکلدر (تعقیب عدو) دشمنك ارقهسندن دوشمك معناسنه اولوب کان مروت کریده بولندقلری حالده اشقیای یونان عساکر اسلامیهنك قره غوللرینه اکثریا هجوم ایدرلر اسیر الورلر انواع اذیتلر ایله اولدیرلر ملکتك جوارینه

اینوب باغیری باغچه لری خراب ایدرلر والحاصل ایتمدکلری خنزیرلکلر قالمز ایکن
ذات عالیلری بونلرك ارقه لرینه دوشمکدن عساکری نهی بیوردی نتهکیم
قره طاغ عربده سنده دخی طاغلیلر عساکر اسلامیه نك بیورلرینی قوللرینی
کسرایکن عالی پاشا افندمز مسئله یی یوموشقجه قلمه یتورمك ایچون طاغلیلر
اوزرینه هجوم مساعده بیورمامشلردی (اقتفا) ارقه سنه کتمك یعنی متابعت
ایتمك معناسنه (العفو زكات الظفر) دوشمنه غلبه ایلدکده حقنده شدت
کوسترمیوب عفو ایله معامله ایتمك ظفرینك زکاتیدر دیمکدر عالی پاشا
افندمز دخی مالك اولدیغی اشیانك زکات شرعیسنی ویرمز ایسه ده ظفرینك
زکاتنی ادا بیوردی (طائفهٔ باغیه) کروه سلاح بدست شقاوت اولان بوئیدرر
(استیصال) قهر و تدمیر ایتمك معناسنه (خلاصهٔ معنی) اول ذات حیدر سمات
بوکره سفرینه عزیمت بیوردلی قلبینك نامه کفار باشی کسوب اطاعت کوسترر
کندیسی دخی ظفرینك زکاتنی عفو ایله ادا بیوروب اوشقیلری قهر و تدمیر
ایتمك مراد بیورمدیغندن انلر هرزه درلو خیانت ایتدیلر ایسه تحمل بیوردی
وانلرك ارقه سندن کتمکه برنفره مساعده کوسترمدی نه مروت نه فتوت

١٤

دیده لرخنده سحرار وصدرك ذاتی — علم انشاده خصوصی ایله معلوماتی
بنغه دعواده بولنمز دیه لم اثباتی — یا او تقریر که تفصیل ایدر اجزاتی
حسن تعبیرده جرغنده بولنمز امثال

(صدرك ذاتی) یعنی عالی پاشا افندمزك ذات معارف سماتلری (علم انشا) تحریر افکار
مرام ایتمك فننیدرکه بوننده ذات عالی صدارتپناهیلرینك بر طولای معلوماتی سلم

اناملر (دعوا) بر خصوصده شویله در دیه‌رك ادعا معناسنه (اثبات) ادعا اولنان شیئك دعوایه موافقتی میدانه قویمق معناسنه در مثلا عالی پاشا افندمزك نثر نظمده دخی یگانهٔ دوران اولدیغنی بعضی کمسه‌لر دعوا ایدرلر لکن اثبات مدعا ایچون فطین افندی تذکره‌سنده کی معهود غزلدن بشقه برشی بوله‌مزلر کذلك فرانسزیه کتابنده دخی فرانسزلردن فرانسز اولدیغنی ادعا اولنورسه ده اثباته کلنجه عجز درکاردر میدانه چیقمیه‌جق سائر بعض فنون محرمانه ده دخی واریسه ده بز وقوانلقده‌یز ناظم نحریر او مجموعهٔ کمالات بشریه‌نك سیفه متعلق فنونده اولان مهارت مسلمه‌لرینی یکان بیان و تعداد ایتدکدن صکره انشایه دائر علومده کی فضائلنی دخی اثباته سوق کلام ایده‌رك بربرکه (یا او تقریرکه) یعنی کریدلیمین عودتده خاکپای شاهانه‌یه تقدیم ایتدیکی معهود تقریر بلاغت تفسیردرکه صورتلری تقویم و تابعده و سائر استانبول غزته‌لرنده مندرجدر انده کریده صورت و صولتدن بدأ ایله جریان ایدن وقوعاتی واورادهٔ اثرهمت مخصوصه‌لرله موقع حصوله کلان اجرآآت اصلاحیه‌لی تفصیل ایدر (حسن تعبیر) ذودیبا تعبیری دکل (بلاغت) فصاحت وکوزل افاده معناسنه (خلاصهٔ معنی) اول نسخهٔ کبرای فضائل وکمالاتك هر فن وعلومده مهارتی مسلم اولدیغی حالده بالفرض بونلرك اثباتی ممکن اوله‌مزایسه ده علم انشاده اولان معلومات بدیهیه‌لری کریدده کی اجرآآتی تفصیل ایدن مذکور تقریردن معلومدر زیرا بو تقریرك کرك حسن عباراتی وکرك بلاغت و فصاحتی بی مثل و نظیردر اینانمیان اولورسه تکرار مراجعت ایتسون

اویله تقریرکه هر سوزی در مکنون ١٥ اویله بر نسخه‌که هر سطری سراپای فسون
کورن اول ملهملی بانیه اولمز مفتون سربسر شیوهٔ اعجاز و سراسر مضمون
لفظی پرنکته و هر نکته‌سی لبریز خیال

(در مکنون) دلنشین اینجو معناسنه در. ناظم تحریر مذکور تقریرده مندرج اولان سوزلری دلنشین اینجویه تشبیه ایدیور. قلله ووده (نسخه) ستمه ویاخود کوزل اغریسی نسخه‌لری دکل بوراده حرز بازوی ارباب عرفان اولمغه شایان اولان مذکور تقریر دلپذیردن کنایه در. (مرایا) مرآتک جمعیدر آیینه‌لر دیمکدر (فسون) حیله ودو باره وکوز باغجیلق معناسنه ایسه ده بوراده حسن تدبیر دیمکدر. والله اعلم (ملحمه) مغیبات اتبه‌دن خبر ویرن خرافات وهذیاناته اطلاق اولنور لکن بوراده معنای لغوی‌سی مراد اولنمیقندن مذکور تقریرک الهام ربانی ایله تقلمه النديغى اكلاشيلور. (مفتون) فتنه لنمش معناسنه (سرتسر) باشدن باشه دیمکدر (شیوهٔ اعجاز) معجزه شیوه‌سی دیمکدر (سراسر) سرتسرکبی (مضمون) برکلامک ایچنده مستتر اولان مفهوم (نکته) اینجه معنی (لبریز) طاشوب دوکلمه درجه‌سنده طولو (خیال) ذهننده عارض اولان تصورات (خلاصهٔ معنی) او تقریر نظیره‌ده مندرج اولان سوزلرک هربری بر دلنشین اینجو کبیدر. واو نسخهٔ غریبه‌نک هر بر سطری اوراده اجرا اولنان تدابیر اصلاحیه‌نک آیینهٔ افسون نماسی مثابه‌سنده ایمدی اویله بر ملحمهٔ مبارکه‌یی کورن مفتون ومسحور اولورسه تماشیلورمی. زیرا باشدن ایاغه قدر بر طاقم معجزه کونه اجرآات ایله مشحون ویعنه برباشدن اوبرباشه قدر پر مضموندر. وهر لفظی نکته ایله مملو وهر بر نکته سنک دخی مانند ساغر سرشار کنارلرندن خیالات وتصورات شارشار آقار

١٦

کوستررکلک فسونکاری کونی شب برینه	عرض ایدر شمشکی قصد ایله کوکب برینه
صاییدرر بردوه‌یی استه مرکب برینه	قان صیچرتدهٔ خونریزی مرکب برینه

مشرب معرکهٔ رزمه اولنجه میال

(کلك) سلك وزننده قلم معناسنه ایمش برهان اویله بیان ایدیور (قونکار) صیغه

صفه باز کوز باغجی معناسنه (کون) کاف عربیه ایله دکل ها عادتا ترکجه کوندز

دیمك (شب) کیجه معناسنه (شنك) ملکه کون بوزینه شیطانری طرد ایچون

الدننده‌کی قامچیله قوغالادقلرنده قامچیدن چیقان اتشدر (کوکب) بیلدز

(دوه) عربستانده کثرت اوزره بولنان معهود بیوك حیواندر (مرکب) کوکب

وزننده اوزون قولاقلی سملو میا ناظم تحریر عالی پاشا حضرتلرینك علم اشاده‌کی

مهارتنده مبالغه قصد ایدوب قلمنی کوز باغجیه‌ه تشبیه ایدر وکوز باغجیه

صنعتله مثلا بربو وارنغی ایکی کوستر دکلری کبی بوذاتك دخی قلمی کوندزی کیجه

شمنکی بیلدز دوه‌لی مرکب شکلنده کوسترر دیمك استر وحقیقه دوادر (صحیح)

النقله صاپار بازلر دها تمیز اولوردی زیرا صادی سهوایله مکسور اوقیانلر اوریه

ایشی مردار اولور (خامه) قلم (خونریز) قان دوکیجی (مرکب) کافك تشدیدیله

یازی یازیلان سیاه بویه‌در (مشرب) طبیعت معناسنه (معرکه غوغا محلی (رزم)

جنك (میال) میل ایدیجی (خلاصهٔ معنی) اول حقه باز نطعگاه علم

بمارنك قلم معجز رقمی برکوز باغجیدرکه کوندزی کیجه کوسترر بیلدزی شنکك

شکلنده عرض ایدر اشکی بو یابوب باباسنه حشان قیصر لیدرکبی قوجه دوه‌لی

مرکب برینه صایدیرر ولبوقدر محسناتدن صکره برده مشرب پاکیزه‌سی دزمگاه

حرب وقتاله میل ورغبت ایله اوکوز باغجی قلم حجامت شیشه‌سی کبی قان

صاحیفه باشر نه جلادت نه مهابت

١٧

سیرینه کوز ابردمز کلك حقه‌جامه‌سنك ‌‌ ‌ نور معنی اوزرنده طولاشور هامه‌سنك

اوقوبتنی دفتر ظفر نامه‌سنك ‌‌ ‌ زلف یاره طوقنور مسئله‌ده خامه‌سنك

نار معنی دوکیلدر یانیه تنفال تنفال

(هنرجامه) هنردن لباسی كیمش معناسنه (هامه) باشی معناسنه ایمش (ظفرنامه) نغمه‌سی رساله‌ده بیان اولندیغی اوزره فاضل پاشانك كرید مظفریتی حقنده انشادینه موفق اولدیغی قصیدهٔ بلیغه‌نك اسمیدر كه ترك خیری الی تخمیس دعید حقیر حسنی نقیر دخی باشارت معنویه شرح ایتمشدر (زلف یار) دلبرك شقاقلرندن كوریلان كاكلر زلف یاره طوقنمق بوراده محبوبك بناغندكی كبودلری اوقشامق دیمك دكلدر یعنی یولنیقه فلان كبی بر طوقنقلی معنی دیمكدر (تار) ایپلك (قنفال) كمی شو طرزك قیویرمنه دینور قنفال قنفال قیویرم قیویرم دیمك اولور شو قدر كه ایپلك وابریشم كبی اینجه تللر وخصوصیله معنی دینلان مال رقیقك تلی غایتله اینجه اولمق لازم كله جكندن قنفال قنفال قورلمق تعبیری برازقالین دقیا كورینورسه‌ده ضرورت شعر وقافیه معذوریتیله خوش كورلمیدر

(فلودنه معنی) علم انشاده مهارتی مسلم اولان اول ذات عالینك قلمی هنر ومعرفت ابا سیله منتبسدر وباشنك اوزرنه انوار معالی طولاشوب لمعان ایدر (همای كیدی ناظم نحریر هایی اما مبالغه ایتمش) هر زمان زلفی یاره طوقنور بر مسئله یاذه جق اولسه معنی ایپلكلری قنفال ایاغنه دوكیلور (لكن حقه‌ده كی ایفه‌نك جور كلكندن دكل) مخمس خیری افندینك شوبیتك دخیله اوتمسنه بنیهن مقصدی فن بدیعه مطابقت كامله‌سی اولمسندن ناشی اولمق كركدر فتدبر

١٨

نه یازرسه اولور اطراسنه مجبور جهان　　　نه بیارسه ایدر البته نجیب انسان
یا فضل اولمسون آثارینه ادم حیران　　　یاذدیغی شبهه‌ده ممتاز وفوق العقل خوانه
كوردیكی اثرده تقویم وجریده دلال

(اطرا) اجرا وزننده بر شیئی اوکه کوکلره چیقارمق معناسنه تقویم وقایع وامثالی
غزته‌لرك مسلکلری کبی (مجبور) ذورلنمش معناسنه (تبجیب) شاشمق معناسنه بوحال
بزم دولتك حالنه نظر دقتله باقانده دائما واقع اولور (حیران) عیران وزننده
شاشقین شاشقین باقوب قلان کمسه دیمکدر   بوده‌خی اناطولیه‌دن استانبوله‌ایلك
دفعه کلان عیران شیشکنده‌نده چوق بولنور (ممتاز) قورناز وزننده حسن کنایت
وناموسی وعفت ودیانتله مشهور قدمای رجال دولتدن حالا دعاوی نظارتنه
سایه‌بخشای معدلت اولان ذات محترمدر (فؤاد) قباد وزننده کچن سنه اوروپاده
نیس شهرنده وفات ایدن ذات معلومدر (آلقش) بیرام رسمی هنکامنده وکلای
سلطنت پادشاهك قوندره‌سنی اوپرکن بر سوری چاوشلرك براغزدن (اوغر دیجك
دولتکله بیك یاشا) دیو باغرشمه‌لرینه دینور (خوان) غالبا باغرجی معناسنه اولملی
(تقویم) منجم باشینك هرسنه لوروزنده چیقاردیغی رساله دکل بوراده دولت
علیهٔ عثمانیه‌نك لسان رسمیسی اولان معهود غزته درکه مأمورین دولت اصلا
اوقومدقلری حالده پاره ویروب الورلر وغزته‌نك پاره‌سی مالیه خزینه‌سی نظامنجه
مدت اعتباریله سلف خلف بیننده تقسیم ایله هرمأمورك معاشندن قطع ایدیلور
(جریده) عصیده وزننده انکلتره دولتی تبعه‌سندن چرچیل نامنده برینك ترجمه
بیلمدیکی حالده یکرمی اوتوز ییلدن بروا استانبولده چیقارمقده اولدیغی برغزته‌در
بوغزته کاه لسان رسمی کاه لسان غیررسمی قوللانلوب معهود دده قوشی کبی ایکیسندن
بری دخی دکلدر   فقط باب عالی تقویمده اعلاننه جرأت ایده‌مدیکی وقایعی غیررسمی
شکلنده بوکا یازدیرر   وخزینهٔ مالیه‌دن بشبیك غروشی ده معاشی واردر
(فقره) منوفی فؤاد پاشانك ابتداکی صدارتنده خزینه‌یه منفعت ومدار اولمق ایچون
مأمورین ومتقاعدین ومحتاجین معاشلری قطع اولنورکن   مابین همایونده

نامور بولنانلردن بریسی مناسبت کلام ایله چرچیلك معاشنی اچار و بوندن نقدر
کسدیکنی صورار فؤاد پاشا همان تلاش ایدوب معاذالله هیچ اکا طوقنلورمی مکره
طاربلوب لوندره ده کی تایمس غزته سنه مخبر اولور بوراده نه وار نه یوق هرشیئی
یازار دیو جواب ویرر یعنی جریده باب عالیجه مهم غزته لردندر اوته کی مسلمان
غزته لری کبی سن شونی یازدك هایدی برای مطبعه کی تعطیل ایت یاخود بتون
بتون غزته کی چیقارمیه جقدك کبی جزالرك جمله سندن مصوندر
(خلاصهٔ معنی) عالی پاشا افندمز هر نه یازارسه (ولو دلی صاچمه سی اولسون)
انی اوکه اوکه کوکلره چیقارمغه بتون جهان خلقی مجبوردر (مبالغه ده اولورسه
بویله اولملی افرین ناظم تحریر) و هر نه یازارسه انسان تعجب ایدر اما یازدیغی شیلرك
فنا یاخود مناسبتسز اولمسندن طولای دکل ایمدی بو ذاتك اثار برکزیده سینه
ادم نصل حیران اولمسون که معناذاتنی و فؤاد پاشا کبی حسن کتابتله شهرت یاب آفاق
اولان ایکی یکانهٔ دورانك یازدیغی شیره الفتی مکررلر و تقویم وقایع ایله
جریدهٔ حوادث کبی صدق زبان و استقامت لسان ایله معروف اولان ایکی کتاب صادق
المال دخی ینه او ذاتك کوردیکی ایشره دلال اولوب مملکت کزدیررلر
(نکته) بو بنده مراعات نظیر ادله رق تقویمك متانه و چرچیل غزته سنك دخی
فؤاده تقابل ایتمسی برینك امردیانه ده تبانته و دیکرینك دبنفرلکله شهرتنه اشارتدر ٧

١٩

اذکور حیثنی تعریف ایچون هر نه دیسم　　قولکز اوروپانك حالنی کرچه بیلم
بولی بر دیپلومات اغزندن ایشتدم اقدم　　اویله بر شهرته مالك که ملوك عالم
نامنی بیلسه اکر البت اکار پاتریجالك

٧ دولتده کتابتده مشهور عالی پاشا ایله حکمی دها زانیر وار ایکن تحریرك پاکه و فؤادی بر ذکر ایتمسی طبیب بالوعه وقعه سنده اولمدینی ایما ایدر

(صيت) صوت دن شهرت معناسنده مجازدر (كرچه) كرچك ديمك (ديپلومات) بوليتيقه ايشنده معلوماتي اولان كيسه يه ديرلر ٧ (افخم) بوندن اول ديمك (دولتلو) يادشاهه (بالاجمال) تعظيم ايله معناسنه ظرف مستقردر ناظم تحرير عالي پاشانك فن كتابتده دركار اولان مهارتنه دائر جمله تمام ايتدكدن صكره اوصاف سائره سنه سوق كلام ايدر (خلاصهٔ معنى) اول ذات عظيم الشانك صيت وشهرتني بيان وتعريف ايچون بن لهرنه ديسم اذدر واقعا فولكز (خبرى) اوروپايه كتمديكم جهتله اورانك حالنه واقف دكلم مع هذا بوليتيقه ايشنده معلوماتي اولانلر بر ذاتدن ايشتديكمه كوره عالي پاشانك اوقدر شهرت وشاني وار ايمش كه بتون عالمده كي پادشاهلر انك نامني تعظيم ايله ياد ايدرلر ايمش اشته بو معنى يك اعلا لكن (نامني بيله اكر) نه ديمك بو راسني شارح تفسير اكلايه مدى نزدلازم اوراسني ترجيح لم

٢٠

براشي يا ممنى ذهنده اكر ييدر ايسه ــــ اني اجرا ايدر البت نه ايدر نيدر ايسه

اديور خارج امكان صانيلان شيدر ايسه ــــ اديه برقدرته مالك كه مراد ايدر ايسه

كورينور صورت امكانده نيجه امر محال

مفرداتي معلوم (خلاصهٔ معنى) عالي پاشا افندمز اويله برقدرته مالكدر كه ذهنده توردينى شيئي نه بيارسه بيار البته موقع اجرايه كتورر بو سببدندركه خارج امكان ظن اولنان نيجه شيلر حالا اولوب طورر يعني كنديسي مراد ايتديكي انده محال اولان شيلر بتون ممكن صورتنده كورينور اما صورتنده اويله كورنمكله حقيقتده دخي ممكن اولورمى بوراسي تختنده مستتر ناظم تحريرك بو وصفي دخي مبالغه يه حمل اولنمليدر زيرا اكرچه محال هيچ بر زمانده ممكن اوله مزسه ده عقله بعيد كورينان برچوق اجراآت

جميل بك كبي

دخی اوذات صاحب قدرتك همت مخصوصه سیله حیز حصوله کلدی . مثلا شو کریده
مسئله سی بو بابده نکلاتن یوز بیك جان و ایکی میلیون کیسه تلفیله ایکی یوز سنه
ظرفنده بتمك بیلمك خاطرینه کلمیوردی . کلتحانه قطعی دکیلن بتمشی ایکی سنه سی زمانی
واولکی سنه نك نطق همایونی عموم تبعه نك جانی مالی عرضی حقوق شخصیه سی
مرفنی تأمین ایتمشی ایکن اغراضی ایله متهم برچوق نفوس اسلامیه نك علنا بیله
محاکمه یرینه احتیاج کورلمکسزین ولوخ جنایتری کندیلرندن بشقه کمسه نك معلومی
اولمقسزین قعر زندانلرینه وضبطیه نظاره لوله لرینه بوقدرتك آثار دیرهمه سوزنك
دکلمی دها بونلرکبی عقلك خارج امکان کوردیکی نیجه شیئلر واردرکه نفاذی
قابل دکلدر فقط ناظم نحریر ابیات ابنیه ده بونلردن برطاقمنی تفصیل وتقریر
ایتدیکندن انلرله قناعت ایدرز

٢١

ایندی تسخیر دراینه شه دورانی	یاردی کندیسنه سطوت عثمانی
زاتنه دینسه نه شاه جهان ثانی	کندی سلطان دکل اما نیجه سلطانی

مقصدی اوزره دایره تدبیر استعمال

١ تسخیر تقریر وزننده برکمسه یی کندینه رام ایتمك معناسنه در ارباب فنونك تحقیقنه
کوره بر آدمی تسخیر اوج شی ایله اولور الك بری حسن در . مثلا برقاچ بر شوخ
دلربایه کوکل دیروب اسیر ومسخر اولور بو مقوله تسخیرك بردیکری دیموانه یسانی
ایله افرا اولور دیکری درایت در که برشخصك بعضی خصوصده عقل ومعلوماتی
دیکرلرندن اقوی اولمقله باکندینه لازم کوستره رك یاخود قورقیده رق انی کت
تسخیر ده اولور نته کیم ناپولیونك مشهور فرانسه قرالی اوندرنجی

(او بلى) او صورتله قبضهٔ تسخيره آلمشدى كه اندن رخصت آلمدقجه زوجه سنك يانه كيرمزدى
ونه كونه تدبير وافسون ايله قرالى تسخير ايتديكى قارديناله صورلدقده برعقل متيننك
بر عقل ضعيف اوزرينه دركار اولان غلبه سى افسونيله تسخير ايتدم جوابنى
ويرمشدر ديمك كه افسون ونسخه واسما تأثيريله اولان تسخير بو زمره ده
داخل اولور اوچنجيسى دخى تهمتدر مثلا بر آدم بريله رفيق اولوب قرزلق
ايدرلر بكديكرينك يانندن متهم اولوب برى برلرينه مسخر اولورلر بزم وكلا ورجال
دولتك اكثر مابينده واوشاقلرندن بعضى نيه كان خاصه مغلوبيتلرى بو قبيلدندر [۷]
(نقطه شاهه تقديرر تقصير سنتنن) ايمدى بو موقعده عالى پاشا افندمزك
(شه دوران) يعنى عبدالعزيز خانى تسخير ايتمسى دخى مجرد درايتيله در (برامن)
بر شيئك ذاتى بر شخصه مخصوص ومنحصر اولمق معناسنه نته كيم سلطنت عثمانيه نك
نفوذ وقوتى اصلا پادشاهه برايسوب عالى پاشا حضرتلرينه منحصر اولدى
(سلطنت عثمانى) سلطنت عثمانيه ديمكدر ضرورت قافيه ايله تاء تأنيث حذف
اولنمشدر (شاه جهان) يعنى ممالك محروسه نك حكمدارى (ثانى) ايكنجى ديمكدر
(سلطان) سلطنتدن مأخوذدر مسلط معناسنه (بنده) قول معناسنه (استعمال)
قوللانمق بوراده بنفسه درلو قوللانمق مراد اولنميوب يالكز استخدام معناسنه در
(خلاصهٔ معنى) عالى پاشا افندمزك مالك اولديغى قدرته كوره صورت امكانده
كورينان امر محالاتدن برى سلطان عبدالعزيز كبى حقوق سلطنتى محافظه غيرتنده
بولنان بر پادشاهى درايتيله تحت تسخيرينه الحسيدر واوصورتده كه مقام
عالئ خلافتك اقبال وشوكتنى منحصرا كنديسنه برادى وبو جهتله كنديسنه صدراعظم
ويا خود اتابك افخم فلان ديلمه جكنه ايكنجى پادشاه ديلسه ده لايقدر زيرا
اكرچه كنديسى سلاله ملوكدن كلمش بر طاهر النسب دكل ايسه ده پادشاهلرى

درلو تسخير سوردر

قوتی کوله سی شکلنده تفسیر ایتمشدر اویله قوللانورلر (مقصدی اوزره تعبیری براز زیاده جه صعب کورنورسه تدبر

٢٢

نه دوران ایله بوقدر بیننده حائل پرده | یاد اولنمز شوقدر وارکه آدی منبرده
بوقسه اول رتبه بودر حکمی که هر یرده | پادشاهلق آدی واردر یالکز دیلرده
ذاتیدر تخت حکومتده حقیقی فعال

(نه دوران) یعنی عبدالعزیز خان (حائل) ایکی شیئک اره سنده مانع اتصال اولان پرده کبی (پرده) قیوپرده سی دکل (منبر) یا صالردده جمعه کونلری جماعت حضورنده خطیبلرک عروج ایتدکلری محل مرتفعدر (حکمی) امری فرمانی اراده سی دیمکدر (پادشاهلق) یعنی سلطان عبدالعزیزک (ذاتیدر) یعنی عالی پاشا افندمزدر (تخت حکومت) مقام سلطنت (حقیقی فعال) فعال حقیقی مقامنده در فعال تعبیریله فعال لما یرید آیت کریمه سنه اشارت واردر فتأمل
(خلاصه معنی) عالی پاشا افندمزک مالک اولدیغی قدرت کوره صورت امکانده کورنیان محاللردن بری بیت سابقده بیان اولنمشدی ناظم خیر اودیتی تکرار تفسیر ایدوب دیرکه سلطان عبدالعزیز ایله عالی پاشانک اره سنده هیچ تکلیف وتکلیف وفرق وتمییز یوقدر الا بر ماده ده جزئی فرق واردرکه خطیبلرده (خادم الحرمین الشریفین الا وهو السلطان ابن السلطان السلطان عبدالعزیز خان وعالی پاشا) دیمیورلر یوقسه یعنی بو جهتدن صرف نظر ایدلدیکی حالده عالی پاشانک امر وفرمانی هر یرده اویله جاری ونافذدرکه پادشاهلق یالکز دیللرده آدی واردر زیرا تخت سلطنتده فعال حقیقی ذات عالیدر (مطالعه) شارح

تعبیر دیرکه بو بیتده دخی مبالغهٔ شاعرانه اوصق خاطره کلورسه ده عکسنی اثبات ممکندر
مثلا پادشاهلق اداره جلوسنده عالی پاشانک اسباب معلومه‌دن طولایی اجلاسوزلری
صکره برکون فرنساسندن بریسی انک کتابتنی وفن پولتیقه‌ده مهارتنی اوزون اوزون
نقل ایدرکن سلطان عبدالعزیز سوزده کلوبده ای ارتق الویرر بن انک نه اولدیغنی
افندیلکم زماننده بردفعه بیلدرم اویله ادرشاهلریه مابین اوطه‌لرنده .... ادمدن
بر وقتده خبرکلمز دیه‌شیکین اوچ درت سنه‌دن بروتخت سلطنتک جمیع قوت ونفوذینی
کندی ایله انک یدینه تسلیم ایدوب کندیسی بیانجی کبی اوزاقدن باقدیغی وپادشاهلق
بالذات ادم یتشدرملک دردیله میدانه چیقاردیغی کیمسه‌لرک هربری بر رکوشه
مقاربده اوتوردقلری حالده پادشاه اصلاحینه جرأت ایده‌مدیکی وبالعکس پادشاهلق
منفوری اولدقلری وقتیله انلره اراده مخصوصه‌سی اوزرینه ایشدن چیقاریلمش اولدقلرک
جمله‌سی بوکون رتبهٔ رفیعه ایله مناصبده بولندقلری حالده پادشاهلق هیچ سسنی
چیقارمدیغی میدانده‌در ایمدی تخت سلطنته فعال حقیقی کیم اولور ....

٢٣

قلبی آیینهٔ الهام خدادر ازل — ذاتی مرسل کبی معصوم خطایا وذلل

کیمسه‌لر ایلیه‌مز کندی ایچون وجدل — هر نه ایشلر ایسه لا یسئل عما یفعل

هر نه حکم ایلسه ارادهٔ تقیید سؤال

(آیینهٔ الهام) الهام آیینه‌سی دیمکدر یعنی عالی پاشا افندمزک قلبی اوقدر صاف
ورانقدرکه الهام ربانی اوراده صورتنما اولور واوراده صورتنما اولان شیئلرک
عکسی الهامدر بوراده الهام لهیمدن مأخوذ دکلدر (مرسل) نبی مرسل معناسنه
(معصوم) بری دیمکدر (خطایا) خطالر (ذلل) ذلّه‌لر آدم علیه السلامک جننده

بغدادی یمیسی کبی ریم پاپا دخی بو اثناده معصوم خطایا اولدیغنی تصدیق ایندرمکه اوغراشمقده ایمش (بحث) بر خصوصده حقی اظهار ایچون ایراد دلائل ایتمك معناسنه (جدل) اصل غوغا معناسنه ایسه ده بوراده بحث و مناظره دیمکدر واقعا اکثر مباحثه خصوصیا زمانمزده نه مفوق کورمش اولان کمیلرك بنلری حرب و جدال شبوه سنده کوریلور (لایسئل عما یفعل) ایشلدیکندن مسئول اولمز معناسنه لایسئل عما یفعل وهم یسئلون ایت کریمه سندن اقتباسدر بوراده محذوف اولنان وهم یسئلون جمله سنده کی هم ضمیری عالی پاشا حضرتلرندن ماعدا هرکسه راجعدر حتی سلطان عبدالعزیز دخی او جمله ده داخلدر (ازادۀ تقیید سؤال) سؤال قیدلرندن وارسته دیمکدرکه بو مصرع اولکینی مفسردر (خلاصۀ معنی) عالی پاشا افندمزك قلب شفافی جناب حقك الهامانه آیینه در وذات شریفی بدن طولانی ایسه انبیای مرسلین کبی خطا و زله صدورندن منزه و معصومدر بوندن ناشیدر که هیچ بر کیمسه نك انکله بر مسئله ده بحث و جدل ایتمکه استحقاقی یوقدر زیرا کندیسی هربر سببه مبنی ایسه ایشلدیکندن مسئول دکلدر و هر نه اراده ایدرسه چون و چرا سؤالی وارد اولهمز (بونیچون بویله دینورسه بینی تکرار ایله جواب ویریلور (هرنه ایتسه ایسه لایسئل عما یفعل هرنه حکم ایلسه ازادۀ تقیید سؤال) والسلام

٢٤

قیلدی تألیف معادان رعیت حکمی | قیل والی یه ویروب شامده رخصت حکمی
مصرده ایلدی تغییر وراثت حکمی | ویردی لبنانده نصارا یه امارت حکمی

ایندی بر یوز باشی یی مملکتین اوزره قرال

ناظم نحریر عالی پاشا افندمزك مالك اولدیغی قدرت ایجابنجه محال اولان شیلرك صدورینی

امکانده کورندیکنی اثبات ایچون ایراد دلائله اغاز ایدر (والی) شام والیسی وعربستان
اردوسی مشیری شهید مظلوم احمد پاشادر جنابلرینک مقتولی اولدیغی اوزره شام
دفعه سنک صدوندندن اوچ درت ماه مقدم نفس شامده درت طابور عسکر موجود
ایدی اول اثناده روم ایلی طرفنه سوق ایچون بونلردن ایکی طابورینک سریعاً کوندرلمسی
اووقت سرعسکر بولنان رضا پاشا طرفندن احمد پاشایه امر اولندی اودخی جوابنده
شامده بولنان اجنبی پاپاسلرینک خصوصیله فرانسه قونسلوسنک تحریکاتیله اسلام
وخرستیان اهالی بیننده برودتدن بروبعض اویغونسزلق برکوریلیور ویونلرک
اساسی انجق بودرت طابورله کوجله محافظه اولنبیلور اکر بونلرک ایکیسی قالدیریله حتی
اولورسه اووقتده بین الاهالی برفنالق ووقوعه کلمسی قویا ملحوظدر دیو
واما قطعیا طابورلرک ارسالنه امر اولنورسه ایلروده ظهور ایده جک
فنالقدن مسئول اولمامق ایچون کندیسینی دخی عزل ایدلنوب یرینه اخرینک تعیینی
استدعا ایدی بوسوزده وکلای فخام مظالمی اصلا توقیق اتمیوب طابورلرک
شامدن قالدیرلدیلر واحمد پاشانک تبدیل ایتمه‌یه بوزاک اوزرینه چوق تحمدن
قلان ایکی طابوردن برینی دخی استدیلر اوزمان احمد پاشا عاقبت حالی درک ایله
یازدیغی جوابنامه‌ده (بوجوابنامه‌نک برصورتی مابین همایونده دخی کوسترلمش
اولدیغندن اوراده‌کی اوراق طوبره‌سنده موجود اولملیدر) شامده موخرا
ظهوره کلان وقوعات مثالملی کرامت صورتنده خبر ویردکدن صکره اکر بو طابورلر
دخی قالدیریله جق اولورسه بلده‌نک محافظه اتمسینه کندیسی مقتدر اولمیه جغندن
همان عزل اولنمسنی واکر عزلی اوذایه جق اولورسه کندیسی کندینی معزول عد ایده‌رک
طوتورق مسئولیت آتیه‌یی اصلا وقطعا قبول ایتمیه جکنی قطعیا بیان ایتدی بوجوابنامه
مجلس خاص وکلاده میدان مذاکره‌یه قونلدی نهایت ینه طابورلر شامدن قالدیرلدی

اونی اوچ اون دورت کون صکره معهود عربده ظهوره کلدی مسلمانلر خرستیانلری
کسیورلرمش اثناسنده‌سی اوردیالی یرندن اوینانلری قیاملر نوبدی فؤاد پاشا
کوندرلدی تحقیقات اجرا اولندی ایشک خلاصه‌سنده بوز التمش سکز نفوس
مصونهٔ اسلامیه‌نک قتل واعدامی واحمد پاشا دخی سن حین عربده‌ده بیجون
قلعه‌دن چیقوبده کندینی پاره‌لتمدک دینیله‌رک بالالزام قورشونه دیزلدی
خرستیان قامیالرندن قالکنده اولنلر ایچون دینیله‌رک سکز یوز بیک کیسه
دولت خزینه‌سی تضمینات ویردی ایشی بویله‌لکله بتورلدی احمد پاشانک
اعدامی حقنده روایات مختلفه اولوب کیمی دیرکه فؤاد پاشا ایله برلشی مأمورلرنده
بولندقلرنده عشرت مالیله بینلرنده سبقت ایدن برنزاع اوزرینه فؤاد پاشا
اونرکه خطاب ایله سنک قللک بنم الیمه اولاجق دیمش وبو سوزی ایفا ایچون
بیچاره‌یی شامده قربان ایتمش وکیمی دخی عالی پاشانک اسکیدن بروا احمد پاشایه
غرض وکینی وارمش بو مسئله‌لی وسیلهٔ انتقام اتمک ایچون قتلنه بیورمش
وحتی اثنای تحقیقاتده احمد پاشا استانبوله جلب اولنمش ایکن صورنده کمال
تحقیقات وتدقیقده اکمال مدتی حیات ایچون شامه اعاده اولنمش ایچون
عالی پاشا اصرار ایتمش بعضیلرک تحقیقنه کوره عالی پاشا اوروپایه وخصوصیله
فرانسه ایمپراطورینه برخلوص اتمک ایچون احمد پاشایی فدا ایتمش بعضیلرده
قولنجه دخی رضا پاشانک منصب رقابتی دخی بونده منضم ایمش هر نه ایسه بیچاره
احمد پاشا ملکنک اموالنی وقتیله دولته برتفصیل بیلدیرمش ایکن هیچ اولیه
قولنی اصمیه‌رق الندکی سلاح مقامنده اولان عسکری الندی صکره‌ده قورشونه
دیزلدی اول اثناده صدارت وخارجیه مقاملرنده عالی پاشا افندمز حضرتلری سندلی
نشین حکم واستقلال اولمقده بولنده وآثار اولان حکم وفرمان انلک امر وارادسیله

اجرا اولندی ایمدی بو واقعه‌نك وقوعندن اول شویله بر حالت اوله‌جق ایكن
دولت عثمانیه‌نك برادر مشیری عالی پاشانك اغراضنه فدا اولنوب قطاع طریقه‌کبی
قورشونه دیزیله‌جك یوز اللیشی سكز نفوس اسلامیه اصلبوب کسیله‌جك یقامیوز
خاندان شهی اوله‌جق بوندك اولاد وعیالی پریشان ایدیله‌جك دینلسه هیچ
اینانیلمز می ایدی لکن عالی پاشا افندمز قدرتی بویله محال کورینان بر شیئك
میدان امکانه کتورردی (تألیف) اویندرمق (معادات) ایکی طرف بری برینه
دشمنلك ایتمك (رعیت) سوری معناسنه بوندن ناشیدرکه بزده اهالی حکومت
مأمورلری نظرلرنده قیون سوریسی کبیدر (لبنان) قربانده وزننده بیروت
شهرینك وراسنده‌کی جبل عظیمك اسمیدر دروزی طائفه‌سی دخی دیرلر (نصارا)
دین عیسویه اولنه باب عالینك نزاکت معلومه‌سی ایجابنجه برمدتدن برو
بو تعبیر ترك اولنوب برینه خرستیان وغیر مسلم تعبیرلری استعمال اولنیور
(امارت) حکومتك کومکی سنته یعنی عالی پاشا افندمزك محالی ممکن صورتنه
قویان قدرتلی اثارندن بریده جبل لبنان اداره‌سنك قتوللك مذهبندن
برینك زیر امارتنه ویرلمسیدر معلوم اولدیغی اوزره جبل حادثه‌سی ظهورینه
قدر بوراسی صیدا وبیروت والیلرینك تحت اداره‌لرنده ایدی اهالی جبلیه
دروزی ومارونی نامیله ایکی قوم مختلف المذهبدن عبارت اولوب مارونیه
قتوللك اولدقلرندن دائما فرانسزلرك صحابت روحانیه‌لرنده بولنورلر
دروزیلر ایسه بشقه اعتقادده ونفوسجه کثرتده اولمدیله مارونیه‌نك
امتیازاتنی چکه‌مزلر بوندن طولایی بینلرنده نزاع وجدال بر زمانده اکسیك اولمز
بالخصوص قتوللك پاپاسلری یوزیری دخی قتوللك مذهبنه صوقمق وفرانسه
قونسلوسلری اوحوالی‌لی جزایرکبی بر کون فرانسه‌یه الحاق ایتمك املیله بوایکی

نومك ارا سنه دائما نفاق برافقدن خالی اولمزلر عاقبت حادثه جبلیه دن صكره
اوراناك حكومتی بستون تنویلك اتنه كچمك مقصدیله تقولكلرندن بر مشیر
مخصوص عملك یدارده سنه ویرلمكه قرار ویرلدی و ولایات سائره ده اولمیان
بر طاقم امتیازات دخی اعطا اولندی اولاداود افندی كه بر مدت (برلین)
مصلحتگذارلغنده بولنمش و آلمانیا لساننده بر ده كتاب تألیف ایتمش و عالی پاشایه عبودیت
ونذلده ثابت قدم اولان نیدكاندن بولنمش ایدی اكا مشیرلك ویریلوب
جبل والیسی نصب ایدلدی فقط برقاچ سنه مرورنده كندنده استقلال افكاری كبی
بعض اماره لر حس اولنمقله برزمین دلفریب ایله استانبوله جلب ویرینه فواد پاشا
طالقاونه لردن معهود فرانقو افندی مشیرلكله والئ جبل نصب اولندی
كرك مارونی وكرك دروزی جبل نشین وحشت اولان اقوامدن اولدقلری حالده
ایجلرنده صدق وامانته متصف اولنه غایتله نادر ودر خان كمركی باشی كاتبی ایكن
اسباب معلومه اوزرینه كبیدن قرار ولوندره ده وطنداشی اولان دولت علیه
شهبندری غضبانك یاننده قرار ایدن رزق الله حسون كبیده ی یالك وافر در
ایدی شو واقعه دن مقدم جبلك شویله برادارهٔ مستقله التنه دخولی فرانسه نك
زیر حكمنه كیره جكی ممكناتدن عد اولنور میدی اشته عالی پاشا افندمزك فرط
بو نقشه اجرا ایندی (مصر) حكومت مصریه (تغییر وراثت) وراثت حكومت ایچون
موضوع اولان اصولك تبدلی دیمكدر لهركسك بیلدیكی شیدر كه مصر والیسی
متوفی محمد علی پاشا زماننده مقام سلطنت عثمانیه دن ویریلان فرمان حكمنجه حكومت
مصریه نك فامیلیادن اكبر وارشد اولاده انتقال مشروط ایدلمش وحالا خدیو
مصر اولان اسماعیل پاشایه كلنجه قدر بو اصول جریان ایدوب اندن صكره نوبت
حكومتك ناصلسه مصطفی پاشایه انتقالی مقرر بولنمش ایدی لكن مصطفی پاشا

شروط وراثتدن رشد صفتنك فقدانی جهتیله عالی پاشا افندمز رحمه الله اصول وراثتی تغییر بیوردی

شارح فقیر دیرکه مصطفی پاشانك عدم رشدینی اثبات ایچون بك چوق دلیللر بولنور   از انجمله برنجیسی بوندن اوچ درت سنه مقدمه کلنجه قدر کندیسی صدر اعظم افندمزك خواص بندکانی صره سنده بولنمقله مفتخر واو سایه ده معارف و مالیه نظارتلری و مجلس خزائن ریاستی مقاملرینی حائز اولمش ایکن   مؤخرا برایکی دفعه ذات شاهانه ایله بالملاقات مظهر التفات اولمسندن ناشی بوکرانلغی کندینه حمل ایله صدارت مقامنه کوز دیکمکه و عالی پاشا افندمزله فؤاد پاشانك حرکاتنی تقبیح و تخطئه یه جرأت ایلمسیدرکه بو کفران نعمت کندیسنك یکرمی درت ساعت ظرفنده ممالك محروسه دن خارجه چیقمسی ایچون قریده جبهه دن اراده سنه ظهورینه وطون یاجه وابوره آتیلوب صولغی برپاشی ایتالیاده المسنه سبب و علت اولدی

ایکنجی دلیل ایتالیاده ایکن پارسه کلدیکنده کندی طرفندن ذات شاهانه یه خطابا برمکتوب قلمه الدروب و صورتلرینی بتون اوروپا دولتلرینه و حتی برنسخه سنی دخی خلیل بك واسطه سیله انکلتره دولتنه دخی کوندروب بونده دولت علیه نك و اهالئ شرقیه نك ادارهٔ حاضره بوندن دوچار اولدقلری حال خطرناکی و بو اداره ده هابر مدت دوام ایدرسه   دولت عثمانیه نك پریشانی و اضمحلالی مقرر اولدیغنی و بوندن قورتلمق ایچون اصول مشورت ملیه نك قبول و اجراسندن بشقه چاره اولمیه جغنی و وکلای سلطنتك خائن اولدقلرینی تفصیل و بیان   و مذکور اداره تبدیل ایدویره کندینك ارائه ایتدیکی اصول اجرا اولندیغی دولت علیه کندیسنه رجا و تکلیف ایتسه ده دخی مقام صدارتی قبول ایتمیه جکنی و حتی استانبوله دخی ایاق باصمیه جغنی بیك کره یمین و قسم ایله اعلان ایتدیکی حالده مؤخرا قالقوب کندی کندینه استانبوله کلمسی و خلیل بك نه واسطه سیله عالی پاشا افندمزك دامن عفو و مرحمتلرینه صارلوب اعتراف جرم و قصور ایتمسی اوزرینه مقدمه بر نشانهٔ عاطفت جناب صدارتپناهی موجب بر ظهور اولدرق اولا مجالس عدلیه اعضاسی صره سنه و صکره دن دیوان احکام عدلیه نظارتنه صوقلمسی یعنی

کندینی مجدد دولت اولمق بیانننده مبالغه‌لرکن وهیچ ملا منزله سنه قناعت ایتمیه‌جکدر

اوچنجی دلیل کندیسی اوروپاده ایکن (بنم مالم اولدیغی قدر سزه ده بکا ده اولویر بوراده کلکز شو دولتك سلامتی ایچون برلکده چالشه‌لم) دیه‌رك واولدیغی قدر بو افکاردن دونمیوب برابر بولنمز جهتنه عرض وناموسی اوزرینه قسم ایده‌رك استانبولدن بر طاقم ارباب حمیتی جلب واغفال ایتدکدن وبونلر وطنلرینی اولاد وعیاللرینی دنیه وناموسلرینی بوخدمت ملیه ایچون فدا ایله اوروپایه کیدوب یتیشه باشلادقدن صکره کندیسنك وجه مذکور اوزره تبدیل افکار ونیت ایتمسی وبونلره دخی کندیسنه اتباعا تحویل مسلك ایتمکی یا خود کندیسندن ایرلمغی تکلیف وبونی قبول ایتمیانلر سوقاقلرده قالورلر وعالی پاشا افندمز بوصورتله اعداسندن اخذ انتقام ایدیورمش اولورده بنم صوصمه‌م عفو ایدر خیالیله منفعت اولدیغی معاونتی انلر حقنده دریغ ایتمیه‌جکدر

دردنجی دلیل پدرندن برنیجه میلیون کیسه‌لر میراثه نائل اولمش ایکن بو قدر آنجق بر سکز اون ییل ظرفنده قمار وفاحشه‌لره بیوب افلاس درجه‌سنه کلدیکی حالده الیوم پاریسده بولنان (مادام مایر) نامنده بر فاحشه‌یه شهریه اللی بیك دخیلی مهر علیهنده نشر ایتدردیکی فرانسزجه بر غزته‌نك مصارفنه دخی تیه شهریه یوز بیك غروشی ویرمسیدر

والحاصل شو دلیله ودها بیك درلو دلیللر ایله فاضل پاشانك عدم رشدی ثابت اولمقده صورتا غیر ممکن کبی کورینورکن عالی پاشا افندمز اصول وراثتی تغییر ایلدیکی 7 حتی بدکا قیاسی ایله سلطنت عثمانیه‌نك اصول وراثتی دخی تغییره بیله چون همت ایلدی ایسه ده بعض موانع ظهوریله موقع اجرایه کله‌مدی آنجق بونکله اول صاحب اقتدارك قدرینی کورمکلکك لازم کلمز فقط

(یوزباشی) رتبهٔ عسکریه‌دن بر رتبه در اعتبارجه یوزکشی یه حکم ایدر (ملکنین)

7 مصرك تغییر ایچون (قبوده اعانه‌نك دخی اولدیغی مروی‌در بزجه قرانقدر

اولاح بغدان امارتی غریبدر که دولت علیه‌نك ویردیکی فرمان رسیده بو ایکی مملکت
دائما ایری کورلمك ایچون مملکتین تعبیری بولندیغی والیوم باب عالینك بالجمله
ترکجه مخابرات واعلاناتنده ینه بو تعریفه اشارت ایچون مملکتین دینلدیکی حالده
اوروپا دولتلری قابینه‌لرینك مخابرات واعلاناتنده Principautés
Danubiennes یعنی یرلشمش اولان بکلك تعبیری قوللانورلر بونلك ضمننده
شمدیلك بر دبرلیکی چیقماسی ایچون باب عالی سکوت ایدیورایسه ده البته برکون
اولور قوقوسی چیقار (قرال) مکرر مقامنه معلومدر که مملکتین اهالیسی
حقدیجه (قوزه) نامنده بر حریفی کندیلرینه برنس انتخاب ایتدیلر باب عالی ترك ایدوب
قرانه‌لی تطییب ایچون سکوت وتصدیق ایتدی بعده اهالی قوزه‌یی قوغدیلر
المانیا پرنسلری نامیله سندن یوز یاشی دنیه سنده بولنان شارلی کتوردیلر
یرنی دیکدیلر باب عالی برازاستغنای شیوه‌کارانه‌دن صکره انی دخی قبول
وتصدیق ایلدی هله شارلك تعیینده عالی پاشانك نفوذ وحکمندن زیاده
اهالینك اکثرینده کی اصرارك تأثیری اولدیغندن ناظم تحریرك بودلیلی
یکده قوی کورمز زیرا اکر مملکتینه قرال انتخابی انلك یداقتدارنده اولسه ایدی صداقت
مجربه سنه مکافات وروسیه دولتنه رغما البته متوفی (لغوفت) یی نصب
ایدردی (خلاصه معنی) اول مالك زمام سلطنت اعنی عالی پاشا
افندمزك قدرت قاهره‌لری آثارندندر که شامده والینك قتلنه دیبونکله
رعایای اسلام وخرستیان بینندکی عداوتك ازاله سنه وجبل لبنانده
خرستیان والی نصبنه ومصرك اصول وراثتی تغییره حکم وفرمان ایلدی
ایمدی شو دفعه‌لرده مقدم بو ایشلر شو صورتده کیره‌جك دیسه‌لر
کیم ممکن اولدیغنه ذاهب اولوردی

٢٥

ترك املاك ایدوب اسلامدن اون بیك خانه هجرت ایتمشدی اطاعت ایدرك فرمانه
شرط ایدوب رکز علم ایتمکی قلاعنه بغداد قلعه‌سن احسان ایدرسن انه
دولتك قیدی تامیننی استکمال

عالی پاشا افندمزك مالك اولدیغی قدرت اقتضاسنجه سوزنی امکاننده کوریلان عجایب محالاتندن بری دخی بغداد دار الجهادك کسب ایتدیکی مال اخیردر (ترك املاك) مالك اولنان شیئی براقمق دیمکدر (اسلامدن) یعنی بغدادك اهالئ اسلامیه‌سندن (اون بیك خانه) سائر قلاع ملحقه متروکه اهالیسی دخی داخل حساب اولورسه زیاده‌یه بالغ اولور (هجرت) ترك وطن ایدوب دیار اخره کتمك (فرمان) بغداد اهالیسنك واروشی تخلیه ایدرك قلعه‌یه چکلمه‌سنه دائر اولان فرماندرکه اهالی‌یه اموال متروکه‌نك صربلو طرفندن تضمین اولنه‌جغی تعهدله برابر یالکز نقود ومجوهرات متعلق اشیایی الوب هرکس خانه‌سنی اشیاسیله براقمسنی واوسته‌نده کی اثواب ایله مهاجرتنی امر ایتمشدی بنابرین هرکسك مالك اولدیغی عقار املاك اراضی دکان خانه وایرنده بولنان منقولات وغیر منقولات بالجمله ثبت دفتر اولنه‌رق اهالی اهل وعیاللرینك اوسته‌نده کی البسه ایله الرندن طوتره‌رق وچونکه ترك اولنان املاکك قیمت حقیقیه‌سنی دولت علیه صربلویه تضمین ایتدره‌جکندن تا هر زمان صربلولر ایله کشاکش ایتمکدن ایسه مالرینی نقدا الکوره‌دکلرندن طولایی یکدیکرینی تبریك ایدرك خانه‌لرندن چیقدیلر بعده املاك متروکه‌یه بدل سزه دولت علیه استدیککز مملکتده خانه واملاك واراضی ویره‌جك دینله‌رك ذو الیدی الدیقوب برطاقمی بوسنه طرفنه وبرطاقمی دخی ودین حوالیسنه سوق ایله هرکس مهاجرلرینك مظهر اولدقلری الطاف وعنایته بونلرده نائل ایدلدیلر صربیه‌ایسه بو خانه‌لرده وبو املاك وعقاره

بی تکلف مالك اولوب یان کلدیر صفارتیه باقدیر اوندمانده ر و باب عالی بو املاکك
بدلاتنی استدیعه الدمدیکی یوقسه الدیده ماجرلردمی دیرمدی هر فصل ایسه الیوم بو ماجرلر
سوق اولندقلری محللرده ذلیل وسفیل وعریان ونالان قالدیر کندیلرینه براقیجه واصل
اولمدیغی لکن عالی پاشا افندمز حضرتلرینك بو خیانتی باهرینه قوجیمیوب بیف ایتدیه
ذکر اولندیغی اوزره انتقاملرینی الدی (شرط ایدوب) طلاق معناسنه دکل ها
زیرا عالی پاشا افندمز اویله فرط ایمز (مرکز علم) بایراق دیمك (فرمانه) جید وذوالید
(بغداد قلعه‌سی) روم ایلی قطعه‌سنك منتهای حدودنده وصاوه وطونه نهرلرینك
برلشدیکی موقعده برقلعه متینه در (امان) ایلولك وعنایت معناسنه (صربستان)
الکیوز بیك نفوسدن عبارت اسلاو جنسندن برقومك ساکن اولدقلری قطعه‌در
بیاندن مستغنی اولدیغی وجهله بغداد قلعه‌سنك صرب اداره‌سنه ویرلمسی روسیه
واوستریا وفرانسه دولتلری خیرخواهانه باب عالی‌یه اخطار ایتمه‌لریله باب عالی یعنی
عالی پاشا حضرتلری دخی (اوت) دولت علیه بغدادی وقلاع سائره محفظیلی بالجمله
طوب ومهمات وابنیه واردانی ایله برابر قبول بیوردیلر صربستانه ترك ایدر انجق
برشرط ایله که بغداد قلعه‌سنه صرب بیراغی چکلدکده یاننده عثمانی بایراغی دخی
ای یلدز علامتیله موج نمای صلابت اولورسه تأبیده اصرار ایتدکلرندن عاقبت
صربلو عاجز قالدیلر بوشرط فرمانه‌لی قبوله سرفرو ایتمکه مجبور اولدی (تمامیت)
دولت علیه‌نك تمامیت ملکی دول معظمه معلومه طرفندن تحت کفالته النمشی ولکن
بو کفالتك بغدادك الدن چیقمسنه هیچ فائده‌سی اولمامشدر (استکمال) کامل ایتمك
برینه کتورمك معناسنه (فلامنه معنی) بغداد وقلاع محفظه‌سی اهالیسندن
اون بیك خانه‌دن متجاوز نفوس اسلامیه وار ایدی اولان فرمانه اطاعتله خانه واملاك

وعفارینی ترك ایدوب اختیار هجرت ایتمشلردی عالی پاشا افندمز اندرك انتقامنی صربیدن المق ایچون قلعه‌لرده دولت علیه بیراغی دیکلمك شرط قاهرانه‌سیله قلعه‌لری صربستانه ترك ایدوب دولتك حقوق مقدسه‌سنه تمامیتنی استکماله موفق اولدی بعدی شو بغداد وقوعاتی میدانه کلمزدن اول شویله شیء اوله‌جق دینلسه هرکس محالدر دیمز میدی لکن عالی پاشا افندمزك قدرتلی بوندی هپ موقع امکان واجرایه کتوردی همان سعی وهمتلری نزد باریده مشکور ومقبول اوله

٢٦

کنزی نصح بلاغت اثری توبیدی بوله   صاله مز غیری مقدمکی کبی صاغه صوله
اویله تأمنده نه حاجت اوله‌جق قاره قوله   قره طاغ قدرین بیلدی ایسه حکمی قوله
بشه توفیق خدا ایله ایدر قلع جبال

(کنز) کنف وذ نده قره طاغ لادیقه‌سنك علمیدر (نصح بلاغت اثر) بر نصیحت که انك اثری بلاغت اوله عالی پاشا افندمزك لادیقه‌یه ایتدیکی نصیحت کبی (غیری) غیری وذ نده ارتق معناسنه (تأمن) یعنی قره طاغ (قاره قول) لاجل الاحتیاط بر محلی محافظه‌یه تعیین واقامه اولنان فرقهٔ عسکریه (قره طاغ) بوز یکرمی بیك نفوسی حاوی بر طاغدر اهالیسی غایت وحشی وروسیه‌نك تحریکاتیله دولت متبوعه‌لرینه اطاعتدن روکردان ومتحاشیدرلر (قله‌لر) یعنی قره طاغ محاربانك عاقبتنده دول معظمه ایله متحدا وبریلان قرار اوزرینه قره طاغ حدودینك محال لازمه‌سنه یاپدریلان قله‌لردرکه (بلوق هاوص) دخی دیرلر
معلوم اولدیغی اوزره اشبو قره طاغ مسئله‌سی امتداد ایتدیکی درت سنه ظرفنده دولت علیه‌نك اك کزیده ضابطانی ونفراتنی ویوسنه دهرسك قطعه‌لرینك

ینشدردیکی ایلک شهباز یکیندری بیدی بو ایکی قطعه‌نک بوکونکی خرابیتنه سبب اولدی
خزینه‌لی نیچه یوز بیک کیسه ضررلره اوغرادی بونکله برابر برنیچه آدملک دخی سبب
تیضی اولوب قانلری بیلنمز ایکن میدانه چیقاردی کانی پاشا و درویش پاشا کبیر
اوعمارتلک چورباسیله قانلونیر فقط نیچه بیک اهل اسلامک قانلرینه ده‌اغلک
طوغرادیر زمانینده طاغلیلر مغلوب اولدی عسکر اسلام (چنینه)یه قدر کیردی
بونلک اوزرینه باب عالی دول خمسه ایله بالمذاکره چونکه بورانک اهالیسی صنعت
وزراعت کبی شیلر بیلمیوب خرسزلق وحیدودلقدن بشقه کار وکسبی اولمیقندن
جبله مخادر اولان ممالک عثمانیه‌نک بعدازین بونلرک ایادی تسلطلری یتشیه‌جک
برحال تحفظی ایچنده بولندرلمسی مطالعه‌سی اوزرینه طاغلک ایجاب ایدن محللرینه
بر کارکیر قلعه انشاسیله درد نرده لزومی مقدار عسکر اقامه ایندرلمسی صورتیری
بالاتحاد قرارلشدرلمش ایدی واقعا طاغلیلرک حال وحشتلری ایجابنجه اثنای
مخاصمه‌ده بزم عسکرمزک برونلرینی قولقلرینی کسدیر و میتدلرک کوکسلرینی یاروب
جکرلرینی چیقارردیلر وعسکرک باشلرندن (چینه)ده بر منتظم موزه خانه
یاپدیلر ایسه ده قلعه‌لرک بووجهله یاپدرلمسی قراری کندیلرینی بک زیاده فابوسی
ایندیکی وبونلرلری کوزلری اوکنده کوردکجه دولت مشروعه‌لرینه اوصنمق ایکون
دلشنه اولدقلری ارذوی اخلاصه برنوع ضعف ترتب ایده‌جکی عالی پاشا
افندمز حضرتلرینه روسیه سفارتی طرفندن تبلیغ اولنمقده وفرانسه سفارتی دخی
بیرین تیرین ایدرک روسیه‌لی ترویج بولنده خیرخواهانه بعض نصیحت وادیلرنده
کزنمکله پاشا افندمزک عروق حمیت ومرحمتی غلیه ایدوب نیچه بیک کیسه لره حرقی
ونیچه بیک عسکر اسلامک قانی بهاسی ایله یاپلمش اولان قلعه‌لرک جمله‌سی
خاکله یکسان وبرکره عروق فتوت حرکته کلدکده بونکله قناعت بیورمیوب طاغلیلر

برلیان ویردیلور دخی ضمنیه امان اولندی طوزوکمرك معافیتدی یه بنفشه وطاغه جوار
اونمان اراضیدن استیجار استحقاقی و ولایات متجاوره ده قونسلوسی طرفندن مأمور
بولنمق صلاحیتی کبی عنایتلره نائل (پشه) سیوری سینك دیدکلری ملعون
انسانی هاشم هاشلار . بازیجه‌لری چینلکسز کوجك خالیجه‌ده
بنانلرك معلومیدر (قلع جبال) طاغلری یرندن قوپارمق معناسنه فی الحقیقه
مذکور قله‌لر اولوجه متین ومستحکم اولمق یاپلمشدی که هر بری طاغ الملاقی
استبعاد اولنمز (خلاصه معنی) اول فرهادکوللقلر دولت یعنی عالی پاشای
پر موفقیت حضرتلرینك مالك اولدیغی قدرتك آثار علیه سندن بری دخی قره طاغده
بوقدر تکلفلر یاپیلان قله‌لرك ییقلمسیدر دخی الواقع بوده طاقت وهمت
بشریه‌دن خارج کبی کورنیلورسه ده جناب قادر قیومك توفیقی رفیق
اولنجه بر سیوری سینك بیله طاغلری یرندن قوپارر وبوقله‌لرك ییقلمسی
دخی بنفشه بر حکمته مبنی اولمیوب مجرد عدم لزوملرندن طولاییدر زیرا
عالی پاشا افندمزك طاغه طاشه تأثیر ایدن کلمك نفوذ و نصایح
لادینیه‌یه اویله بر تأثیر ایدیشی ایدی که ارتق اولکی کبی صاغه صوله
صالدرمغه مجالی قالمدی بوحالده قره طاغ بسبتون امنیتکاه اولوب
برقادین باشنده آلتون طوریه سیله براوجندن اوبر اوجنه کیتسه
قانلك اوستنده کوزك وار دین اولمز شرطی بولیه یرامین محلده
ارتق قره قوله قله‌یه حاجت اولورمی (نکته) عالی پاشا
افندمزك وجود نحافت آلودلرینی سیوری سینکه و قله‌لرك طاغه
تشبیهنده کی لطافت ارباب طبع و وجدانه خفی دکلدر فقط سیوری سینکده
صوقمق خاصیتی اولدیغندن تشبیهده براز غرابت حس اولنور

٢٨

عزمنز باور اولور ایسه اگر قصد خدا — قبطیان جابی اولور مسند صدر والا
یانکز ایندی یهودیلر ایچون استثنا — رومیدن ارمنیدن یا یدی مشیر و والا
ایدی رسم مساوات حقوقی اکمال

(عزم) عزیمت ذهنیه معناسنه (باور) قپودانلک ارقه‌سی صره قوشن ضابطان عسکری تکلنده‌کی یوصه‌لر دکل (قصد خدا) اراده‌ٔ ازلیهٔ الهیه معناسنه (قبطیان) قبطی جمعی چنگانه‌لر دیمکدر. یر یوزنده بولنان اقوامک ایچنده‌ک زیاده راحت یشایان یوقدر. چونکه بونلر دنیانک هر طرفنده بولنان حکومتلرک زیر اداره‌لرنده‌کی ممالکده بولندقلری حالده هیچ بر حکومتک قانونی ایله مقید دکلدر. زیرا شهرلرده اقامت ایتمیوب کوچبه صورتنده طاغلرده و صحرالرده کزرلر و چینلرنده‌کی منازعات بینه چینلرنده فصل ایدیورلر. عار دنیا کبی تکلفدن و ذلتکبلک و رتبه و مأموریت کبی منفعت امتیازیه‌دن عاری اولدقلرندن جمله‌سی اموالده مساویدرلر. بونلردن دولت علیه‌ده شیخ الاسلام صدارت مسندلری کمرک امینی اولنه بولندی ایسه ده هنوز مشیر و صدر اعظم اولان یوقدر. (جابی) محلی مقامی معناسنه (مسند صدر والا) مقام صدارت عظمی که اوچ بچق بیکدن بری والا پاشا افندمزه منحصردر (یهودیلر) معلوم روی ارضنده بولنان قوم یهودک کافه‌سی بش میلیون مقدارنده تخمین اولنور. بو قوم مقتضای تعصبی اوزره کندیلرندن بشقه مذهبده اولان اقوام بغض و عداوت قصدنده اولدقلرندن اهانت و خیانته مألوف اولدقلریچون هر ملت عندنده خوار و ذلیلدرلر. روی زمینک حکومتی کندیلرینه موعود بیلورلر. اورده زیاده بولنان یهودیلر اکثریت اوزره مرابحه و دوقانجلق ایله تعیش ایدرلر

ایچرنده بك دکیشدی بولنور   روحیلد قومپانیه‌سی بونلردندر (مستثنا) ایرلمش
میوکنه بیچاره یهودیلرك مسلمانلرکبی صاحبی اولمدیغندن مالاریندن نه بر مشیرلری
بالااولان یوقدر (روم) قوم دنشده فرستیاندن اور تورقس دتیلدن مذهبده
بر قومدر بر بونلرنده یونان رومیلرك جمله نفوسی ایکی میلیوندن عبارت اوله‌رق
بونلرك بر میلیون قدری یونانستان اداره صغیره سنده وقصوری دولت علیه ودول
سائره تبعیتنده درلر بونلر ایچنده اویله غیور وعاقل ذوات بولنورکه هیئت دولت
عثمانیه اوتوز بش میلیون نفوسدن متشکل ایکن بوهیئتی قوه جبریه ایله بوزوب
استانبولی ضبط ایتمك وآیا صوفیه‌یی کالاول روم کلیساسنه تحویل ایلمك تصورلرنده
بولنورلر ولهستان وتاتارستان وکورجستان وطاغستان قطعه‌لرینك احوالندن
انتباهه رغبت ایتمیوب روسیه‌لی کندیلرینه حامی اعتقاد ایدرلر   وبرکون روسیه
استانبولی اله کچوررسه (بزانتیو) حکومتنی مجدداً تشکیل وروم ایلی قطعه‌سنی ده
اوراییه الحاق ایدوب روملغی احیا ایدرامیدنده بولنورلر (ارمنی) بودخی دیکر
7 بابعالی اصطرخنه مشیر عنوانی صفت عسکریسی اولانده وزراء خصوصی رسم ناظم تحریر بابعالی شکوفه‌زارنده بتمردیکنده برزق دقت اینجا مشیر تجاوز اعنه
مذهبده برقوم عجیبدر   بونلرك جمله‌سی درت میلیون قدر نفوسدن عبارت اولوب
بر میلیون قدری روسیه وایران دولتلری تبعیتنده وبقیه‌سی دولت عثمانیه تابعیتنده
وممالك مختلفه‌ده بولنورلر انجق بونلرده رومیلرکبی صلابت مذهبیه اولمدیغندن
یکرمی اوتوز سنه‌دن برو همان نصفنه قریب مقداری قتوللك ویروتستانلیغی
قبول ایله تحویل مذهب ایتدیلر بنابرین بیننده نزاع وکشاکش باقیدر بونلرك
ایچنده دخی اسکی ارمنستان حکومتنی احیا وتجدید خیالاتیله وقت کچورن عقلا
بك چوقدر (مشیر) رتبه والای وزارته نائل اولدقده بختیار در قتوللكلردن
داود پاشا فرانقو پاشا رومیلردن موزوروس پاشا هپ مشیردرلر صدراعظم
بوخیردن یاپیلدیغندن مشیر اولمیان صدارته کلهمز[7] (سادات مغفوق) مقوتك

بر دوزی یه اولمسی معناسنه . لکن حقوق مطلق ذکر اولندقده متعلق اولدیغی احوالك جمله سنی شمولی اوله جغندن مادامکه بر قید ایله مقید اولمیه بو تعبیر معناسنده آزاده و یا حقوق مفهومنك خارجنده وجودی خلاف عادتدر . چونکه حقوق دینیلان عائده طبیعت مدنیت شخصیت ملیت کبی بر چوق احواله منقسم اولوب بونلرك جمله سنده حقوقی مساوی قیلمق غیر امکانده اولدیغندن مثلا خلقتجه قوی و غالب اولان ضعیف و ذلیل اولان اوزرینه اجرای نفوذ ایتمك حقوق طبیعیه دندر . لکن حقوق مدنیه بونی منع ایدر . بر آدم استدیکی یاپمق حقوق شخصیه سندندر . لکن حقوق مدنیه اکا میدان براقمز . کذلك هر ملت کندی امورینی بالذات رؤیت ایتمك حقوق ملیه سندندر . لکن حقوق حکومت اکا مجال ویرمز ایمدی باب عالینك اصطلاحنده مساوات حقوق ایله نه معنی دار اولندیغی بیلنمز سه ده اوروپایه قارشو قوللاندیغی لسانده (مساوات فی الشرف) و ترکستانه قارشو کوستردیکی شیوه ده (مساوات فی حقوق الشرع) معنالرینی ایما ایتدیکی اکلاشیلیور . حالبوکه بر حکومت جمهوریت اصولی اوزره موضوع اولمدقجه اهالی بیننده شرفجه مساوات حقوقی ممکن اوله مز خصوصیله دولت علیه کبی اقوام مختلفة المذاهب ایله ترکیب ایتمش و بنیان اساسی قاعدهٔ اسلامیه اوزره قورلمش بر حکومت شخصیه ایچون بو مساواتی اجرا هیچ قابل اوله مز . مکرکه بنای دولتی اساسندن بوزیله و مسلمانلق مایه سی محو ایدیله . هایدی بوراسنی ده و تشکیلات شقلار روملردن برایکی مشیر بابدن ارمنیلردن دیکری مارونیلر یهودیلر لازلر کردلر خریستیانلر بوشناقلر بو ماقلر لاتینلر قبطیلردن هربری دخی متادیره کیروب بالفرض امور ناظمه نظارتی بر مدت قونولك مشیرلریله اداره اولنورسه بر زمان دخی ملل سائره مشیرلرینه ویرلك و صدارتنه دخی الدن اله دور ایتمك اقتضا ایدر . بونده کی فساد ایسه محتاج توضیح دکلدر بزجه مراد (مساوات فی حقوق الشرع) ایسه بو اصول احکام اساسیهٔ شرعیه دن اولمغله

هر دولت اسلامیه‌ده معتبر ایدی باب عالینک یکی اختراعاتندن دکلدر (خلاصه‌سی)
عالی پاشا افندمزک عزیمت خالصانه‌سنه اکر اراده الهیه معین و موافق اولورسه چون وقت
کچیجوب جنکانه‌لردن بریله صدراعظم بولنور زیرا رومدن ارمنیدن مشیر و بالالر یا ایدی
و بونکله مساوات حقوق ملیه‌یی اکمال ایدی شارح فقیر درکه یهودیلرک استثناسی
نه حکمته مبنی اولدیغی بزجه خفی اولدیغی کبی اکمال مساوات ایچون جنکانه‌لرک مقام صدارته
کتورلمسی سوزی دخی بر از مبالغه‌لی کورینور انجق بونلردن شیخ الاسلام صدارت مستشاری
کمرک امینی اولنمه کورلدیکی حالده صدراعظم اولمدیره اصلا محذور کوریلمز ایمدی
بوندن یکرمی بش سنه اقدم رومدن ارمنیدن مشیر پاشالر اولورلر اولمیجق
بونده دولت علیه تقلدن ساذجه الفاظ بازیجه حق دیکنه کیمسه اینانورمیدی اشته
عالی پاشا افندمزک مساوات حقوقه رعایت کامله‌لری اولدیغندن الله اولدقدری
قدرت قالرانه ایله بو حالی ممکن درجه‌سنه کتورمکه موفق اولدیلر

٢٨

بر زمان انجه‌جه کورمندی خزینه قلت | الیوب ایلمنی خلق جکردی ذلت
یا فضل ذاتنه شکر اینمیه شمدی ملت | ویردی مالیه‌یه تدبیر مصیبی برکت

بولدی هیبه سایه لطفنده جهان وسعت حال

(بر زمان) یعنی کچمش زمانده دیمک الحالته هذه خزینه‌ده قلت اولمدیغی درکاردر
(خزینه) صو خزینه‌سی دکل مالیه خزینه‌سیدر بونک اسم شرعیسی بیت المال
ایکن بیت الماله کیرمسی مشروع اولمیان اموال دخی طوله‌رلدیغندن صکره‌دن بو اسم
طاقلدی (قلت) علت وزننده ازلق معناسنه (ایلق) بر قویرقلی یلدز درکه ایکی
اوچ ایده برکره عرض جمال ایله خواهشکرانک مزرعه نخس‌لرینه دشس رشحه تسبیب ایدر

(چکردی ذلت) یعنی کچمیش زمانده شمدی دکل (ذلت) فروتن و سفالتله قارشق بر حالدر
ایدی سکز ایلغی تراکمنده ذاولاده عیالی، منیا محده اولان بچارهدر دررده واقعدر (شکر)
برابوبک مقابلنده عرض اولنان خوشنودلقدر (مالیه یه) یعنی خزینهٔ مالیه یه
(تدبیر مصیب) رأی صائب معناسنه مصیب ایله مصیب اره سنده قربیت اولدیغندن
ناظم تحریر تدبیر صائب دیمش اولسه ده خوشجه اولوردی لکن ضرورت وزن
مانعدر (برکت) برکه چوغالمه معناسنه (وسعت) گنکلک (خلاصهٔ معنی)
بردنبره خزینهٔ مالیه علت قلته کرفتار اولمغله هرکس ایلغی ایله بیوب ذلت و سفالت
چکردی شمدی عموم ملت عالی پاشا حضرتلرینه دخی شکر ایتملی که انک رأی
صائبی ایله خزینهٔ مالیه یه برکت کلوب بتون جهان سایهٔ لطفنده وسعت حال کسب
ایلدی فی الحقیقه صدر اعظم افندمزک شو لطفی هر درلو شایان تشکر و تحمیددر
هانی بر وقت مأمورینک سکز اون ای معاشلری تراکمنده قالمغله تاب تحمل قالمیوب
باخصوص اللرندن کلورسه بورج ویا طولاندیریجیلق ایدوب کچنمکه مجبور ایدیلر طشره
مرکزلرنده بولنان عساکرک اون یکرمی ایلغی تراکم ایدردی وکلا حضراتی اویله
ایلقلرینی نقدا الورلردی شمدی بویله شی وارمی صلا هرکسک ایلغنی وقتنده
سویلیون

٢٩

نقرام ایدی هرکوسی اولمز نجیز — صانمه اغنا رایه اغنام دسومن ناچیز
بولدی کویا یکی بر معدن سیم وازیز — طوندنون رسم کروبه اولدی خزینه بریز
ابدی تحویل قواعد نقود استعمال

(فقرا) وکلا وزننده فقیرک جمعیدر دنیالقدن بی بهره اولانلره دینور شایع

فقیر كبی تكن بورده مراد ویركو رسومات ویرن طشره‌لی اهالئ عاجزه سیدر (ویركو
دولتك اهالیدن هر سنه الدیغی پاره‌در بونك خلاف شرع اولمسیله برابر توزیع
وتخصیصنده عدالت اولمدیغندن ممالكك خرابینه باشلیجه سببلردن بریدر واقعا
دولتك توزیع وتخصیص ویركویه دائر متعدد نظاملری واردر كه كوزدن كچورلسه
ایچلرنده نه یولده شیلر كورولور مثلا بو نظاملر ایجابنجه هركسی ویركوی مال
وقدرتنه كوره ویره‌جك وهركسك مال وقدرتنی قوملو قومشوسی ایو بیله‌جكندن
هركوی وهر محله ویركوی مقرریتی بیننده عادلانه توزیع ایده‌جكلر هم
تخصیصنده دخی عجزه فقرا رنجیده اولمیوب محصول ادراكی زماننده بالتدریج الینمق
تكلان فلان لكن بو نظاماتی وقتیله برركره قمرالنوب طشره‌یه كوندرلمسی وطشره
مجالسنده بردفعه اوقونلوب رسما سمعا وطاعة دینلدكدن صكره مال قلمنه صورتی
قید ایدلمسی ویر صورتی قضا مدیرلرینه كوندرلمسی ارتق اوكوندن صكره بردها
اراننوب صورلماشی اولدیغندن شمدیكی توزیعات وتخصیصات تماما بو نظاملرك
خلافنده جریان ایدر اولا طشره‌لرك ارباب ثروتی كه اعضای مجالس معتبران
خاندان وجوه بلده مختار وقوجه باشی مثلو اولیدیسقبوسی كبی متنفذان محلكدندر
عبارتدر بونلر یالكز نامری ویركو دفترنده مقید بولنمق ایچون سنوی بشر اون
غروشی ویردیب قورتیلورلر ویركو یوكینك اك اغری عجزه اهالی یه بیز مثلا
اون بیك كیسه ثروت وسامانی اولان بر خاندان بلده‌نك اوتوز غروش ویرمیه
درت غروش قزانان بر فقیر رنجبرك خانه‌سی ترلاسی باغی باغچه‌سی اولمدیغی حالده
یوز غروشی ویركو ویردیكی هزار كره كورلمشدر بو كونكی كونده خانه‌سنی باغچه‌سنی
مدار تعیشی اولان دكانی اوكوزینی یاقرتی منی یاتدیغی دوشكنی صاتوب
ویركوسنی یاتورن فقرا حدوحسابه كلمز ایچی یالكز درد ویركوی سنوی اولسه

بنده فقرا ضعیفدر یا بقایای عتیقه‌لی تحصیل ویرسونلر اشبو بقایانک انواع کثیره‌ده
اولوب اکثری محله ده‌کوی یورجیدر چونکه فرض ایده‌لمکه بر محله‌نک یاخود بر کوینک
بوندن اون بش سنه اقدم اولنوز خانه‌سی وارمش بناءً علیه اوراده اوچ بیک
غروش ویرکو طرح اولنمش صکره‌دن سایهٔ عمرانلواده ده بو خانه‌لرک یکرمیسی
بالتدریج سونمش یاخود طاغلمش شمدی فقط اون خانه قالمش لکن بونلرک اثنای
تدریجنده صارقان ویرکو یورجیدنیک برطاقمی ذارذور قالاندرن الیمشی ایسه‌ده
برطاقمنک تحصیلنه امکان بولنه‌مبوب دفترده بقایا کوسترلمش شمدی اهالیلر تیه
اوچ بیک غروش ویرکوی مقرر ویرملک وهم ده تفصیل اولان یکرمی خانه‌دن طولایی
تراکم ایدن بقایای عتیقه‌یی اودملک ایچون تضییق اولنور اشبو بقایا تحصیلاتی
مالیه نظارتنک نظرنده غایت مهم بر مسئله اولمغله اوراده‌ن طشره مأمورلرینه صیق
صیق امرنامه‌لر یازیلوب بونلرک برکون اول تحصیل اولنمسی ایچون تضییق وتعجیل اولنور
بر از مدت تحصیل بقایا ضمننده مأمورلر لطیف ایله تحصیلاته تشویق اولنورلر ایکن بر ازاله
مالیه ناظری اوردیا استقراضنه دائر بر معکوسی تلغراف الورسه اختبیتوب درکشو
اکر فلان وقته قدر شو قدر بقایا تحصیل ایدلیه‌مزسه مالیه نظارتی باب عالیه عرض
شکایته مجبور اوله‌جقدر کبی سوزلر یازلمغه باشلار مأمورلر دخی قرباجه‌لر کوروب
ارتق نصل اولورسه پاره‌لی تحصیل اتمکه وانک ضمننده کسب محمدت وحیثیته بذل
مقدور ایدرلر بوصره‌ده کوییلرک جفت وچبوغی صاتلمق کویجه اهالی‌مبنی‌انه
طولدیروب ترلالری بوزاوستی قالمغله بر سنه‌لک معیشتلرندن محروم ایدلمک
اغاجه صاروب دوکملک تاریرلک طونلرینه قدر پاره ارامق کبی دذالتلرک جدیسی
اجرا اولنور بونلری بجره بیلان مأمورلر نزد دولتده ممدوح وانصاف واجباتی اولنور
معکنی بیقه مبانلر کسالت دعطالتله مقدوح اولورلر شو قدرکه ولایته تشکیل

اولنه‌لی بعضیلرك قوللنجه احوال ممالك اولكندن زیاده مشوش و بدتر ایسه ده بعضیلرك
وخصوصیله ولایات خزینه‌لرینك روایتینه كوره سایهٔ معدلتوایهٔ جناب مدارپناهیك
كوندن كونه آثار ترقیات كورلمكده و تونبوا اصلاحات یاپیلمقده ایمش

والله اعلم بحقیقة الحال (تنجیز) عاجز براقمق معناسنه (اعشار) دیركوپلیه‌سنك
رتبه‌سیده قورلطاعوندك ارقداشی اولدیغی كبی اعشارك اصل معناسی محصولات
اوزرندن اونده بر آلنان رسم بدعت ایسه ده مقتضی بونكله قناعت ایدیلوب اونده
آلتی یدی واكثر اوقات یاری یاری یه قدر آلدقری دار دار معشرلرك یم ییه‌جكلری
اسكله‌لره انبارلره نقل ایتدیرملری تحمیل تبدیلی معشرلرك وقتیله كلمه‌مسندن خرمنده
دقوعه كلان ضایعات میوه وسبزه‌دن آلنان بدل نقدی زیاده‌ی آغالرك
وضابطه‌لرك حیوانلرینه باد هوا طاقیلان یم یا لجده‌های اولنه محصولاتدن
رنجبرك النده نصف دخی قالمز مالیوكه رنجبر دیركوستی رسوماتی بقایاسی
هوا یاسی سنه ایچنده ایدنه‌یكی بورجلری وانلرك فائضلرینی هپ بو محصولات
دیره‌جك وسنهٔ آتیه محصولنك ادراكنه قدر چوجق چولغیله بو محصولات
كچنه‌جك . . . بر زمان طشره مأمورلری اعضای مجالس اعشار التزامنه مأذون
ایدیلر حتی باب عالی مأمورلری و وكلای فخام سلطنت سنیه بیله خزینهٔ مالیه‌ده
اجرا اولنان مزایده‌لره قاریشوب اوجوز قپامق صكره بالالی صاتمق كارلرینه
داوانمشلر و بو وسیله ایله یك چوق ممالكك خزینه سبب اولدقری مالده
یك چوق ده پاره‌لر قزانمشلر ایدی چونكه مثلا برقضانك اعشارینی اورده
عشر ویرن عجزهٔ رنجبرانك معشرلرندن برنشكایتی وقوعنده اجرای عدل وحقانیت
ایده‌جك اولان مجلس اعضاسندن برنفوذلی آدم درعهده ایتدكده رنجبر مظلوم
كیمه عرض حال ایده‌بیلور اوآدم اونده بریرینه بشده بر دخی آلسه رنجبر

اغزینی اچمغه مقتدر اولمز فرض ایده لم که قضا رنجبرانی بالاتفاق ظلمه طاقت
کتوره میوب عرض محضر ترتیبله ذاتی لواینه مالارینی بیلدیرسونلر یا اوراده کی
اعضای مجلس دخی ظلمه قضا ایله هم حال دکلمی ینه رنجبرلرک شکایتی ادبسزلکه چیقاریلوب
دفع اولنورلر دیالفرض سنجاقجه عرض شکایت ایچون درسعادته مراجعت اولنسه
ذاتا التزامی بالی متان وکلا ومامورین متنفذین حضراتی اولمغله ینه برثمره لی
مفید اولمز وطوتالمکه ظلم ایدکان اهالی اسکی تعبیر اوزره باشلرینه حصیر
یاقوب پادشاهه عرضحال ویرسونلر عرضحاللری اجرا اولنمق اوزره ینه بابـ
عالی یه حواله اولنه جغندن بوندن دخی برلطف مأمول اولنمز ایدی صکره دن نظام
مخصوص ایله مامورین واعضای مجالسک التزام المری ممنوع اولدی فی الحقیقه اوزرلرینه
یره بونلر میدانه چیقوبره لی سوره رک اله مدیر لکن کیزلی اوره تا تقصرله اولکی
اصول کویا هیچ بوزلمامش کبی یه هرکس الشی ویرشنده بولندی خزینهٔ مالیه مامورلریله
وکلای سلطنتدن ولات ومتصرفین ومال مدیرلری ودفتردارلردن وعلی طریق
الاطراد مجالس اعضاسندن اکثریسی بوکارده دوام ایتدیلر وهر زمان بوبازار
انتفاعده رواج کورلدی اوسنه نک اعشار بدلاتی یوکسلدی دیو حال کاه مالیه
ناظری بولنان ذاتک حسن درایت واداره سنه وکاه طالع مکارم مطالع ملوکانه یه
وکاه صدر کزین حضرتلرینک موفقیت مخصوصه سنه عزو واسناد ایله مفتخرانه
غزته لرده وموازنه دفترلرنده اعلان کیفیت اولندی بو اصول غریب ایله ممالک
خراب وخزینهٔ دولت آسیاب بی آب حالنه کیروب یالکز وکلا وماموین وصرافان
ووجوه مملکت کبی برطاقم کیسه لر معمور وآبادان اولدیلر بوندن یکرمی سنه
اول یوزبیک غروشه مالک اولمیان مصرلی اوغلی اوطه سی بوکون بشیوزبیک
کیسه ایله اوینابوب وقتیله اتکنی اپاغنی اوپدیکی مامورین ووکلایه ایوازجه

معامله كوستريور قرسنباكى افندى برسطرجى ايكن كذلك بوكونده برقاچيوز بيك
آتيه‌لره مالكدر ارسينيدى باطرجى كذا اما اعشارك صورت تحصيلنده جريان
ايدن فسادات ومظالمك تعيين وتعدادينه كيريشملك استنلورسه هر مملكتده ويكه
هر كويده بوظلم برشقه طرز ونوع اوزره ونوعه كلمكده اولديغى واستانبولك
بروني ديبنده بولنان ازميد كويلرينه كيديلوب صورلدقده ممالك سائرهٔ
بعيده‌نك احوالى قياسى ايله اكلاشله‌جغى جهتله تفصيلاته حاجت كوريلمز زمانلر
اوروپاليلر دخى بوبليه‌يه كرفتار ايديلر لكن التزام اصولنك ملكجه مضرتى كوناكوتى
بيلكره‌نه‌ده اولنوب صكره‌دن بواصولك تركيله بدلى اولان مبالغك
اراضى اوزرينه طرحنه مجبور اولديلر بوجهتله هركس مالك اولديغى طپراغك
ويركوسنى اعطا ايله مكلف اولديغندن يدنده بيكلرجه دونم اراضى بولنانلر بونلرى
زرع ايله ويركوسنى چيقارمق كلفتنه دوشملك ايچون اوجوز اوجوز فضله
طپراقلرى صاتديلر بوطريق ايله زنجيرك النه اراضى كچدى واراضيلى الانلر دخى لايقيله
زرع واعمال ايده بيله جكى قدر طپراق الهرق ويركوسنى قولايلقله ويرر اولديلر
طاريسى بزم باشمزه (اغنام) عدد اغنام عادت اغنام رسم اغنام ناملريله ثبوت
ديكى مماليسندن بريسنه اولنان رسمدر قويرا طاعونه دوچار ملك يا داشى
اولديغى كبى اغنام بودخى ويركو واعشاربيه‌لرينك برشقه درلو سيدر برزمانلر
اغنام رسمى دولتك يد انحصارنده بولنوب عينا ويرلمك شرطيله ملتزم التزام ايدر
وبلاد اربعه قصابلرينك صاته‌جقدى اتى يد واحد اوزره اغنام مديرلرى توزيع
ايدرلرايدى بواصولك فسادى معروف اولان قصاب باشيلرك ومشهور سطرجى
قرسنباكى ايله حاجى مصطفى دامادلرنك ثروت فوق العاده‌لرى ايله بالآخره مركز
ثبوته كلوب اعشار كبى بودخى التزام اولنمق صورتى نظامه ربط اولندى شوقدركه

ویرکو واعشار نظاملری کبی رسم اغنام نظامی دخی شرعی اجرادن محروم اولمغله دیکرلرنده
جاری اولان ظلم وفساد کوناکون بونده دخی اشکال وانواع مختلفه اوزره رونمودر
(ناچیز) غایت آزلغندن هیچ برشی مقامنده صاییلمیان نسنه (معدن سیم) کومش
معدنی دیمك (ابریز) الفك مدیله دکل یورادهکیمیا مشی التون معناسنه (طوز)
معلوم برجوهر حیاتیدرکه انسنز ذی روح یشایه‌مز وبوکا نوع انسانك بالخاصه اوزرنده
شدت احتیاجی واردرکه هر درهمی بر التونه اولسه المغه مجبوردر بنابرین جناب
خالق کون مکان حکمت بالغهٔ صمدانیه‌سی اوزره طوزی اولقدر کثرت اوزره یراتمشدرکه
اکر بر یوزی لبالب انسان ایله طولسه موجود اولان طوز معادننك نصفی کفایت
ایدر دنیاده طوزدن عزیز وکثیر برشی اولمز لکن انسانلر بالطبع حریص وجهول
وجناب باریناك امر وحکمتنه عقل قارشدروب نظام عالمی هرج ومرج ایتمکه اوغراشمقده
مجبول اولدقلرندن بو احتیاجدن استفاده ایچون طوزلری بعض حکومتلر تحت
انحصاره الدیلر وبو اصول ظالمانه ابتدا اوروپاده ظهوره کلوب صکره لری سرزده
وقوع اولان اختلاللر ایله حکومتلرك بر طاقمی انحصارك بتون بتون لغویته وطاقمی
دخی اهالی‌یی بوکا تحمیل ایده‌جك درجه شروط انحصاریه‌نك تعدیلنه مجبور اولدیلر بزده دخی
اثنای جلوس همایونده خزینه‌نك تکثیر وارداتی طریقلری آرانورکن کانی یانك
اخطاریله طوز وتتونك تحت انحصاره النمسی صورتی قرارلشدی واوروپانك یوز اللی
ایکی یوز سنه‌لك تجربه‌سیله سیئاتی ثابت اولان بویله بر اصول نامعقول منبع ثروت
ظنیله قبول واجرا اولندی ویونکله خزینه‌نك ایرادی قیاندقدن صکره برکیه لبذیلك
کیسه‌لرده کاره قالور زعم ایلدی بو اصولك بزم ملکمزده وقوعه کتوردیکی فنالقلرك
تفصیلاتی وطوز وارداتك حقیقتده مصارف ومضراتنه تقابل ایتمدکدن قطعه باعث
اولدیغی ذیانلرك کیفیتی بالاطراف بیلمك استنلورسه بوندن جندسنه اقدم رجال

دولتدن برینك قدر الدیغی لاجل تخصیصیه مراجعت اولنمیدر (تتون) یتون وزننده
ایچیلان معهود یاپراقدر بو دخی تحت انحصار دالنوب فقط امرداره ده ظهوره
کلان سوء استعمالات سببیله مملکتمزده تتون زراعتی خیلی تدنی ایلدی واقعا تتون
طوزکبی الزم اولمیوب ذوق و کیف و سفاهته متعلق اولدیغندن بونك انحصاری
طوز مثللو عموم ملك و ملتك ضرر و زیانی مؤدی اولمز ایسه ده اناطولینك
چوق یرلرنده واطه لرده تتون زراعتیله گچنان اهالینك اکثری دخان مأمورلرینك
تعدیاتندن ناشی بو زراعتی ترکه مجبور اولدیلر ازجمله اناطولیده قضای اربعه
تعبیر اولنان طاشی اوده قضاسنده حاصل اولان تتون اعشاری دخانك
انحصارندن اول اوجیوز بیتمش بو قدر بیك غروشه طوتمش ایکن انحصارك اوچنجی سنه‌سی
بنه بو قضانك تتون اعشاری انجق یدی بیك غروشه تخمین و بوکاده ملتزم ظهور
ایتمیوب امانةً تعشیر اولندیغی مرویدر اشته بو بر مثالدر واقعا موازنه دفترلرنده
طوزك و دخانك حاصلاتی مفتخرانه کوستریلمکده ایسه ده بونلردن حصوله
کلان مضرات مایه چکیلور ایسه کار و ضرر او زمان اکلاشیلور (تبریز) تبریز وزننده
دوداقلرندن طشاریه افراغزه طولو معناسنه (تحویل) وجه تحریر حروق اولدرکه
عنوانیله یازیلان بورج سندی معناسنه ایسه ده بوراده دکشدرمك معناسنه در
(توائم) قائمه جمعیدر مقدما مقام صدارتدن و وزرا جانبندن یازیلان محررانه
قائمه تعبیر اولنوردی صکره اوراق نقدیه چیقدقده بو اسمی اکا طاقدیلر ایدی
(تحویل توائم) قائمه لری دکشدرمك معناسنه در شارح فقیر دیرکه بونده ایکی
نکته واردر بریسی جنتمکان عبدالمجید زماننده چیقاریلان اوراق نقدیه
قارشولقسز اولدیغندن او زمانده اعتباریته دوشوب قرشیه طارلق کلوردی
و بعضا دخی حرم همایون بورجلری چوغالوب ویرلمك درجه‌سنی آشدقده ویاخود

وكلاء بندكانى احسانلريله تلطيف اولنمغه لزوم كورلدكده دخى حال حسيب پاشا كبى بر مبارك
ذاتك ماليه نظارتنه نصب ايله انك واسطه سيله و نام اخرله برطاقم يكى اوراق كسيلوب
واسكى اوراق انكله دكشديريلوردى بو دولابده اوزمانده برخيلى دونرى اسهام
ممتازه خزينه سركيسى اون سنه لك كبى كاغدلر بتون اووقتك بقيه تدابيريدر عالى پاشا
حضرتلرى اوزمان دخى وكلاى دولتك مرجع اليهى اولوب بو تحويلات وتبديلات معنا
بالجمله انك قريحه صبيحه سندن ظهور ايديكندن تحويل قوائمدن مقصد بو اسكى قائمه لرك
دخى مشروع اوزره دكشديرلمسى ديمك اولور ديكرى دخى بوندن بش سنه مقدم
صورتده فؤاد پاشانك اقدامى حقيقتده عالى پاشا افندمزك تدبيرى ايله بر دفتر كبير
آچيلدى برطاقم قائمه لرى مختلف قيمتلرى ناقص تحويلاتك واو اثناده نزاع اوزره
بولنان قائمه سز قائمه لرك جمله سى برلشديريله رك مذكور دفتره درج ايله
يكونى قرق مليون ليرايه ابلاغ ايدلدى تحفه دركه بو ايشى بحرين طرفندن بينده واقع
اولان نزاع اوزرينه كيفيت كچنلرده پاريس محكمه لرينه كوشوب ارائيلان مبالغدن
يدى يوز بيك ليرا يالكز فؤاد پاشايه ويرلديكى و قصورى دخى وكلاى سلطنت سنيه نك
طاغتديغى ثابت اولدى اشته بو تدبير دخى تحويل قوائم ديمك اولديغندن
بلكه ده ناظم تحريرك مرادى بو معنى اولسه كركدر (خلاصه معنى)
اول آصف ارسطو پسندمز يعنى عالى پاشا افندمز حضرتلرينك اثر همت وعنايت
مخصوصه لريدركه شمدى فقراى اهالى دن كوللرى ضم اولنه رق تحريز وتضييق
اولنمز واعشار واغنام رسومى دخى مجرد طالع ميامن مطالع آصفانه لريله
هرسنه تزايد ايدوب مبالغ كثيره يه بالغ اولدى طوزايله تتون تحت انحصاره
كيره لى حمد الله تعالى خزينه ماليه دن التون كومش اديله طاشوب دوكيليوركه
كويا بو اصولى ايجاد ايله افندمز بر التون وكومش معدنلرى بولدى كبيدر

و نواتی تحویل ایدرك برچوق پاره‌لر حاصل ایندی یا بوایشلر کولجه بو دولتك
بو ملتك حاللری نیه منجر اولوردی (اشبو صولك جمله متنك ضمننده مندرج اولدیغنی
شارح فقیر عاجزانه استنباطنه موفق اولدی

٣٠

دولته اوروپا امنیت ایدرمی هیهات — لطف ایدوب ایتمه عرض کفالت اول ذات
اشته لازم‌سه بو دعوایه دلیل واثبات — اعتباری ایله بایدی نیجه استقراضات
بو قسم عالیه ایشده کوریلوردی اشکال

(دولته) یعنی دولت عثمانیه‌یه (اوروپا) یعنی اوروپا طرفندن ایله سرمایه دارانی (امنیت) اینانمق (هیهات) اوزاق اوزاق معناسنه[7] (اول ذات) یعنی عیهاتا معتبرمی (اثبات) شاهد معناسنه (اعتباری ایله) یعنی مجرد ذاتنك اعتباریله دیمکدر (نیجه) برچوق دیمك (استقراضات) یعنی قاعده‌ن دولت نامنه اقراض بودرجه‌که روسیه محاربه‌سی سنه‌سندن بدأ ایله بو نیجه کنجی قدر طقوز دفعه‌ده ١٨ میلیون کیسه در دفترلیر تحویلاتنك اکثری اوروپاده بولندیغندن بودخی دیون اجنبیه صره‌سنه کیدکده بکون دیون ٢٥ میلیون کیسه اولوردیکه دن التی سنه ظرفنده دولت علیه کندی واردات مقرره‌سی اولان اوچ میلیون بشیوز بیك کیسه‌لی بیلدکدن صکره نیه مصرفنی قیاده میوب بهرسنه برچوق میلیون کیسه ده اچیقدن بورج ایدرك کچمش وشمدی بو وارداتك نصفنی بورجلرینك تأمین ورأسی الحاللرینه دیردیب قلان نصفیله بالطبع کچنمه‌مکندن بوندن بویله دخی هرسنه برچوق میلیون کیسه دیلکه کندیکی فانضرا غرلنوب وارداتك تاشولقجه‌لیه قیانه جقندن انکلته اداره ایده‌میوب دهاذ یاده بورج اتمکه مجبور

٧ اصل ترجمه‌ده تعبیری هیهات عینیله ترجمه‌سیدر

اولمق حالنه کیرمشدر (بوقسه) یعنی اکر عالی پاشا افندمز عرض کفالت ایتمیوبده بو استقراضه یاپیلماسی اولیدی (انکلال) اغضال وزننده کوجلک معناسنه (خلاصهٔ معنی) اکر علی پاشا افندمز کفالت کوسترمسه هیچ اوروپا طرفندن سرمایه دارلری دولت علیه یه امنیت ایدوبده بویله ویررلرمی استغفر الله نه مناسبت اکر بو دعوایه دلیل واثبات لازم ایسه اشته اعتبار ذاتیسی ایله شمدی یه قدر یاپدیغی بونجه استقراضه میدانده طوریور اکر او ذات مرحمت سمات دولتک حالنه اجیمیوب بو استقراضه یاپیلماسی اولیدی خزینهٔ مالیه ایشلرنده پک چوق مشکلات کوریلوردی شارح فقیر دیرکه ظن ایدرزم کوره ناظم تحریر بو سوزلری مجلس فیوضات انیس حضرتلرنده استماع والتقاط ایتمش اولملیدر

داخلیه بو داخل دکلدر منه

٢١

کونفرانسده دیلم کندی جبانت ایتمش شام ایشنی آقره سهوایله امانت ایتمش
نه حمیت نه صداقت نه متانت ایتمش طونالم جمله امورده خیانت ایتمش
شوکریده خدمتنی وارمیدر انکاره مجال

(کونفرانس) فرانسزجه مجلس استشاره معناسنه اولوب بوراده کچن روسیه مسئله سی عقیبنده دول معظمه مرخصلرندن مرکب پاریسده عقد اولنان مجلس دیمکدرکه اوراده روسیه ایله دولت علیه بیننده منعقد اولان اساس صلح اوزرینه احوال شرقیه یه دائر بعض تعدیلات مذاکره اولندی بزم دولت علیه طرفندن دخی صدر اعظم اولدیغی حالده عالی پاشا مرخص اوله رق کوندرلمشدی (دیلم) فرض ایده لمکه معناسنه فرضا دنلان شی حقیقت اولمق لازم کلمز یا (جبانت)

قورقاقلق مناسبتیله معلوم اولدیغی اوزره اشبو قونغره‌ده موقع مذاکره‌یه قونیلان
مواد مهمه‌دن معهود مساوات فرمانك عهد رسمی صره‌سنه کیرمسی و مملکتین مسئله‌سنده
اهالینك آرزوینه مراجعت تدبیری و قره طاغك حال حاضرینه طوقونلمامسنك تعهد
اولنمسی کبی دولت علیه‌نك اساس استقلال و تمامیتنی خراب ایده‌جك بر طاقم
مضرتلر قرار ویرلمشدی حتی اول اثناده انکلتره دولتی باشوکیلی لورد پالمرستون
دولت علیه‌نك بك خیرخواهی اولمغله قونغره‌نك مضبطه‌سنی کوردکده تعجب
ایدوب قونغره‌ده انکلتره مرخصی بولنان ذاته خطاب ایله (سز قونغره‌ده
دولت علیه‌یه هیچ معاونت ایتمامشسکز) کبی تعزیر ایتمك استدکده مرخص
جواب ویروب (براده معاونت اتمك طلب و استدعا ایدنه کوره اولور شو سزك
تحسین ایتمدیککز بر طاقم ماده‌لری دولت علیه‌نك مرخصی بالذات ترتیب
و تدبیر ایتدیکندن ارتق بکا نه سوز دوشر می دین بر ترکدن زیاده ترك
اوله‌مم) دیدیکی مرویدر اولمشدر بو مضرتلی شیلرك قونغره‌ده قبول اولنمسی عالی
پاشانك قورقاقلغندن ناشی اولدیغی اوزماندن بری سویلنور بر سوز اولدیغندن
ناظم تحریرکرده‌سی مسئله‌سنده موفقیت فوق العاده‌نك قیمتنی اعظام ایچون بو سوزه
فرض ایله وجود ویرر (شام ایشی) یعنی شامده وقوعبولان مسئلهٔ معلوم اوزره
انك اصلاحی ماده‌سی (آخره) یعنی فؤاد پاشایه شایع تعبیردر که آخر تعبیرنده
بر نکته‌جك واردر غفلت اولنمیه (امانت) بر کیسه‌لی امین عدایله اکا برشی
حواله ایتمك مناسبتیله ننه‌کیم عالی پاشا دخی فؤاد پاشالی امین صاتوب شامه
کوندرمشی و اوراده یدی سکز یوز بیك کیسه پاره چاله‌جغی بسببلی خاطرینه
کلمامشی ایدی بو مثلله امانت سهو قبیلندن صایلور حتی مؤخرا فؤاد پاشا
صدر اعظم اولوب ایکی تقریر رسمی ایله بلاد قنر بلاسنه بلا استثنا رسمی ویرتیور

سکان بیك کیسه لی مصارف فوق العاده نامیله خزینه‌یه قبول ایدردیکی عالی پاشا به
بعض محرمانه واسطه سیله افاده اولندقده (امانت ایتدك خطا ایتدك) بیورمشدی
ناظم تحریر شو تعبیریله نزاکت بیورمشدر (حمیت صداقت) قونفرانس ایله شام
مسئله سنه عائددر (ضمانت) یالکز قونفرانسه تعلق ایدر (خیانت) جنایت
وزننده صداقت مقابلیدر وکلا امناسی اولدیغی کبی (کرید خدمتی) یعنی کریدده
حصوله کلان موفقیت عظمی دیمکدر (خلاصه معنی) فرض ایده لمکه
بعضیلرک ادعاسی کبی عالی پاشا قونفرانسده تورقانلق ایدوب حقوق دولتی
ضایع ایتمش ینه فرض ایده لمکه شام اصلاحاتی دخی فؤاد پاشانک سهویله امانت
ایتدیکی کبی هر ایکیسنده خیانت ایتمش لکن شو کریده شعشعه‌پیرای وقوع
اولان موفقیت عظمایی انکار ایتمکه مجال وارمیدر شارح فقیر دیرکه یوقدر

٣٢

شامده نام آلمقچون فؤادک کامی — قتل عام ایتمکه حاجت نه ایدی اسلامی
اینه تقلید ایتمزمی اونک انجامی — نیک ایشی کورمدی ابقا ایسه مقصد نامی
نه روا شهرت ایچون زمزمه اولمق بوال

(فؤاد) فؤاد پاشا (کام) مقصد و مرام معناسنه بو مصرعده شام نام کام کلمه‌لرینک
اتفاقی نه صنعتدر (قتل عام) هرکسی اولدرمك (اسلام) اهالی اسلامیه (او)
ضمیری عالی پاشا حضرتلرینه راجع (نیک انجام) عاقبتی خیرلی دیمك که مشارالیهك
وصفیدر اسکی اسلام معامله‌لرنده بقال ویا قصابدن بریسی براغایه راست
کلدکده صباحکز خیر اولسون دیو سلام ویردکده مقابلنده آغا دخی عاقبتك خیر
اولسون جوابیله رد سلام ایدردی شمدی اویامده بارده‌ق اولدی (نام)

بوراده شهرت ~~بنه~~ (نه روا) یعنی لایقیدر (زمزم) مکهٔ مکرمه ده واقع مشهور مبارك
قویونك صوینك اسمیدر (بوال) دلال وزننده مبالغه ایله ایشه‌یجی معناسنه
ایسه ده بوراده مشهور بر حریفك وصفیدر که دنیاده نامم قالسون دیه رك مذکور
مبارك قویویه بول ایتمشدر دائما بو مشهورك اسمی شوفیاتی وسیله سیله
دنیاده طوردقجه لعنتله یاد اولنور (هلاوصلّه منی) اکر فؤاد پاشانك
مقصدی شامده بر نام براقمق ایدی ایسه بوقدر نفوس اسلامیه‌یی عموما قتل
واعدام ایتمکه حاجت اولمیوب فقط عالی پاشانك حرکاتنی تقلید ایده بیلیردی
زیرا اکر مقصد بو عالمده ابقای نام ایتمك ایسه اشته عالی پاشا افندمزك کریده
کوردیکی کبی ایشی کورمسی بوقسه شهرت قزانمق دیو زمزم قویوسنه ایشه‌مك
لایق دکلدر ناظم نحریر فؤاد پاشانك شامده‌کی حرکتنی ابقای شهرت
مقصدینه بنا ایله بول زمزمه تشبیه ایدر شارح فقیر دیر که یزید دخی شامده
بوال زمزم کبی نام براقانلرك بری اولدیغندن اکا تشبیه دخی بك مناسبت
آلوردی حیف که وزن مساعد دکل

٣٢

اویله عالیدر اول محمود کزین اسلاف · برلسانده اکا ثنا یسنه بولنمز اوصاف
بویله وصف ایدرایدی ذاتنی کوریه وصاف · اهل سیف اهل قلم اهل دل اهل انصاف
محسن ومکرم وممدوح وغیور دنماك

(عالی) لفظی بوکسك معناسنه وصدر اعظم افندمزك مخصوص عبادتلریدر (محمود)
حمد اولنمش (کزین) منتخب مطبوع (اسلاف) کچمشلر (اوصاف) وصفك جمعی
(وصاف) مشهور تاریخ صاحبیدر که مبالغهٔ او مبالغه‌ایرانی بیلدیکلرینك هپسی

کشیدر (اهل سیف) یعنی ایو قلیج قوللانور که فنون حربیه یه واقف دیمکدر
(اهل قلم) ایو قلم طوتار که فن کتابته آشنا دیمکدر (اهل دل) کوکل صاحبی
یعنی حالدن بیلور متواضع و خلوق دیمکدر (اهل انصاف) انصاف صاحبی
دیمکدر علی پاشا افندمزك اهل سیف اولدیغی کرید مظفریتیله ثابتدر
اهل قلم اولدیغی دخی مذکور مظفریت اوزرینه قلمه الدیغی تحریر سالف البیاندن
مستباندر اهل دللکی ایسه وهبی ملا صائب بك خلیل بك عمر افندی فاضل مصطفی
پاشا بکلک محمد افندی کبی ظرفای عصر ایله هم مجلس اولمشندن اکلاشیلور اهل انصاف
اولدیغی دخی ناظم تحریرك حالنه آجیه رق ازمیده متصرف ایتمسندن معلوم
اولور (محسن) احسان ایدیجی معناسنه صدر اعظم حضرتری بولده ده ویریلان
بخشیده صدقه ویرمزایسه ده بندکان واتباعنه خزینه دن ودعاوی مباشرلکلرندن
پاره قزاندرر (مکرم) اکرام ایدیجی کذلك کندی کیسه سندن اکرام ایتمزسه ده
بندکان ومنسوباتنه منبرلك والیلك متصرفلق قائممقاملق ویره رك قایرر
(ممدوح) مدح اولنمش معناسنه سائر محللرده ذم اولنسه دخی کندی مجلسنده
یوزینه قارشو هرکس مدح ایدرلر (غیور) غیرتلی معناسنه غیور بغدادی
مرحومدن صکره بو صفتده ذات عالیه نه معادل کیمسه قلمامشدر (فعال)
مبالغه ایله ایش کوریجی معناسنه هر درلو ایشده ذات صدارتپناهیلرینك اقدام
واهتمامی درکاردر (خلاصهٔ معنی) اول صدر محترم افندمز حضرتلری
او درجه عالی وبالادرکه هیچ بر لسانده انی توصیفه لایق وصف بولنمز بو وجهله
یکجنده اکا حسد ایدرلر زیرا انلر بر لسان ایله توصیف اولنمشلر انجق هیچ بر
بر لسانده سوز بولنمز دیمك ده مناسبتسز دوشه جکندن اکر وصاف مرحوم وذات
عالیقدری کورسه شو وصفلرله ثنا ایدردی نه دیردی اهل سیف اهل قلم

اهل دل اهل انصاف محسن مکرم ممدوح غیور فعال دیردی درت اهلک
بر مصرعده یرجی بتی وصفک دخی دیگر مصرعه صیقشمسی ناظم تحریرک وصافدن
دون وصاف اولمدیغنی کوستیرر بیرازیق کندینه درت اهل صاحبی دینیرده یاقشور

٣٤

داورملک هنر صفدر نصرت رهبر
قهرمان قدریت واهل دل ورستم پیکر
مرتضی مشرب وهم طبع خلیل آذر
حامئ دین مبین محیئ شرع انور
حافظ دولت ودرهم کن اوثان ضلال

(داور) پادشاه وذننده بوراده پادشاه معناسنه (ملک هنر) هنر ومعرفت مملکتی معناسنه (نصرت) معهود ادیبمز نصرت پاشا دکل بوراده نصر وظفر معناسنه (رهبر) یول کوسترن (قهرمان) کوچیو نوتیو پهلوان معناسنه (اهل دل) دموز یورکلی بو تعبیر عالی پاشا افندمزک صلابت قلب هایونلرینه اشارتدر (رستم پیکر) رستم چهره‌لو دیمک عالی پاشا افندمزک وجود لازم الموجودلری نازکانه لری اولدیغی پهلوانلغه مناسبت الهجق ینه ولهیئنده اولمدیغندن چهره سنک رستمه تشبیهی پک غریب کورینور (مرتضی) حضرت علی (هم طبع) بر مشربلو معناسنه (خلیل آذر) خلیل بن آذر تقدیرنده در مراد حضرت ابراهیمدر آذر پدرلرینک اسمیدر لکن ضرورت وزن وقافیه ناظم تحریری تضییق ایدوب حذفه مجبور ایتمشدر بو ضرورت اکثر شعراده واقعدر نته کم بعضیلری بوندن شکایت ضمننده شو بیتی سویلمشدر

(بلای شاعری وایه در ضرورت وزن | دها بلاسی اینک اضطراب قافیه در)

(حامئ دین) دینی حمایه ایدیجی معناسنه (محیئ شرع انور) شرع انوری احیا ایدیجی معناسنه بو وصفده لف ونشر قاعده سنجه مرتضایه متعلقدر

(حافظ) معهود حافظ عرافندی دکل بوراده حفظ ایدیجی معناسنه (درهم کن) بری برینه قاتیجی معناسنه (اوثان) بتلر (ضلال) یول آزغونلغی معناسنه ایسه بوراده طغیان وعصیان دیمکدر درهم کن اوثان ضلال جمله سی دخی خلیل آزره تعلق ایدر لکن حافظ دولت جمله سی اراده ده آچیق قالدیغندن انک نره یه عائد اولدیغنی شارح فقیر دوشندی دوشندی بولهمدی

(خلاصهٔ معنی) عالی پاشا افندمز هنر ومعارف مملکتنک پادشاهیدر وصفوف حربیه یی پاره ویرتار وفتح وظفر دخی اوکنده قلاغوز کبی قولاقدنی حلال ابوب کبیدر کندیسی حضرت علی مشربنده اولدیغندن دین مبینی حمایه ایدوب شرع انوری احیا ایدر وحضرت ابراهیم بن آزر ایله طبیعتجه موافق اولدیغندن ضلالت وطغیان بتلرینی بری برینه قاتار ودولتی حفظ ایدر

٣٥

بر زمان پادشه عالمه مغبر اولدی	امرینه اول دخی انجام مسخر اولدی
ماحصل هب شرف طالعه مظهر اولدی	تیغی هنگامهٔ پیکرده مظفر اولدی

دکدی عارضنه لطمهٔ الحرب سجال

(بر زمان) یعنی جلوسی عقیبنده صدراعظم اولمش ایکن ذبور پاشا وقعه سی اوزرینه عزل اولندقده (مغبر) توزلنمش دیمک معناسنه ایسه ده بوراده مجازاً کوجنمش دیمکدر ترکجه ده خاطرکره توز طیرانی قونمش تعبیر بوندن اولملیدر (اول) یعنی سلطان عبدالعزیز (انجام) عاقبت نهایت معناسنه (مسخر) تسخیر اولنمش (شرف طالع) یلدز قوتی دیمکدر که بختیارلقدن کنایه در عالی پاشا افندمزک اقبالنه استدراج دیبانرک خطا ایتدکلری اشته بو بیت ایله ثابتدر (هنکامه)

شاطر عربده معناسنه (مظفر) غالب معناسنه (عارض) یناق معناسنه ایمنی وانقولی
اویله دیبورلر (الطمه) تپمه و ذننده شمار معناسنه (الحرب سجال) محاربه ده
غالبیت دائما بر طرفده ثابت اولمیوب بعضا دخی اوته طرفه موافق اولور معناسنه
ضرب مثلدر (خلاصهٔ معنی) عالی پاشا مغفرتی بر وقتلر ذات شاهانه یه
کوجنوب خاطرینه لوذ طراق قوتمشدی عاقبت پادشاه دخی انک امر و حکمنه مسخر
و محکوم اولدی اوچ یکرمی سنه دن برو صدارتده سلطنت سورمسی بوکا دلیلدر
ماحصل کلام دائما طالعی یار اولوب قنغی عربده یه کیردیسه صوده زیتون
یاغی کبی اوسته کلدی بناء علیه الحرب سجال قوتفادی طوتمدی یعنی هیچ
مغلوب اولمدی شارح فقیر دیرکه ناظم نحریرک بو سوزی پک طوغریدر زیرا
عالی پاشا رشید پاشا مرحومک چراغ دست افروخته سی اولوب ترجمه قلمنده
سوریتورکن قولندن طوتوب تا مقام صدارته قدر چیقارمشدی صکره دن
رشید پاشانک اعداسیله اتفاق ایدوب انک علیهنه قیام ایتدی رشید پاشانک
عقلی صکره دن کلوب مقابله یه تشبث ایده جکی اثناده اکسزین وفاتی وقوعبولری
عالی پاشا انک یرینه کلدی مؤخرا وکلا حالا سلطان عبدالعزیزک مبغوض
و منفوری اولدیغی حالده سفارته ده پادشاهلک یاننده بولنان ماشه
واسطه لریله کندینه لزوم کوستروب اکا ده غلبه ایتدی شام و کرید وقره
طاغ و مملکتین مسئله لری بالجمله کندینک اثر رخاوت و بلاهتیله میدان وقوعه
کلمشی و بو مسئله لرک هر بری بشقه بر دولتده بر پک همتید ظهوره کلسه عزل
دکل نفیی بیله اذکورینور امور مغطیه دن بولنمش ایکن بونلرک
هر بری نزده عالی پاشانک لزوم وجودینه برر وسیله اولدی
بونلر شرف طالع آثاری دکلده یانه در

٣٦

اوله مز فارسی اقباله یورتمك اغرب — سوط غيرت ايله ديواري مثال مركب

اذ زمانده نوقدر فيضه ترقيله سبب — اسب دولتده بو زقيد وكيد ريدجي

اولمه هنی مهمیزدن استعجال

(فارسی) الجوائب محرری فارس افندی دکل بورادە بنجی معناسنە کە ایوآتە بنان دیمکدر (اغرب) زیادە سیلە شاشیلە جق شی (سوط) قرباج طشرە لردە دیرکوسنی ویرە میان وصاتیلە جق شینی بولنمیان عجزنوا هالی یە معلومدر (مرکب) معهود اوزون قولاقلی مرحوم بکطاش ناشی نوری افندی کبی شارح نقیر دیرکە دیوار یورتمك کرامتی حاجی بکتاش ولی یە اسناد اولنور عالیاتنك بکتاشیلرلە مناسبتی اولمدیغندن بونقشبندە دیگر برنکتە اولمسی محوظدر فتحبل (فیض) صویك ارتمسی بورادە ایرولمك معناسنە (اسب) آت معناسنە (ترقی) هرکسك بیلدیکی غرتە دکل بورادە ایرولمك معناسنە (مهمیز) آت قسمنه دورتوب یورتمك ایچون آتە بنانلرك اوکچەلرینە تویدقلری سیوری دمور معناسنە بز غلط اولەرق ماهموز دیرز (ذن) فارسی معناسنە دکل بورادە اوریجی دیمك مهمیزدن ماهموز اوریجی معناسنەدر (استعجال) عجلە ایتمك معناسنە نتەکیم آتە بنانر عجلە ایتدکلرندە ماهموز ایلە حیوانك قارننە دورترلر

(خلاصەء معنی) اقبال اتنە بینمش اولان برسواری ایچون غیرت قامچیسی چالوب دیواری مرکب کبی یورتمك محل استغراب اولەمز اگر عالیاتك هنی عجلە ماهموزلرینی اورسە عجبا بو دولت علیە شو حال ترقی اوزرە کیدە بیلور میدی نە ممکن کیدە مزدی شارح نقیرك فکرنجە دولت علیە برایکی سنەدن بروحروین بار کیرلر کبی کیروسنە طوغری کیدوب ایرولمکدە ایکن یکرمی سنەدن برو

صدر اعظم افندمزك التزكيه لى انك ماهيز همتنى بيوب دها زياده ابرولديكنه
نظرًا بو كرامت حاجى بكتاشك قورى ديوارى يورتمسندن دها معجز كورينور
اما دولت عليه نك ترقيسى بحثنده اقوال كثيره اولوب بعضيلرك ذهابنه كوره
ايكى يوز سنه دن برو دولت يلده يوز خطوه كيرو ليه رك كلمش ايسه كچن
اللمش سنه سندن يتمش يدى سنه سنه قدر يلده بشر يوز آدم كيرو لمش و يتمش
يدى دن شوسكانيدى سنه قدر دها هيزلنوب يلده دكل بلكه بهر آيده اوز
بيك ادم كيرو سنركمش اولديغندن بوكيتشله نره طيانه جقنك بيلنمسى
علم الهى يه قالمشدر ديكرلرينك وباخصوص استانبول غزته لرينك بيانه
نظرًا ولايتده تشكيلى مكتبه بولنه مشمند فرلر تأسيسى وتنظيمى كبى عالى پاشا
حضرتلرينك اثر اقدام وهمتيله ظهور يافته اولان اصلاحات لاتحصادن طولايى
دولتمز اوروپا دولتلرينك جمله سندن زياده كسب قوت ايتمشدر انتهى
بو قوللردن تنفسى طوغرى اولديغنى فرق وتميزى شارع لى وايرنك وظيفه
قلمندن خارج اولمغله حال حاضره نظر عبرت ايله باقانلرك وجداننه حواله ايله
ختم مقال ايتمك اولى كورينور

٢٧

كيمه نز كنديسنك فارغ باآج يا طوقسه   يتر قيمه ريا رمق اتوب هر انسانى بوين صوقسه
كيرودبرسون ديرلم ذاتنه بو نه حوقسه   كنديلك غيرته مليسى قورمز بوقسه
يكيلور بوكنى نو ختت كشى اولسه حمال

(كيمه نز) يعنى كيمك وظيفه سيدر معناسنه (كنديسنك) يعنى صدراعظم افندمزك
(طوقسه) طوق ايسه تخفيفدر ضرورت وزن ايچون تخفيف اولنمشدر (يارمق اتمق)

برایشه فارشمقدن کنایه‌در   وضع انگشت مداخله تعبیری انك کاتبانه‌سیدر (بورنی صوقمق)
برایشه صوقلمقدن کنایه‌در   وهبی ملانك اوستنه لازم اولمیان ایشه بورنی
صوقدیغی کبی نقطه انك بورنی مقلق اولدیغندن معذوردر (ذاتنه) یعنی عالی پاشا
حضرتلرینه (بونلر) بیکده‌کی ساعتخانه مرجانه‌کی قوناق حرم عصمتنده‌کی محو هرانك ولطائف
دائره وتزیینات بانقشلرده‌کی نوتنه‌لر وامثالنه راجعدر (غیرت ملیه) حروف کبی
اسمی یوق سویلنور نقطه اصحابی اذکورینور بر صنفدر انکله متصف اولنه مثلنك
محو وانقراضنی استمز دولتنك حصول سعادتی یولنده نفسنی فدا ایدر (نویمز) براقمز
مساعده ایتمز معناسنه (یوقسه) یعنی غیرت ملیه‌سی براقمش اولسه بوبلایی چکمز دیمکدر
(یوك) مرکب وحمال مفعوللرینك طاشیدقلری اغیرلق معناسنه (محنت) اضطراب
درون ودرد ومشقت معناسنه نته‌کیم شاعرك شو بیتنده واقع اولمشدر (هرکسی
بقدر خویش کرفتار محنت است   کس ندادند برات مسلمی) (حمال) یوك طاشیان
بیچاره‌ دینورکه صیرتی ایله یوك طاشیوب پاره قزانور صکره او پاره‌یی ویرکو
ورسومات نامیله‌سنه یوکلك صاحبلرینه ویرر بوپاره‌ده قارنی طبورسی ایله چکدیکی زحمت
باشنه کار قالور   اکثر اهل دنیانك حالی بودر   (خلاصه معنی) عالی پاشا
افندمزك قارنی آج ایمش یاخود طوق کبك ولطیفه‌سیدر   یعنی کیمسه‌نك قارشه‌جقی
شی دکلدر مادامکه کندیسی سفینهٔ دولتك قبوداری شوکت نشانی ویه مؤید خلافتك
باغی بر مصنع ومکمل قید نماسیدر ارتق هرایشه پارمق اتوب بورنی صوقسه یوقمی
کورینور اما فرض محال اوله‌رق شو قزاندیغی املاکی کیرو ویرسونده ایشدن چکلسون
دیه‌لم بوکاده متصف اولدیغی غیرت ملیه مساعد اولمز نه‌قدر مقام صدارتك
محنت ومشقتی حمالك یله قالدره‌جغی یوکلردن دها آغر ایسه‌ده بجرد اوغیرت
ملیه بو سبیله چکرکیدر   شارح فقیر دیرکه بوسوزی مبارك دهان کرامت بیان

جناب صدارتپناهیدن بالدفعات ایشتدم یعنی (بو دغدغه مشاغل دولتدن چوقدن بیقدم هم وجودمك ده تحملی قالمدی ایشدن فراغتله برگوشه استراحتده اوطورمق استرم لکن نه چاره که دولتده ادم یوق ایشلر ایسه پك اغر ایدوسی تهلکه لی دولتی بو حالده براقمق نا اهللر النه براقمغه غیرت ملیه‌م مانع اولیور) بیوردیلر اشته فداکارلق بویله اولور

٧٨

ایمین وجه دلاراسنز برکره نگاه — بر دخی عالمه با تحقدن ایدر استکراه
اطلبوا الخیر مالنده اولدرسك آگاه — نظرات صورت زیباسنه ماشاالله
نه اول وجه مبارك نه اول حسن جمال

(وجه دلارا) گوکله زینت ویرن یوز دیمکدر که عالی پاشا افندمزك طلعت دلاویزلرندن کنایه‌در (استکراه) برشیئی کریه گوروب ایکرنمك معناسنه شارح فقیر دیرکه صدراعظم افندمزك جمال باکمالنی گورن برده عالمه با تحقدن استکراه ایدر دیمك یعنی حسن جمالی اوقدر دلنشین ودلربا مثالدرکه ارتق انی گورن گوز برده عالمه با تحقدن ایکرنور دیمکدر واقعا بیتك افاده‌سی اومرتبه عمیق وعمیق که شارح بیوایه برنیجه زمان تفکر وتتبعدن صکره گوجله شو تأدیبی استخراج ایده بیلدی زیرا بیتك معنای عادیسنجه وجه میجونك چرکینلکندن کنایه اکلاشیلیور ناظم نحریرك مرادی ایسه بویله اولمدیغی بدیهیدر افندمزك وجه دلاراسی دخی اثبات مدعا ایچون میدانده در (اطلبوا الخیر) اطلبوا الخیر عند حسان الوجوه حدیث شریفندن مقتبسدرکه گوزل یوزلی اولنلردن خیر مأمول ایدیگز معناسنه‌در عالی پاشا افندمز دخی دنیاده‌کی گوزللرك برنجیسی اولمغله انك وجه مبارکندن خیر اومولمه جغی آشکاردر (نظرات)

یعنی ای وجه باقی اکر ضعیف بصرك وارسه کوزلك طاقوب دقتلی کوزله نظر ایله معناسنه (صورت زیباسنه) یعنی عالی پاشا افندمزك وجه دلاراسنه دیمکدر (ماشاءالله) بورایه معنای اصلیسی مراد اولنمیوب به به دیمکدر نظر قاقه لمامق ایچون برکوزل یوز کورلدکده سویلنور که تعجب و تحسین افاده ایدر (وجه مبارك) ینه عالی پاشا افندمزك جمال لی مثاللندن کنایه در همده معنای ترکیبیندن وجهده مبارکلك اولدیغی اکلاشیلور (حسن جمال) ینه افندمزك طلعت میمونه لرندن عبارتدر غایت کوزل اولدیغی ترکیبندن مستفاددر (خلاصه معنی) اول محبوب القلوب بندکان اولان ولی نعمتك وجه دلاراسنه برکره باقان کیمسه بردها عالمه باقمقدن ابا ایدر واکر کوزل یوزلیلردن خبراومکز معناسنه اولان حدیث شریفك سرینی اکلامق استرسك اشته عالی پاشا افندمزك صورت زیباسنه نظرات ماشاءالله مع نظردن اسیرکه سون او وجه مبارك نه در او حسن جمال نه در اکا باق ده قدرت الهیه یه منجلی اول جناب صانع بیچونك انسان شکلنده نه یرلر نه آفتلر یراتمغه مقتدر اولدیغنی تفکر ایله

٤٩

آفتابه یوزینك وارسه دو وجه شبهی — آندررر طلعت میمون فرحناکی مهی
انده قیل صنعت مولایه سراپا نکهی — قد دکل قامت مطبوعه‌سی بر سرو سهی
کوز دکل چشم دلاراسی ینابیع زلال

(آفتابه) کونشه معناسنه (وجه شبه) جهت مناسبت معناسنه (آندررر) یاد ایندیرر معناسنه (میمون) مشکانه لرك اوینادیغی معهود مسخره حیوان دکل زیرا او لفظ مایمون یازیلور بوراده میمون یمنلی سعادتلی دیمکدر (فرحناك) موسیقی مقاماتندن دکل صرف فرحلی معناسنه (مهی) آی دیمك یعنی ماهی مخففیدر آی لفظنده دخی ذکر اولنان

میمون کبی جناسی اکلاشلمورسه ده یالکز تلفظده در ذیرا آیی ایله آیونک املالری بام بشقه‌در
بوجهتده آفتاب ایله ماه یوز ایله وجه وطلعت ومیمون والی کلمه‌لرنده کی صنایع بدیعه ارباب
دقتک بیاندن مستغنیدر (صنعت) یابیجلق اوستادلق مناسنه (نکاه) نظری مناسنه
(قد) بوی مناسنه (قامت) نمازده کی اقامتدن دکل بوراده بوی دیمکدر (سرو)
بر نوع دوز دیک اغاجدر اکثریا استانبول مزارلقلرنده بولنور (سهی) طوغری
دوزکون ومطبوع مناسنه (کوز) یوزده کی ایکی پنجره درکه واسطهٔ رؤیتدر
بونک بری ناقص اولسه اویله اولان آدمه تک کوز دینور بو مقوله‌لر غایت صفر
وجفته‌لی اولورلر واکر ایکیسی بردن کورمزسه عادتا کور دینور تک کوزه
کور دینلده واردر (چشم دلارا) کوکل دینلدیرجی کوز دیمکدر (ینابیع)
ینبوع جمیدر پیکارلر دیمک که دائما شریل اقارلر (زلال) اعلا صو معناسنه
ایسه ده بوراده عالی پاشا حضرتلرینک دیدهٔ اقبال دیده‌لرندن سرلاتوب اقان
صولرک مشبهیدر (خلاصهٔ معنی) عالی پاشا افندمزک مبارک
جماللرینک کونشده بکزر بری وارسه ده مسرت بخشی نظار اولان طلعت
منیرلری ایله ده آندیرر وانده قدرت بالغهٔ صمدانیه‌لی باشندن ایاغه قدر تماشا
ایله که اوقد مطبوعی بوی دکل بلکه بر سرو موزوندر واو چشم دلاراسی ده کوز
دکل بلکه آب زلال پیکارلریدر (نکته) شارح حقیر دیرکه ناظم نحریرک جمال
حضرتی نعتی اول امرده کونشه تشبیه ایدوب ده صکره دن آیه انتقال ایتمسنده
نکته شودر که کونشی آیدن زیاده پارلق ایسه ده یاقیجیدر لکن آیده اوخاصیت
یوقدر بونکله عالی پاشا حضرتلرینک یاقیجی اولمدیغنه اشارت واردر ویره بونک
سرو [illegible] نه بکز دلمرسی ممدوح محترمک اوزون بویلی اولدیغندن ناشی اولمیوب
بلکه قامتی موزون اولدیغنه وکوزلرینک پیکار مثال طوتلمسی دخی میل اولمسندن

طولانی اولمیوب بلکه اطوال نقرایه نظر مرحمتله بانقجه دائما کوزلرندن باشی کلدیکنه ایمادر

٤٠

حرم خاصنه داخل اولمزلر اجلاف ‌ ‌ عمالك ایدر امالنی دائم اسعاف
ایمز نسل رسولی عفنا استخفاف ‌ ‌ اویله دستور معظمکه نقیب الاشراف
کلسه کرمجلسنه جالی اولور صف نعال

(حرم خاص) دائرهٔ محرمیت معناسنه در عالی پاشا افندیزك دائرهٔ محرمیتی اقشامدن ازان وقتندن باتسویه قدر در بومجلس خاص محرمانه یه داخل اولمق هر بخیاره نصیب اولمز مکرکه ذات عالیلریله هم مشرب اوله (اجلاف) بالدری چیلاق ادبسز مقوله لری معناسنه عارسز ناموسسز خرسز ابنه یزونك تعبیرنجه مقوله لری اجلافدن دکلدرلر (امال) امل جمعیدر مقصدلر دیمك (اسعاف) مساعده ایتمك معناسنه عمالك اسعاف امالنه نه وجهله اقدام بیورلدیغی دخی ملادن معلوم اولور (نسل رسول) جناب پیغمبر ذیشانك سلالهٔ طاهره سنه منتسب اولنلر دیمکدر (عفنا) مفعول مطلقدر ایه انکار معناسنه بو تعبیردن کیزلی استخفاف ایدرکی برشی اکلاشیلور سه ده ناظم تحریرك مرادی اویله دکلدر (استخفاف) برنسنه یی خفیف عد ایتمك معناسنه کرعاد تا تحقیر دیمکدر (دستور) معهود مجموعهٔ نظامات دکل بو راده وزیر عالیشان معناسنه نته کیم فرمان عالیلرده دستور مکرم مشیر مفخم نظام العالم بازیلور (معظم) مغلق وزننده عظمت صاحبی معناسنه (نقیب الاشراف) ممالك محروسه ده کائن سادات کرامك مرجعی اولان ذاتدر مقام نقابت مراتب علمیه دن بر رتبهٔ محترمه در (کلسه) فرضی ومثال طریقیله کلمشی اولسه دیمکدر کلدیکنه اشارتدر (صف نعال) ترکجه پابوجلق دنیلان یردر اسکی زمانده شمدیکی کبی قنبه صندالیه اولمیوب اوطه لرك اوج جهتی دوشه لی

ایدی وایاق قابری اوطه قپوسنده چیقارلمق مناسبتیله اوطه ده قپویه یقین اولان محله صف نعال تعبیر ایدرلردی شمدی ایدست تکلفی اولمیوب قوندره لر ایاقدن چیقارلمدیغندن مجلسلرك التی اوستی هپ بر اولدی

(خلاصهٔ معنی) اول دستور وقور عظمت موفورك حرم خاص معالی اختصاصنه اویله اولور اولمز اجلاف مقوله لری محرم اولمز ودائما علما گروهنك مقاصد وآمالنه مساعده ایدر خصوصا سادات کرام حضراتنی ایچیغه‌دن ایچیغه تحقیر ایتمز ومثلا مجلسنه نقیب الاشراف اولان ذات کلمش اولسه مقامی قپونك دیبی اولور یعنی نقیب افندی کمال ادبندن اوراده اوتورر شارح فقیر دیرکه بو بیتده عالی پاشا افندمزك کمال وقار وعظمتنه دلالت واردر غفلت اولنمیه

٤١

بزم عدلنده مساوی چاقنجی طنبوره جی | مجلسنده برا ولور لاغوته جی استره جی
طاپیمز چیزمه جی پالوسته جی موسته جی | اویله نازك که اگر شایقه لی برقوندوره جی

اوینه کلسه ایدر تاقپودن استقبال

ناظم تحریر بیت سابقده صدراعظم معظم افندمزك وقار وعظمتنی بیاندن صکره ذاکت وعدالت طبع عالیه‌لرینه عطف کلام ایدوب دیرکه (بزم عدلنده) یعنی افندمزك عین عدالت اولان مجلسنده (مساوی) برابر معناسنه (چاقنجی) چاقی یاپان یاخود اقشامدی شمشك کبی چاقان بوراده بزم مناسبتیله ایکنجی معنی یاقشیور (طنبوره جی) طنبوره دینلان ایکی تللی معهود ساز دیرکه طنبورك یاوریسیدر بولی یاپانه وچالانه طنبوره جی دینور طنبوره ایله طنبوره‌یی فرق ایتمیدر تأمل (لاغوته جی) لاغوته دینلان سازی چالانه دینور بونك ده مجلسه مناسبتی

درکاردر   زیرا افندمزی مجلسده بر قاچ قدح چاقلدقدن صکره طنبوره لاغونه
دکلنور طنبور اولورسه دها اعلایا   شارح فقیر دیرکه ناظم تحریر البته طنبوری
طنبوره‌یه ترجیح ایدردی لکن نه یاپسون که ضرورت قافیه مجبوریتنده بولنمشدر
(استره‌جی) استره یاپان معناسنه   شارح فقیر مجلس عشرتده استره جینک مناسبتی
الکلامقدن عجزینی اعتراف ایدر مگرکه قافیه ضرورتی اوله یاخود ممدوحک امر
عالیلرنده کمال مقاتلینه اشارتدر چونکه بزم نوشانوشده استره جینک قطعا لزومی
اولمدیغی ولاغوترجی یه ایسه شدت احتیاج اولدیغی حالده ایکیسنک حقنده دخی
معامله متساویه اجرا بیوریلور معناسنی چیقار (چیزمه‌جی) چیزمه یاپان کیمسه
(لوستره‌جی) چیزمه و قوندره بویایان (موستره‌جی) لوستره جینک بر سکی
ولهجه ترکجه سیدر (شابقه) فرنکلره مخصوص باشی کسوه سیدر (قوندره‌جی)
قوندره دیکن کمسه (استقبال) قارشو وارمق معناسنه   (خلاصه معنی)
صدراعظم عدالت پرور افندمزک محض عدالت اولان مجلسلرنده چاقنجی استره‌جی طنبوره‌جی
لاغوترجی هپ مساویدر چیزمه‌جی لوستره‌جی موستره‌جی اره‌لرینی اصلا تفریق
بیورمزلر نزاکت مشربلری دخی او درجه‌ده درکه اگر باشی شابقه‌لی بر قوندره‌جی
ادینه کلسه تا قپودن استقبال ایدر شارح فقیر دیرکه شابقه‌لی تعبیرندن شابقه‌سز
اولانه استقبال ایتمزکی اکلاشیلورسه ده افندمزک مرامی اصل شابقه‌یه اولمیوب
بلکه سفارتده اولدیغندن خرستیان اولدیغی دلالت شابقه‌لی شابقه‌سز هر قوندره‌جی
حقنده بو معامله نزاکتی ایفا بیورورلر

٤٢

اورلورلر او قاتر یانمه کلسه اگر   الی الزامده الپنده قالورلر مضطر
بودکلدر یالکز ذات شریفنده هنر   اویله بر جزیره‌ده حقیقده دارکم ایدر
خصمنک حقنی دخی اولسه الده ابطال

(اوراتورلر) اوداب او [illegible] [illegible] دیلیق کیمسه معناسنه ایمشی ضبطیه ترجمانی اویله جه دیور العهدة علی الراوی (اوو قات) صادقت وزننده دعوی وکیلی معناسنه اولدیغی ینه ترجمان مرقومدن مرویدر بونلرک ایچنده بزم محکمه لرده کی دعوی وکیللری کبی مزورلر دخی بولنورسه ده ارباب بلاغت و ناموسدن اولنلرده وارمش (الزام) خصمی اسکات ایتمک معناسنه (جریزه) کرسله وزننده سربسلک معناسنه (ابطال) باطل قیلمق معناسنه

(منثورهٔ معنی) عالی پاشا افندمزک هنر و معرفتی یالکز عظمت ذرائکنده و امور موضعلی حل و تسویه ده اولمیوب فن بلاغت و خطابتده دخی یکانهٔ دوراندر شو وجهله که اوروپاده اوراتورلری اوورقاتلری یاننده کلسه لر انی اسکاته مقتدر اوله میوب عاجز قالورلر و خصمک الندهٔ حقی دخی اولسه ابطال ایده بیلورلر شارح حقیر بو نظمده ایکی نکتهٔ دقیقه واردر اوراتورلر واوقاتلرک الزام ایده مامهری دیه نعمت افندمزک عنادیدن یا خود سکوت ایدوب جواب ویرمامسندن دکلدر بلکه کمال بلاغت و فصاحتی جهتیله مباحثه صوصدرمسندندر کذلک خصمک الندهٔ حقی وار ایکن انی ابطال ایتمک افندمزک حقی ادراک و قبول ایتمامسندن ناشی اولمیوب بلکه بلاغتندندر

٤٧

کیدی شهرتده ملوک عرب و ایرانی | اخماذ ایدی القاب حکمدارانی
مونیتورلرده صون آلتی یازیلور عنوانی | حیرتیده ادوروپا یه کتمه عقابی شالی

بکفوزده کلیوزودن کلمه عجیمی فرنال .

(ملوک عرب) عرب پادشاهلری دیمک (ایران) ملوک ایرانیه دیمک (القاب) دستا بازیلان لقبلر معناسنه در دولتلو سعادتلو کبی (حکمداران) پادشاهلر فرالر ایمپراطورلر

معناسنه (مونيتور) فرانسه ده بعض غزته لرك اسمى ايچون (صون آلتسى) چوق آلقش
وزننده فرانسزلسانده ملوك وحكمداران فاميليالرينه مخصوص القابدن اولوب ذات
دولتلرى معناسنه ايمش مثلا فاضل مصطفى پاشا حكمداران مصر فاميلياسندن اولمغله صون
آلتسى لقبى كنديسنه اسم كبى اولمشدر   هر دولتده وكلا مسندنده بولنانلره صون
اكسلانسى لقبى يازيلوب بوندن برى كنديسنه صون آلتسى يازديرسه مسخره عالم اولور
لكن عالى پاشا افندمز باغچه نيوجيسنك مخدومى داوروپا دولتلرينك ضعفاسندن اولان
دولت عليه نك وكلاسندن اولوب حكمداران فاميلياسندن اولمديغى حالده ذاتنه بو لقبى
تخصيص بيورردى مكره دن مقام صدارته كلنلرده اكا تقليد ايدييرشمدى هر صدر اعظم
ومعزوللره بو لقب ويريلور   داوروپاليلر ايسه اينك سرده كتنى بيلمديكلرندن بسبللى
بوذاتلرى پادشاهلك ثمانندندر ظن ايدرلر (عقاب) عزاب وزننده بروايتده
طوغنجيل ديرقوله كوره اق بابا ديدكلرى قوشدر   لكن بوراده بكقوز مناسبتيله
اق بابا اولسى دها ارجحدر (بكقوز) بوغازايچنده اناطولى ساحلنده بركويدر
(كوكبوزده) اسكدار ايله اذميد اراسنده بركويدر (قرنال) اق بابا ديدكلرى قوشدر
قره قوشى اولمقده محتملدر   دكبوزه نك ياننده برقريه نك اسميدر   بوندن
بشقه خط اوراك زمانى كيجمش اولان دلى قالنوبه دخى مجازا تسميه اولنور
(خلاصه معنى) عالى پاشا افندمز شهرت وشاننده عرب وايران پادشاهلرينى سبقت
ايلدى زيرا سلاله ملوكدن اولمديغى حالده حكمداران القابندن اولان صون آلتسى
لقبيله غزته لرده كنديسنه عنوان ويريلور   اماذات عاليلرينك اق بابايه مشابه اولان
شانى اوروپايه قدر وصل كندى ديتورسه بوننده تعجب ايده جك برشى يوقدر
مثلا كبوزه دن برقرنال قوشى قالقوبده بكقوزه كليورسه كه اروسى التى ساعتدر
بوكا شاشيلورمى   شارح فقير ديركه . وصلت افندمزك شانى اق بابايه واوروپايه

کیدیشی قزنالك کلکبودن یکقده دن کلشنه تشبیهیده برقیالق کوریلورسه ده ناظم
تحریرك ظنزه لی اولمسته مذر معلومدر که (کنارك دلبری نازکده اولسه نازنین اولمز)

٤٤

مظهر اولسه غضب پاکنه شیر نره — دهشتندن طاغیلور جسمی مثال ذره
موذیات اولمسون آسایشی حاله غره — قهرینه اوغرامدی اوغراسه‌لر برکره
نه طواندن کزر فاره نه طاغده یقال

(غضب) حدت وقهر معناسنه نعوذ بالله من غضب الحلیم بو معنادندر (پاك) تمیز معناسنه غضبك مضافیدر. لفظ غضبك کیرلیسی تمیزی شمدی به قدر ایشیدلمامش اولدیغندن بوده ناظم تحریرك مخترعاتندندر (شیر نره) ارکك ارسلان معناسنه ایمش (دهشت) قورقو معناسنه (جسم) یعنی ارکك ارسلانك بدنی دیمك (مثال ذره) ذره کبی اوفق معناسنه (موذیات) اذادیرن مخلوقات معناسنه‌در. بیلان حضرب تخته کهدیسی وامثالی حیوانات مضره موذیاتندندر انسانلره مضرت ایدن ظلمه دخی بونلردن داخلدر (غره) زرده وزننده مغرور معناسنه ایمش (قهر) غضب معناسنه (طوان) خانه‌نك سقفی معناسنه ایسه ده بوراده مراد اولان سقف ایله کیرمیدلك آره‌سنده‌کی بوشلقدرکه فاره‌لر جولانکاهیدر (فاره) سیچان دینیلان حیوان موذیدر (یقال) طاغ کچیسی انواعندن معروف حیواندر

(خلاصه معنی) اکر ارکك ارسلان خالی پاشا افندمزك تمیز غضبنه اوغرامش اولسه قورقوسندن وجودی ذره کبی طاغیلور وموذی اولان حیوانلر شمدی اوزرالغنی کوکسز کوروب چوق مغرور اولمسونلر زیرا دها افندمزك قهر وغضبنه اوغرامدیلر اکر اوغراسه چوق اولورلرسه نه فاره‌لر طوانده نه ده یقالر طاغده

کزه مزلر شارح فقیر دیرکه مقالەلرك چوقلغی اثناسنده مضرتلی بولنور ایسه ده قفارنده
معمولی کبلار بونده نتیجه نه ده بصدر مهرباتمه یفندن شوقهر عالی یه برکون اول
اوغرامسی استدعا اولنور

٤٥

بعضا حوالده ایرسه اغرجه حرکت — هر برنده بولنور بر نیجه سر وحکمت
اکا تنبل دیمك ایله خطادر البت — هپ ثانی حکمادن ایدر نشأت
طبع یاکنده اکر وار ایسه جزلی اهمال

صدر اعظم افندمزك متصف اولدقلری صفت لایسنلی اولنوردب حق دولتلرنده
تنبل وقاله جرأت ایدندن بعضلری ماشاءالله تنبل ومهمل تعبیرنا سوابیله
اول کردونه گردان مهام دولت علیهنده سوز بولمق استدکلرندن ناظم تحریر
اندك بو سؤال مقدرینه بو بیت ایله جواب مستطاب ویرر (اغرجه حرکت)
سرعتله طورانمەنك ضدیدر دانشبنی ایله قمللامق کبی (سر) ایچنه نرده کی سر
دکل گیزلی دیمکدر (حکمت) طبیعت اشیادن بحث ایدن علم دکل بوراده سبب
معقول معناسنه (تنبل) چنکل وذننده افعال وحرکاتی بطئ نت اوزره اولان آدمه
دینور اکثر ایشیان وایمر بوقبیلدندر (ثانی) تنفی وذننده اغرطورانق
معناسنه (حکیمانه) عاقلانه ودوراندیشانه معناسنه (طبع یاکنده) یعنی عالی
پاشا افندمزك کبرلی اولدیغی طبیعتنده دیمکدر (جزلی) آزاجق وبر پارچه
معناسنه (اهمال) بوگون اوله جق ایشی یارینه یارندن اوبرگونه اوبرگوندن دها
اوبرگونه براقوب اوزاتمق معناسنه در
(خلاصه معنی) اکر عالی پاشا حضرتلری بعضی خصوصده اغرجه حرکت ایدوب استعجال

ایتمزسه بونلردن هر برنده نیجه سر و حکمت واردر وانک طبع پاکنده بر ازجق اهمال
و تکاسل وار ایسه ده بوده حکیمانه تأنیدن ناشی اولمغله ارتق اوزانه تخیل دیمک اینه
خطادر   شارح فقیر دیرکه سنه باشی نطق همایونده و حضور شاهانه ده
اوقونمسی معتاد اولان اجرآات و تصورات مضبطه لرنده ذکر و تعداد اولنان
اصلاحاتک دخی تأخر ایتمسی یینه بو تأنی حکیمانه دن طولایی اولدیغندن
اعتراضه کیمسه نک حقی اولمز   تنبیه

٤٦

معن وخاتم دینه مز ذاتک امثالیدر   که بونک بنده لری لطف ایله مالیدر
عارضی صافده بولنی کندینک مالیدر   همت و مشربیده طبعی کبی عالیدر
چونکه اسما اولنور نامی سمادن انزال

(معن) امرای عربدن سخاوتله مشهور برکمسه نک اسمیدر (خاتم) بو دخی کذا
(بونک) یعنی عالی پاشا افندمزک (بنده لری) یعنی بنده کان شاهانه سی و بنده کانک
خاصک منسوبات و نفر عالی (مالیدر) یعنی مملودر (عارضی) صفحه دن اولمه سی
مناسبتیله (همت) بوراده عالی مناسبتیله علو همت دیمکدر (مشرب) طبیعت مناسبتیله
(عالی) یوکسک مناسبتیله صدر اعظم افندمزک مخصوص نامیری عالی اولمغله بیننده کی
ایهام تام ارباب معانی یه خفی دکلدر (سمادن) کوکدن (انزال) ایتمک یا خود
ایندرمک مناسبتیله در   شارح حقیرک اکلادیغنه کوره بو مصرعده (الاسماء
تنزل من السماء) حدیثنه اشارت اولنمش کرکدر
(خلاصه معنی) عالی پاشا افندمز اوقدر جومرد و سخیدر که معن و خاتم دینلن
حریفلر انک امثالیدر دینلمز زیرا افندمزک اسم شریفی عالی اولدیغی دخی عالی

اولدیغندن بندکانی لطف واحسانی ایله مملو ومالی وفضله اولهرق بو لطف ومروت
صفتی صکره دن اولمه برشی اولمیوب کندیلك حالیدر زیرا اسما کوکدن نازل
اولور دیدکلری کبی عالیلك دخی افندمزك بیلمش مقتضاسیدر شارح حقیر بومعنایه
بر پارچه ایلشور زیرا هر اسمك مسماسی علی پاشا افندمز کبی اسم موضوعنه
موافق اولمق قاعدهٔ مطرده اولمز مثلا نیجه عالیه واردرکه اسافلدن اسفلدر
نیجه کومور حمالی کبی ذنجیه اولورکه اسمی یا الماسی یا مرجان اولور حتی شاعرك
(نیجه نایاکلك ادی طاهر اولور صکره مردارلغی ظاهر اولور) دیمسی
بو معنایه اشارتدر فتخیل

٤٧

همیشه ایده لی قاعدهٔ عدل ظهور — نیجه مظلوم مدرك خاطری اولدی مسرور
بویله لطفك نیجه ایدر شکرینی ایفاده قصور — سایه سنده او قدر ایندی جهان کسب حضور
ایلمز کیمسه دعاسنده دقیقه اهمال

(همیشه) یعنی صدراعظم افندمزك همت سنیه لری ایله (قاعدهٔ عدل) عدالت
وحقانیت قاعده سی دیمکدر ناظم تحریرك بیاننه کوره افندمزك همت دولتلرینه اوغرایینجه
قدر قاعدهٔ عدل وحقانیت بوغمشی الکلاشیلور اکا نه شبهه (مظلوم) ظلم کورن
کیمسه یعنی نیجه درت سنه سنده بلا محاکمه قیدیسی وعکادرودسی قلعه لرینه کوندریلن
معصوملر کبی (بویله لطفك) یعنی شو قاعدهٔ عدالت ظهور ایتمسنك دیمکدر
(سایه سنده) یعنی عالی پاشا افندمزك سایهٔ اسایشوایهٔ ملوکانه لرنده دیمکدر (جهان)
عموم خلقدن کنایه در (دعاسنده) یعنی صدراعظم افندمزك دعای واجب
الاداسنده دیمکدر
(خلاصهٔ معنی) عالی افندمزك همت

مخصوصه‌سی ایله قاعدهٔ عدل و حقانیت میدان ظهوره کله‌لی نیجه نیجه مظلومه‌لرك خاطری مسرور اولدی ارتق لوئیه بر لطف کران قیمتك فریضهٔ شکرینی ادا ایده‌مه‌ملك تجویز قصور ایتمسی ممکن اوله‌میه‌جغندن و چونکه خلق جهان مجرد انلك سایهٔ عنایتنده کسب رفاه و حضور ایتدیکندن دعاسنده برکیمه دقیقه فوت ایتمز   شارح حقیر دیرکه دعا لفظی مطلق ذکر اولندقده دعا: له و دعا: علیه مفهوملرندن ایکیسنه ده شامل ایسه ده بو نعت افندمزه بدعا ایدنلر بولنمق عقلا بعید اولدیغندن بوراده دعادن مراد اول واضع اساسی عدالتك دوام ایام عمر و اقبالی ایچون دعای خیر دیمك اولدیغی در کاردر

٤٨

نفرلی اولسه فاضله اول کامورك   اوغلنی تربیه ایتمك کبیدر پدرك
بوقسه تمیز ایدر یعنی ثنا و شکرك   خانمانی بیغیدردی نیجه اهل لغزك
جانب عفوه اکر اولمسه طبعی میال

(نفرت) تنفرك معناسنه ایسه ده بوراده غضب دیمکدر (فاضله) صدری فاضل پاشا دکل ناظم (ظفرنامه) بوسنه‌لی فاضل پاشا ده دکل زیرا عالی پاشا افندمزك بو ذاتلر حقنده شدیدك نفرت و غضبی کورلمیور   بوراده ارباب استعداد و قابلیت دیمکدر (تربیه) اخلاق و شمائلی اصلاح ایتمك معناسنه (پدر) بابا دیمکدر (بوقسه) یعنی ارباب استعداد و کمالك یعنی فرق و تمییز ایتمه‌یکندن دکل زیرا افندمز ثنا ایده‌بیلور شکر بره دیمکدر (خانمان) اوبارق معناسنه (جانب عفوه) عفو طرفنه دیمکدر (میال) مبالغه ایله میل ایدیجی معناسنه
(خلاصهٔ معنی) صدر اعظم افندمزك ارباب قابلیت و استعداد حقنده بعض مرتبه

نفرت وغضبی اولسه دخی انده ایندیکی معامله‌ٔ تأدیبیه بعینه بر بابانک اوغلنی تربیه ایتمسی قبیلندندر زیراکندیسی شاب ایله شکرک فرقنی بیلمز دکلدر بنابرین نیجه اهل هنرک اوی بارنی ییقیلوردی اگر افندمزک طبع شریفنده جانب عفو ومرحمته مبالغه ایله میل اولمسه شارح نقیبده شویله کورینورکه ناظم تحریر شوبیتی نظم ایله بر سؤال مقدره یه جواب ویرمک استمشدر چونکه صدراعظم افندمزک عبورینده قصور ایدن بعض غرضکاران بزم ولی نعمت افندمزک معارف واهل معارف دشمنی اولدیغنی وهرنه زمان نه طرفده براهل استعداد سرنمای ظهور اولسه درحال باشنی اذدب سبورلتمامک استدیکنی واهیندی عالمک عندنده مصدق ومسلم اولان بر طاقم ارباب استعداد ومعلوماتک کوشه انزوالرده قالمسی بالجمله بواصولک اقتضاسندن بولندیغنی ادعا ایدرلر حالبوکه بو ارباب هنر ومعلومات افندمزک طالقاوقلقده تنزل ایتمدکلرندن هرنقدر ولی نعمتمز شاب ایله شکری فرق ایدرسه‌ده بونلرک هنوز قاتمالی ییقمیالرک دخی ابشریی تمام ایدردی لکن برکت ویرسونکه طبیعتی جانب عفوه میالدر دیمک استر

٤٩

چونکه اعلا سوزی ایلرکوتو سوزدن تمییز	نطقی تأثیر ایدر اولسه‌ده غایتله وجیز
اهل ماجانه اولور هر سخنی شوق انکیز	نقد وعدی ایله همیان فروش لبریز

ذر نطقی ایله جیب تفرا مالامال

(تمییز) ایردب بجمک معناسنه شارح نقیر دیرکه ایو سوزی کوتو سوزدن تمییز ایتمک بربیوک فضیلت دکلدر زیرا انده راضی اولسون عباره سیله یانک ییقسون ترکیبی ارهسنده کی فرقی مجنونلردن بشقه هرکسی ادراک ایدر مکرکه

ناظم تحریرك مقصدی شعرك اعلاسنی كوتوسندن تعریف دیمك اوله دائما یونمیز
موق دقته موتوندر ازجمله شرحیله مفتخر اولدیغمز اشبو ظفرنامه‌نك ایچنده ادیله
منكوك المآل ابیات واردركه موقكملر ذوقنه وارومزلر (وجیز) ایجازدن مختصر
معناسنه وصفدر (الفل ماجات) مباحثی صدراعظم افندمزك ساطحانه‌لری صفه‌ر
دساتر وكلای قمام دائره‌لرنده سورینوب كزن بیچاره‌لردر (سخن) سوز معناسنه‌ابشه
بوراده عالی پاشا حضرتلرینك ارباب مجانك نظماتنه قارشو استعمال بیوردیغی (انشاء)
(سائرنا هانه‌ده) (خاطرمده سكز) جمله‌سنیت نجالری مراددر (شوق الكیز) وهبی
مرحومك منظومه‌سی مهوده‌سی دكل بوراده شوق قالدیر سرور قوپار معناسنه‌دركه
ربه نعمت افندمزك كلمات تسلیت ایانه‌نك وصفیدر (نقد وعد) بر وعدكه عین
نقد یعنی طنقه پاره كبی اوله افندمزك وعدلری كبی (همیان) بریان وذننده پاره
كیسه‌سی معناسنه (ضرورت) اضطرار دندر احتیاج وچاره سزلك معناسنه (ذرنطق)
بر نطق كه عین التون كبی اوله صدراعظم افندمزك نطق همایونلری كبی (جیب فقرا)
فقرانك جیبی دیمكدر (مالامال) طوبطولو معناسنه (خلاصه معنی) صدراعظم افندمز
سوزك ابوسنی كوتوسنی فرق ایدیكندن نطقی نقد مختصر اولورسه اولسون تأثیردن خالی
دكلدر خصوصیله ارباب حاجاته تنزلا سویلدیكی سوزلرانك شوقنی قالدیرر زیراانك
عین نقد اولان وعدی ایله ضرورت كیسه‌سی اغزاغزه طولودر دانك محض التون
اولان نطقی ایله فقرانك جیبی لبالب مملودر

٥٠

اولدی طرفه نمایان غرائبات شئون گوردی منفعی بر چارسوی پر مفتون

صدندن یربدر یرلره كچه قاردش كالئه نردنه در دارائته اولمزا رشون

غلهٔ نعمت بی فانیی بیمز مكیال

(طرفه نمایان) تحف شیلر کوستریجی معناسنه (شئون) شؤون وزننده حالات معناسنه
(مثلی) یعنی ممدوح مکرم صدراعظم افندمزک مثلی دیمکدر (چارسوی) درت کوشه
معناسنه ایسه ده بوراده الشی ویرشی ایدیلان بازار محلی دیمکدر چارسو بوندن محرفدر
(دیب منون) حوادث ایام و ماه وسال معناسنه (بریدر) سزادر محلدر معناسنه‌در
(یرلره کچه) عبارهٔ بریدر جمله سنده کی صنعت جناسی محل دقتدر (قارون)
هارون وزننده حضرت موسی زماننده مشهور زنکین برادم ایمش بزم عصرمزده‌کی روچیلد کبی
نقط مالنک زکاتنی ویرمدیکندن نبی مشارالیهک بددعاسی ایله یره باتیلوب خسف اولنمشدر
(کاله) قماش معناسنه (ثروت) زنکینلک (دارات) دیدبه معناسنه (ارشون)
براولچیدرکه بز و قماش مقوله‌سی اولچیلور (غله) دانه معناسنه بغدای اربه توقورز
کبی (نعمت) بوراده اقبال و دولت و ثروت معناسنی متضمندر (مکیال) ترکجه کیله
دیدیکمز اولچیدرکه بغدای وامثالی دانه‌لر اولچیلور

(خلاصهٔ معنی) بو چارسوی حوادث غرائب احوالدن تحف شیلر کوسترمکه
باشلادیلیدن برو عالی پاشا افندمزک برمثلنی کورمدی وقارون دیدکلری مشهور
زنکینک حریف دخی اکا حسد ایدرک یرلره کچه‌سزادر زیرا صدراعظم افندمزک ثروت
ودارات قماشنه انداذه ارشون اولهمز چونکه او قماش ارشونه کلمک درجه‌سندن
بالاتردر ونعمتلی انتهاسنک غله‌لی دخی کیله ایله قولانله اولچلمک بیلمز یعنی اوقدر
چوقدرکه اولچمکله توکنمز   شارح فقیر دیرکه شو جیتهٔ منظومه‌ده طرفه نمایان خرابات
شئون تعبیرلری کنجی وبایمه‌جی دکانلرینه اشارت اولدیغی کبی اشاغیده کاله ایله
ارشون وغله ایله مکیالک حسن تقابلی دخی صنایع بدیعه‌دن اولدیغندن
نظم مذکور شعریکی بدستاندن ویکه   قالیا تجیر باشندن دها معموردر

ثروت ونعمتی محصول تصرفدر ایناڭ ارتکابه دیره مز مشربی چونکه امکان

شوینشمزمی بو دعوایه کرکسه برهان والئ مصر ایله سلطاندن الوردی احسان

مقصدی اولسه ایدی جمع نقود واموال

ناظم تحریر برسؤال مقدره جواب مقامنده بو جمله‌یی ایراد ایدر یعنی فرضی محال اولرق کندینی بیلمزلرك بریسی (صدر اعظم افندمزك بوقدر نعمت وثروتی اولدیغنی اکلادق اما بونلری ثروتنی ایدندی اکر پدرندن میراث قالدی دیسه‌رك باغچه قپوجیسی اولان بر فقیرك ورثه‌سنه نه براقه بیله جکی معلومدر تجارت ایتدی دیسه‌رك عالی پاشانك تجارت ایشنده بولندیغنی هیچ ایشتمدك بر دفینه بولدی دیه‌رك بو فصل بیتمز توکنمز دقیقه‌دره) بو لنده بر سؤاله جرأت ایده جك اولسه اشته بو جمله ایله جواب ویریلور (ثروت ونعمتی) یعنی عالی پاشا افندمز بو ثروتی بو نعمتی (محصول تصرفدر) یعنی تصرفدن حاصل اولمشدر انجق تصرفك درلو درلو معنالری اولدیغندن بوراده مقصد دیشندن طرناغندن اکسیلده‌رك بریکدرمك معناسنه‌در (ایناڭ) ایناڼمقدن امر حاضردر یعنی ای مخاطب ذهنك بشقه یرلره صاپمسون شوده بیلکه ایناڭ ایمان ایله دیمکدر شارح حقیر دیرکه ایمان ایناڼمق یا شهود ویا غیب اوزرینه اولور ایمان شهودی حس بشری ویا خود دلائل وتحقیقات ممکنه ایله رتبه بداهته کلمش اولان شیئه ایناڼمقدر کونشك وجودینه وجناب واجب الوجودك وارلغنه ایناڼمق کبی بو مثللو خصوصاتده برادم دلی اولمدقجه ایناڼمقده مضطردر بونده امر وجبر استمز لکن ایمان غیبی بویله اولمیوب کورلمامش بیلنمامش شیئه ایناڼمق مشکل اولدیغندن ناظم تحریرك شو (ایناڭ) امری بنهایت بجادر (ارتکاب) بزم ترکجه عربجه‌ده صورت غیر مشروعه‌ده پاره قزانمق معناسنه مستعملدر (مشربی) یعنی عالی پاشا افندمزك طبیعت

محترمه‌لری خانم افندیلرك و دائره‌ده‌کیلرده بولنان قالفه‌لرك و جاریه‌لرك جمله‌سی مجوهراته
مستغرق اولدقلرندن و برایکی کره طاقملری مجوهری بر دها طاقمغه رغبت بیورمدقلرندن
لااقل اون اون بش بیك کیسه‌لك یالکز الماسی موجود دیمك اولور سلاملق و حرم
دائره‌لرنده‌کی کوموش سفره طاقملری شمعدانلر آویزه‌لر آیینه‌لر مرصع چبوق طاقملری
بوکون ترکه ایدیلوب صاتلسه اون بیك کیسه‌یه الحق ایچون مخلصکز برنجی مشتری
اولورم بونلری دخی مجوهراتك یانته قویدیغمزده جمله‌سی اوتوز بیك کیسه‌یه چیقار
مرجان یاشنده محترق اولان قوناق ایله ییکده‌کی ساحلخانه‌لی و چاملیجه‌ده‌کی
کوشکی درونلرینك تنظیماتنه صرف اولنان پاره‌لر ایله برابر اون بیك کیسه‌دن آشاغی
طوتمق ممکن انصاف اولنمیجغندن بونی ده اوبرلرینك یانته علاوه ایله یکونمز
قرق بیك کیسه‌یه وارر سلانیك و مرهاله جوارلرنده مخلصکزك معلوماتم اولمیان
سائر محللرده متصرف اولدیغی چفتلکلرله زیتونلقلرك و استانبولده و غلطه‌ده
دکان و مغازه‌لرك اکرچه عددی معلوم عاجزانه‌م دکلسه‌ده بونلر ایچون دخی بریکری
بیك کیسه اولسون قیمت تقدیر ایدرسه‌م خطا ایتمیه‌جکمز ده ایدسته‌له قسم ایده‌بیله‌جکمدن
مساعده‌کزله بونیده علاوه ایدیکمزده یکون هپمز التمش بیك کیسه آقچه‌یه طاورانور

(شارح) لکن بو املاکك بر چوغی محلولات و تصفیه‌دن اوجوز
دوشوریلرك التمش شیبر اولدیغندن حین مبایعه‌لرنده تصور ایتدیکمز قدر پاره
ویرلمامشدر (شیخ افندی) اوت انده تشبه هر اوقات ناظری هر سلانیك درحاله
وجزایر والیلری صدراعظمه خلوص کوسترمك ایچون محلولاتی قیادوب
بادهوا مقامنده افندمزه مال ایدرلر اما بونلرن وقف الله خیانت چقارمی
بر طاقم خیرات و مبرات خراب اولور سونرمش اوزلری اصلا دوشنمزلر یعنی
بو املاکك اوبولده الندیغی جمله‌نك معلومیدر فقط بخشمز حین مبایعه‌ده ویرلن

بدلات نقدیه ده اولیوب بوکونکی کونده علی پاشا عهده سنده بولنان املاکك قیمت
تخمینیه لرنده اولمغله بوندن صابقده خلل عارض اولمز شمدی کله‌لم اوروپا بانقه لرنده
محفوظ اولان ثروتنه مخلصکز بونك مقدارینی دخی تخمینده عاجز اولدیغمدن اکر کناهی
وار ایسه بنم بوینمه دیه رك لااقل قرق بیك کیسه ده بونی فرض ایله اوتکی فقره جمله یه
ضم ایدرسم جمعا یوز بیك کیسه اقچه میدانه چیقار که تمامیله علی پاشانك یکرمی بشنجی سنه
طرفنده الدیغی معاشی و تعیینات بدللری ودخی جرائمی ایله تقابل ایدر یعنی المشی الدیغی
اقچه لرله بونلری ایدنمش اولور یا بو ذات ایله ایچلی طیشلی دائره سنده بولنان اوچیوز
دن متجاوز خرکله یکرمی بیلدن بروبری بدیره ایچدیره البسه یاپخدیرمی یوقسه بونلر
ملائکه کبی ییمز ایچمز کیمز طاقیمز ایدیلر هرکون هرکیجه او منتظم و متعدد الالوانقه
سفره لرده کی اطعمه مائدهٔ سماویه دن میدی دائرهٔ عصمتلرینه منسوب اولان
بو قدر خانم اوسته لری و سوکلی اوزاقلری و خادم کرامك دائره لرنده کی اوشاقلری
طالقا دقلری حسینیه کوشمك ایچونمی دوام ایدیورلر اوبر سوری اوشاق
نامنده کی ایدن قاذقدن توپلنمش اغالر ندیمونچیه قاینچیه ایواذلر یاغجوانلر المقنر
نیللفنس مجرد افندیمزك الا کوزلرینه علاقه لری اولدیغندن می خدمتده بولنیورلر
اومیر دار بیکك و محمود علی بیکك و ابراهیم اغانك و سائر متخیران دائره دن هربرینك
متعدد ندیمونلر آتلر اوشاقلر قوللاقلری و خانه لرینك تنظیماتی و قاپیلرینك مجوهراتی
وکندیلرینك عقار واملاکی خزینهٔ غیبیه امدادیله می اولیور والحاصل مخلصکزك
دیه جکم شو ذات عالیقدرك بدایت اقبالندن بو آنه قدر خزینهٔ دولتدن رسما الدیغی
پاره ایله الیوم تحت تملکنده اولان املاکی قارشولشدرمغز ده تخمینا برینی برینی
اوتدیکندن یکرمی بشی بیلدن بری بو سفاهته بو قوناق و یالی دوشمه لری
بو مصرفلر نره دن اولدی شونی سنی اکلامق استرم

(شارح) سزك افاده كزده يك چوق مبالغه وار. حتى صدراعظم افندمز حالا صرافه بورجليدر. چونكه دائره سى يك غليه لك ونفراسى يك چوق اولديغندن صدارته مخصوص اولان معاشى وتخصيصات يتشمز ناچار بورج ايدر

(شيخ افندى) اون مخلصكزده بو سوزى يك چوق ايشتدم لكن اويله صراف بورجى ما برينه عقلم ايرمديكندن بو جوابكزك قوتنى تقدير ايده مم فقط (ظفرنامه) ذهنمك ايشته يكى برايكنجى محل دها واركه انده كى شبهه مك حلنى بنه سزدن رجا ايدرم.

(شارح) بيورك نره سى

(شيخ افندى) (ظفرنامه) ده اكر على پاشانك مرادى جمع نقود واموال ايتمك اولسيدى مصر واليلرندن وپادشاهلردن احسانه الوردى ديليور. پاعباس پاشا وسعيد پاشا اسماعيلوله كلدكلرنده وكلاى دولتدن هر برينه احسانه ويرلردى اوصره لرده عالى پاشا الدى مى صكره اسماعيل پاشا والى اولدقده كامل پاشانك توسطيله يوز اللى بيك غروشى قيمتنده برفيلج تقديم ايدرك مقابلنده اون بربيك وبر روايتده اون ايكى بيك كيسه (فيوبولدانجه) اعانه ناميله احسان الديمى وانما (حريت) غزته سى اولوز اوچنجى نسخه سنده بوكا دائر برحساب تخمينى كوسترلمش انده عالى پاشانك مأخوذاتنى ايكيوز بيك بوندركيسه اقچه يه ابلاغ ايديور لكن بو تخمينده مبالغه اولمق ده محتمل ايسه ده شو استقراضات قوميسيونلرندن ودفتر كبير يغماسندن ده الده هيچ برشى كچمدى مى اكر بويله ايسه نه حماقت زيرا فؤاد پاشالر وامثاللرى بو ايشلرك ضمننده مليونلرده مالك اولدقلرى ديوانلرك جمله سى كنديسنك تحت وقوف و معلوماتنده اولديغى حالده اوزاقدن باقمق عفت ديمك دكلدر . بو مثللولره لسان شرعده فاسق محروم تعبير اولنور

انك ده تركه‌سی كندی چالیبوب قفط چالانده سس چیقارمز دیمكدر كه بیك ایكی دوشنده كده خلاصه‌سی صاقینه وارر   علی پاشانك ایكی اوچ دفعه جنتمكان عبدالمجیدك دیلیم قاج كره سلطان عبدالعزیزدن احسان الدیغی و باغچه قپوسی خارجنده‌كی دولتك اودونلق عرصه‌سنی یدرمك مالیدر دیه‌رك اوجبیك كیسه‌یه دولته صاتدیغی هركسك معلومیدر او مجوهرلی قوطیه و سائر شیئه نه بشقه   ایمدی بونلرك جمله‌سی‌ده بی اصل و اساسیدر یعنی حریتك قولنه ایناتمیه‌لم‌ده بدبسنه‌لی فاضل پاشانك سوزینه‌می ایمان ایده‌لم

(شارح) شیخ افندی بحث دیركن وقتی اوزاندق بوكون باب ضبطیه‌یه ایركنجه كیده‌جكم اندن اول صدر اعظم افندمزی دخی كورمك لازم بقالم دقت اولدرسه ماكینه ناظرنه دخی اوغرایه‌جغم انشاالله بر بشقه وقت تشریف بیوریكز ینه كورشورز

(شارح) حقیر دیركه شیخ افندینك سوز اكلامیه‌جغی ظاهر اولدیغندن وجه آتیده‌كی تطبیق املاك مسئله‌سی دخی بحث مسبوقی تأیید ایله سوز برقاتده دها اوزایه‌جغندن بو وجهله كندیسی الزام و اسكات اولنه‌رق بحثه ختام ویرلدی

٥٢

كوردیكی خدمت املاكی اولنه تطبیق   اجیدب مالنه اضافه ایدر اهل تدقیق
ذاتا اغتصاب ایدی هم كندینه نسبت ایلدیكی   بیتی مالنی یاقدیسه اكر نار حریق
كار كیرینی بنا ایله انك بیت المال

(املاكی) یعنی صدر اعظم افندمزك مالك اولدیغی اموال منقوله وغیر منقوله‌دن نقود ومجوهراته دیمكدر (اهل تدقیق) مجلس عالیه‌دن بهره‌مند فیوضات اولان بندكاندن عبارتدر   زیرا انفاجكی مرور ایدن شیخ افندی كبی افكار غیر مستقیمه صاحبیری

دخی واردر بوراده اندن مراد دکلدر (اخشاب) خشب جمعی اغاجلر معناسنه ایسه ده بوراده
کراسته دن معمول دیمکدر (ضیق) طار معناسنه (بیتی) یعنی صدر اعظم افندمزک خانه
دولتلرینی دیمکدر (مالنی) مذکور دولتخانه ده بولنان دوشمه و طاقم و کتابلر و سائر
ادوات دیمکدر (نار حریق) یاقیجی آتشی دیمکدر که ذات حضرت وکالتپناهی کریده
دشمن آتشی قارشوسنده سینه کشای شجاعت اولدقلری اثناده استانبولده مرجان
باشنده واقع سعادتخانه لرندن بقضاء الله تعالی زبانه کش اشتعال اولان آتشدن کنایه در
(کارکیر) طاشدن معمول بنایه دینور (بیت المال) کتب فقهیه ده مسطور اولان
بیت المال دکل وارث حاضری اولمیان اموالک مالکلرینی یتیما ایدن بیت المال دخی دکل
بوراده خزینه مالیه معناسنه شارح مقیر دیرکه بو بیت محموره ده مندرج اولان
بیتی مالنی تعبیریله بیت المال جمله سنده کی مجانست ارباب دقته خفی اولمدیغی مثللو
مذکور قوناغک کافه مصارفی مالیه خزینه سندن ویرلمک اوزره انشاسی مقتضای
اراده سنیه دن اولرق بو اثناده دردست اکمال اولدیغنه دخی اشارت واردر (لا تنفعل
خلاصه معنی) صدر اعظم افندمزک یکرمی بش سنه دن برو موفق اولدیغی
خدمات مبروره ایله برده مالک اولدیغی املاک تطبیق اولنسه اهل تدقیق
اولنلر حالنه اعجوبه اوصاف ایدرلر و بلکه اغلارلر اما مرجانده کی معهود
قوناغک بخشی کلدیکنده بوراسی ذاتا هم اخشاب ایله یاپیلمش و هم ده صدر اعظم
افندمزک کندینه یعنی دائره دولتلرینک علیه نکنه نسبتله غایت طار ایدی بناء علیه
الی دورونده کی اشیالی نار حریق افنا ایتدی ایسه ده او قدر تأسف اولنه جق
شی دکلدر زیرا خزینه دولت الی کارکیر اولرق بنا ایتمکه مقیددر
(شارح مقیر دیرکه) احوال و افکاری بالاده مسطور اولان شیخ افندی کبی دنیاده
نیجه انصافسزلر واردرکه علی پاشا افندمزک بو دولته ایتدیکی بونجه خدمتلری

خاطرینه کتوره‌میوب مذکور قوناغك مالیه خزینه‌سندن یاپدرلسی ایچون درلو درلو
معنالر ویررلر بوندن برطاقمی مقدما فؤاد پاشانك قوناغی محترق اولدقده
خزینه‌دن کارکیر اولەرق انشاسنه ارادهٔ شاهانه تعلق ایتمشدی عالی پاشا دخی
قوناغنی کارکیر یاپدرمق استیوب مخصوص پاقدردی دیو ادعا ایدرلر برکروهی
دخی کمال صدرلرندن مالیه‌نك مالنی میدانه قویوب شویله بر زمانده که دولت
واردات مقننه‌سیله کچنه‌میوب هرسنه خارجدن برملیون کیسه اقچه استقراض
ایتمکده و عسکرك و مأمورینك معاشری وقتیله ویریله‌میوب هرکسی درد ضرورتله
فغان اغلامقده و ممالکمزك هرطرفنده علامات اختلال رونما اولەرق یقینده
برقاچ یردن کرید وقعه‌سی کبی داهیه‌لرك بردن باشی کوستره‌جکی وخصوصیله روسیه‌نك
طونه وقره دکز جهتلرنده‌کی شمندفر خطلری اکمال اولنوب بوجهتلره ییدرلی عسکر
ومهمات ییغدیغندن اورادن ده برغریبه ظهوری صورت براهنده کورنمکده
وادرویالیلر شمدی‌یه قدر باب عالینك وعد ایندیکی اصلاحات وتصرفاتدن براثر
کوره‌مدکلرندن ارتق تأمینات رسمیه‌مزه اینانمیوب اصلاحات وتصرفات
صحیحه دیو بار بار باغرمقده ایکن بوقوناغك اقچه‌سی خزینه‌دن ویریله‌رك
یاپدرلسی مطلقا اثر جنتدر دیرلر لکن حقیقت حال بویله اولمیوب سایهٔ
اسایشوایهٔ جناب صدراعظمیده ممالکك هرطرفنده امن وامان وحضور ورفاه
اهالی و ذیردستان رایکان اولمقده وظهوری دهشت بخشی افکار اولان دواهی
خارجیه ایچون دخی حامیء دولت ونکهبان سلطنت اولان صدرافخم افندمزك
قلم معجز رقملری متکفل بولنمقده بوخصوص صدرده قورقه‌جق برشی یوقدر
مذکور قوناغك جانب میریدن انشاسی دخی مجرد ذات معالی صفات ملوکانه‌نك
متصف اولدقلری شیمهٔ اهل پروری وخدمت شناسی شاهانه‌لری اقتضاسندن

اولدرق اول اتابك دولت حضرتلرينك محافظهٔ دولت اغورنده ابرازينه موفق اولدقلری
خدمات مبروره‌يه مقابل بر نشانهٔ تقدير وستايشی اولمق كلمه‌نك بر ديه‌جكی اولمز

٥٧

فتح ايدن عالم انديشه‌لی شمشير كدر　　ضبط ايدن مملكتی تيغ جهانكير كدر
ويرن اميد تجدد بزه تقرير كدر　　آصفا همت مخصوصهٔ تدبير كدر
ايلين دولتی بو حد كماله ايصال

ناظم بو محله قدر قصيدهٔ معجز بيانی طرز غائبده نظم ايتمش ايكن دأب ديرين شاعران اوزره خطابه التفات ايدوب كمال وجد وشوق ايله ديركه (فتح ايدن) يعنی غالب اولوب اله كچورن (عالم انديشه‌لی) تفكر وضيا عالمی ديمكدر (شمشير كدر) يعنی ای عالی پاشا افندمز سنك كليكدر ديمكدر. يوقسه ساطخانه دراسته‌كی شمشيرلكده بولنان اغاجدر دكلدر (مملكتی) يعنی ممالك محروسهٔ عثمانيه‌يی ديمكدر (تيغ) قليج معناسنه (جهانكير) عالی بازارينك اوستنده‌كی محله دكل بوراده جهانی طوتيجی ديمكدر (تقرير) بسيلی كريد عودنده حضور شاهانه تقديم اولنان وفضائل ومحامدی ١٤ ١٥ ١٦ ١٧ نجی بيتده ده سبقت ايدن تقرير دلپذير اولمق كركدر　شارح حقير ديركه براخادر برانطارلق اكملوشيلور زيرا مذكور تقرير يالكز كريد وقعه‌سنی ميدانه كتورن اسباب ايله اوراده چيره دستی همت مخصوصهٔ صدر افخمی ايله عرض نمای حصول اولان اصلاحاتدن بحث ايتديكندن بونده اميد تجدد ايده‌جك نكته كورنمز مكر الآن سائر ممالكده دخی كريدكی فسادلر چيقارسه نه همت آصفانه ايله حل واصلاح اولنور ديمك استنلمش اوله (آصفا) يعنی ای علی پاشا (تدبير) يالكز رأی وقرار معناسنه ايسه ده بوراده اجرا معناسنی دخی تضمن ايدر (دولتی) يعنی شو ذاللی التی يدی يوزيللق دولت عثمانيه‌يی

دیمکدر (حد کمال) درجهٔ کمال معناسنه در انجق کمال لفظی بوراده مجرد ذکر اولنمغله
ایولك وكوتولكدن ایکیسنه ده شامل ایسه ده مقام قرینه سیله بوراده صرف اولدیغی
محلی معلومدر (ایصال) واصل قیلمق اولاشدرمق معناسنه در
(خلاصهٔ معنی) دنیا عالمنی فتح وتسخیر ایدن وممالکی ضبط وربط ایدن انجق سنك قلیجکدر
ویرن تجدد ابدی دیرنده نیه سنك او مبارك تقریر دلپذیرکدر والحاصل ای عالی پاشا
حضرتلری شو دولت عثمانیه‌یی بو حاله وشو حد کماله ایصال ایدن سنك همت مخصوصه
تدبیرکدر باشقه‌لرنك اوقدر دخلی یوقدر

٥٤

بوزدی اخلاقنی هپ ملت عثمانیه‌نك — قالمدی کیمسه ده هیچ غیرت عثمانیه
کندی اسکی شرف وشوکت عثمانیه — کیردی برحاله کیم دولت عثمانیه
حس اولنمز کیدر شانینه اضمحلال

(اخلاق) مشرب وطبیعت معناسنه (هپ ملت عثمانیه) دولت عثمانیه تبعیتنده بولنان جمله
اقوام دیمکدر که مسلم وغیر مسلم ترك کرد عرب بوشناق ارناود یهودی روم ارمنی
لاتینی درزی جمله‌سی داخلدر شارح فقیر دیرکه اوروپالیلر ایله اختلاطه باشلایه‌لی
ملت عثمانیه‌نك اخلاق ملیه‌سی بوزلمغه باشلادی زیرا طبع انسان فسق وفجوره میال
اولدیغندن کرك بزدن اوروپایه کیدنلر وکرك بوراده اوروپالیلر ایله اختلاط ایدنلر
انلرك حسنانه متعلق اولان اصول وعاداتنی براقوب اوروپالیلرك دخی تقبیح
ایتدکلری برچوق کوتولکلرینه تقلید ایتدیلر مثلا یلان سویلمك حیله ارتکاب
ایتمك عرض وناموسه ایلشکسز اولمق عهده وفا و حیا ایتمامك نفسندن بشقه برشی
دوشونمامك نه وسیله ایله اولورسه اولسون پاره قازانمق کبی اخلاق سیئه شمدی

استانبولده عادت حكمنه كيردى طشره لر وخصوصيله استانبول واوروپا ايله مناسبتى
اولانلر بعضى محللر هنوز بو درجه بوزلمدى ايسه ده از چوغه تابع اولمق قاعده سنجه
انلرده يواش يواش بوزلمقده در (غيرت عثمانيه) عثمانليق غيرتى معناسنه
فرانسزلرده فرانسزلق انكليزلرده انكليزلك غيرتى كبى بزده دخى برزمان عثمانليق غيرتى
واردى دسكوره قصبه سى جوارنده برعشيرت ايكن اناطوللى روم ايلى يا ضرب شمشير
شجاعت وقوت غالبه فتوت ومعدلتله قبضه تسخيره الشمز ايدى بو غيرت سايه سنده ايدى
بر مدتدن برو الافرنغه اولمغه باشلادق عثمانليق بزه قبا كورينور اولدى ترك
وعثمانلى مفترى اوصاف تحقيريه صره سنه كيردى اشته بزده شوحاله كلدك
(شرف وشوكت عثمانيه) عثمانليق شرف وشوكتى معناسنه برزمان عثمانليلرك شرف
وشانى اوروپالى اوله قورقتمشدى كه بشكده كى چوجقلر يناذلق ايدوب اويومزلر
عثمانيلر كليور ديه رك انالرى قورقيدوب اويودرلردى شمدى دخى بردرجه
ايندك كه اوروپا غزته لرى برشخصك حمق وجهالتى اوزرينه تحقير ومبالغه ايتمك
استه لر بزه تشبيه ايديورلر (دولت عثمانيه) ال عثمان دولتى ديمكدر
(ثانيه) بورادم علامت ضعيفه معناسنه (اضمحلال) برباد وپريشان اولمق معناسنه
(ملاصقه معنى) ملت عثمانيه اخلاقنى بوزدى كبى ده غيرت عثمانيه قالمدى اولكى
شرف وشوكت عثمانيه كندى محو اولدى ودولت عثمانيه برحالته كيردى كه محو
ومضمحل اولمسنك علامترى حس اولنمز كبيدر شارح فقير ديركه بو بيتده كى
(كبيدر) لفظنده برچوق نكته لر واردر ازجمله دولتك اضمحلالى مقرر ايسه ده
عالى پاشا افندمزك همتيله علامترى حس اولنمز درجه مكتوم وغير محسوسدر
معناسى اكلاشيلور واقعا استانبول غزته لرى اوراق وصحايفى دولتك اجزأت
اصلاحيه سيله طولدر مدرنه ن طولايى ظاهربينان اجانب حقيقت حالى حس

ایده مزلرسه ده ایجنده بوننان کوزیله کورن نفسنده حس ایدنلر اینك طوغریسنی بیلویر

ەە

کریده یك چوق هنزاستر بوغنی وارکوسترمك — انی دوذ مکدن ایناندرمسی منکلدریك

ایلدی خیلی وقوعات ده یاردم کرچك — نه درایت بوکه یکرمی سنه در وعد ایدرك

الدادوب اوردیالی عالمی ایدك اشغال

(هنر) معرفت وصنعتده کمال مناسنه در ال چابقلغی دوذکون یلان سویلمك کبی هرکسك الدن کلمین شیلرده هنردن معدوددر (بوغنی وارکوسترمك) فی الحقیقه یك بیوك هنرلردندر بیاغی علم سیمیا بیلمکه توقف ایدر متوفی حقه باز (بوسقو) دخی بو مثللو هنر کوسترمامشدی (انی دوذمکدن) یعنی بوغنی وار کوستره جك صورتده یلانی دوذمك یك بیوك هزایسه ده انی دوزوب قوشمقدن زیاده (ایناندرمسی) یعنی مخاطبك ذهننه طوغری کبی یرلشدرمسی (مشکلدریك) یعنی یك مشکلدر واونکندن زیاده هنردر (وقوعات) بوراده تصادفات غریبه معلومه دیمکدر ۷ مثلا فؤاد پاشانك دفاتت فطریه سی جهتیله دفاینه جرأت ایده میوب تحت امره کیرمسی مترجم رشدی پاشانك اوهام وخیالات ایله اوغراشوب میدان مقابله ده طبا تنزلی کوسترمسی شیخ الاسلام سعدالدین افندینك مقام مشیخته تکرار کله جکی صره اثناده وفات ایتمسی حکمه رفیق افندینك اوغراشمقدن تنزلدن استغنا کوسترمسی نامق پاشانك جهل وعنادی داوغلی جمیل پاشانك غروری امین بك کبی برمرتکب چالهلك مابین باشی کتابتنده بولنمسی سلطان عبدالعزیزك اینده ن بیقمسی وخلقدن توحش وتنفر ایتمسی استانبولده کی سفرای اجنبیه نك میدان مصالحه ده کامل پاشا جودت پاشا صفوتی پاشا خورشید پاشا

۷ رشید پاشانك برایکی کوننده وفات ایدیور نتحی پاشا ومحمد پاشا کبیلر جمع مال افکار منافع دولت ترجیح ایلرلردی جرأت ایده مامه ذهن بونقصیلرده ...

صادق پاشا شروانلی پاشا سعید افندی عارفی بك تشریفاتجی کامل بك خلیل بك مثللولردن
بشقه انسان یوقدی که مأموری اوزرینه دولت علیه ده بونلردن ماعدا سوز اکلار آدم
یوق زعمنده قالدی وامثالی کبی (یکرمی سنه) بدایت اقبالدن طوتیلورسه یکرمی بشر
وار (وعد) برشیئی فلان زمانده شویله یاپارم دیه رك سوز ویرمك معناسنه در که
انك انجاز اولنوب اولنمامسی وعد ایدنك مقدار ناموسنه کوره در (اوردیالی) یعنی
اوروپا دولتلری وکلاسندن بعضیلرینی دیمکدر (اغفال) غفلته دوشورمك
معناسنه در که ترکجه سی الداتمق دیمکدر

(خلاصهٔ معنی) فی الحقیقه برشی یوقن ایکن انی وار کبی کوسترمك یك چوق لهجه
توقف ایدرسه ده اویله بر بلالی دوز مکدن خلقی ایناندرمق دها
مشکلدر واقعا وقوعاتده برخیلیجه موافق دوشدی هرنه ایسه بونه درایت
و فطانتدر که یکرمی سنه دن برو اصلاحات وعد ایدرك اوروپالیلری الداتدك
و عالمی اغفال ایتدك   شارح مقید دیرکه   ناظم تحریرك بو افاده دن
مرامی عالی پاشا افندمزك کمال درایت و فطانتنی اثبات ایسه ده تعبیرده کی
قبالق دخی انکار اولنه مز   دلالت قرائنله اکلاشلدیغنه کوره ناظمك
بوغی وار کوسترمك تعبیرندن مقصدی کرید ده کی اجرآت نافعه کبی
باب عالینك هر زمانده تقاریر و اعلانات رسمیه ایله سفارتره و هرکسه اشعار
شویله اصلاحات یاپه جق بویله نظاملر یاپیلدی یا هنوز یاپیلیور بولنده وعد
ایتدیکی اصلاحات اولمق کرك ایسه ده   بونلری دوز مکدن ایناندرمسی
دها مشکلدر دیمك ایدنك یا الجمله لی اصل و اساسی اولدیغنی ایما ایدر بولده
کورنیکندن (معنی الشعر فی بطن الشاعر) دیدیکجك خیری افندینك منوال
خیالاتنه طولاشمقدن خیرلی کورنیور

٥٦

اولدی مغلوب ومسخر سکا سلطان جهان ‏ ‏ ‏ ‏ نیجه بیل ایتدك انك نامنه حکم وفرمان

نقد فکر وتعجب ایدیلورسه شایان ‏ ‏ ‏ ‏ بونه طالع که جهان خصمك ایکن بونجه زمان

مستقلا اولدك تخت نشین اقبال

اشبو جمله ١٢٥٧ یعنی جمله لرك مآللرینی مشتملدر. تاریخ جمع (سلطان جهان) یعنی عبدالعزیز خان (نیجه بیل) یعنی سکز یکی سنه‌دن برو دیمکدر. واقعا عالی پاشا افندمزك صدارت اخیره‌سی اون سنه قدر اولدی ایسه ده جلوسی همایوندن بری مقام صدارته کلانلرك هپسی انك تحت حکمنده ایدیلر (جهان) خلق جهان دیمکدر (مستقلا) استقلال ایله معناسنه یعنی باب عالیده رقیب ومزاحم اولمیه‌رق دیمکدر. واقعا میدانده بولنان شروانی زاده‌لر صادق پاشا خورشید پاشالر ده عالی پاشایه رقابت ایده‌مزیا

(خلاصهٔ معنی) ای عالی پاشا! یرلهذ سلطان عبدالعزیز سکا مغلوب ومسخر اولدی سن انك نامنه نیجه بیللر حکم وفرمان ایتدك لکن شو ایسته نقد فکر وتعجب اولنه شایاندر که خلق جهان سکا خصم ایکن بونجه زمان بالاستقلال اریکه نشین اقبال اولمسك بونه طالع بونه یاری بخت شارح مقیردر که عالی پاشا افندمزه خلقك خصومتی هر نه قالغی اندن بیلدکه ندندر بو بیتی طوغریجه اکریجه دینوسه (العلم عندالله) جوابیله اکتفا ایدرز

٥٧

وعد اصلاحه رضی ایلمیوب امنیت ‏ ‏ ‏ ‏ حکمت امیز اولان افعالی صانور رخنه

هر بلایی سکا بالذات ایدرلر نسبت ‏ ‏ ‏ ‏ مسلمان لعنت ایدر غیر مسلمان لعنت

کیمسه قیمتکی بیلمدی حالا بونه حال

امنیت) اینانمق مناسبته (حکمت آمیز) حکمتله قاریشیق دیمکدر (جنت) جنت وزننده
بیلاه مناسبته (بلا) داهیه ومصیبت مناسبتیله در مثلا ملتك ییه‌جکی بوغدایکی
وبوغدایی صاتوب ویرکوسنی ویررکن ینه ویرکویه اعشار ورسوماته ضم ایتمك اهالی
خرستیانك اولادی خانه‌لرنده دایشه‌نده بولنورکن یالکز اسلاملك اولادینی عسکره
المق هرکس ایشتدیکی الده مدیونلقدن اقسام چوجوق چولوغنی نه ایله بسلیه‌جکنی دوشونورکن
بوللری دولتك ایچون خانه‌سنی یقمق کبی شیلر خلقه بلادر مملکتیمزه حربستانك
قره طاغ قطعه‌لرینك امتیازات مستقلانه‌لری بلغراد قلعه‌لرینك صربه ویرلمسی هربیل
برملیون کیسه‌دن زیاده خارجدن استقراض اولنمسی وواردات دولتك طاقم طاقم
بوبوره‌جقده قارشولق ویرلمسی کبی اجراآت دخی دولته یعنی هیئت عمومیه ملته بلادر
(مسلمان) مذهب محمدی اوزره بولنانلره دینور دهری الافکار اولنلردن
مسلمانلغی تحقیر ایدنلر الافرنقه بکار یاشارلرسه مسلمانه صاییلمزلر (غیرمسلمان) مسلماندن
ماعدا سائر مذهبده بولنانلره اطلاق اولنور روم ارمنی یهودی قبطی هب
داخلدر (قیمتکی) یعنی فضل و محسناتکی و دکرکی دیمکدر (حالا) الحالة هذه مناسبته
(بونه حال) بونه شاشیله جق حال نقدر یرنده در
(حلومنه معنی) شاشیله جق حالات غریبه دندرکه وعد بیوردیغکز اصلاحاته اصلا
امنیت ایتمیوب حکمته قاریشیق اولان افعال دولتکزی دیلك صاتورلر
دها اغرلی بودرکه دولتك وملتك باشنه کلان هربلایی ذات عصمت سماتکزه
عزو واسناد ایله مسلم وغیرمسلم هرکس سزه لعنت ایدر هی نه عجیبدرکه حالا
کیمه‌لرسزك فضل و محسناتکزی وقیمت صحیحه‌کزی ادراك ایده مدی یعنی
هرکسك سزه لعنت ایتمسی هربلایی سزدن بیلدکلرندن وافعالکزی دیلك
صاتدقلرندندر یوقسه بیوردیغی وعد بیوردیغکز اصلاحاته ایناندقلر دافعالکزك

نه حکمنده مبنی اولدیغنی بیلهلر یلالری سزه نسبت ایمزلر ولعنت ایمک شویله
طورسون دعاکزده حصر زبان ایدرلردی

٥٨

بزم الفتده صفوتله اوتدرگرمی بخت　　ایدر انسانه یلان کبی اثر گرمی بخت
بوحرارتله کیدر ایسه اگر گرمی بخت　　اربعینه قدر البته سوررگرمی بخت
استرم بن نقدر وصفکی ایتمک اجمال

(بزم الفت) محبت مجلسی معناسنه (صفوت) یعنی مناسبتسزدیمکدر (گرمی بخت)
بیامننك قزمسی معناسنه (یلان) معهود ذهرناك اوزدن حیواندر انسانك
ذهرلیدی دخی اشنع ایسه ده اثره یلان اطلاق اوندی (بوحرارتله) یعنی
بو ظفرنامهلی اثنای نظمده شاعرك طبع بارده‌سنه عارض اولان حرارت وجد
وشوق ایله دیمکدر (اربعینه) یعنی کمه بلك سنه‌نك اربعین موسمنه دیمکدر
باخود اربعین عربجه قرق عددك اسمی اولدیغندن عالی پاشا حضرتلرینك اوصاف
برگزیده‌سی برینی اون بیده تالیوب قرق بینه وارر معناسنه قصد ایدر (وصفکی)
یعنی (ای وصف نولی نمایه ای نعت نولی پایان) سرینه مظهر اولان عالی
پاشانك اوصاف کمالکی دیمکدر (اجمال) قیصالتمق معناسنه
(خلاصه معنی) محبت مجلسنده حرارتله بیامنه طوتشمق اوقدر صفوتی دبارد
ومناسبتسزدرکه انسانه یلان کبی تاثیر ایدر　مع مافیه بزم دخی وصف عالیده
اولان بخمز بوحرارتله کیده بلك اولورسه بخت اربعین موسمنه قدر سورر
باخود قرقه قدر سورر　امابن نقدر سنك اوصافکده اجمال واختصار ایتمك

استشم فائده بوقدر زیرا برکره طبیعت حرارتلندکدن صکره اوکی التمق مشکلدر شارح حقیر دیرکه بوجهله ده کرمی صفوق بیلان حرارت اربعین سوزلرکره کی دقایق معانی تقدیر شایسته تقدیر ایسه بیلان ایله اربعین سوزلرکره کی صفوقلغی درادرجه بارددر زیرا اربعینه فرق معناسی ویرلدکره علی پاشا افندمز عادتا بر بیلان ذنك اوصافی بیلان معالی دیمك ایمفار بیلان معالنك فرقه سورمسی ایسه معلومدر

٥٩

افتیارم بنی لال ایلدی لطفك نه دیم — وصفکه سوزبولام نیلیه یم نشئیه یم
فاضل شاعرایله یاری سوزی یازیه یم — اصفا عمری اوصافکه حصرایلیه یم
برزمان فائض ارواح ایدیسه امهال

(افتیارم) یعنی سنم شیخوخته واردی دیمکدر فیری افندی بوسوزی فاضل پاشانك اغزندن سویله یوقسه کندیسنك دیشلری اوکنی قدر دوکولماشدر (لال) دیلسز معناسنه افتیارم بنی لطفك دیلسز ایتدی دیمك لطفدن حاصل اولان تأثردن دیرده شاعرك نفسنجه محویتدن کنایه و مبالغه در بوقسه دیلسز اولان حریفك بوقدر کوزه لك اثمیه جکی درکاردر (نیلیه یم) نه ایلیه یم مخففیدر (نشئیه یم) نه ایشئیه یم مخففیدر (فاضل شاعر) معهود بوسنه لی فاضل پاشادر (اوصافکه) یعنی حسنیانه دائر اولان وصفلرکه تقدیرنده در (فائض ارواح) جان ایلجی معناسنه که مراد قبض ارواحه مأمور اولان عزرائیلدر (امهال) مهلت ویرمك معناسنه

(خلاصهٔ معنی) ای علی پاشا بن پاشنیم سنك لطف واحسانك بنی دیلسز ایتدی نه دیم یعنی برشی دیمکه مجالم قالمدی خصوصا سنی وصف ایتمك ایچون سوزبولامم

نه بیلیم نه ایده‌یم شاشدم قالدم یاری بویله صحیحا دیلشدیکی اوله‌رق جیجه شو
بوسنه‌لی فاضل پاشا ایله سوزی یرایده‌یم یعنی انک (ظفرنامه) سنی تخمیسی ایله سوزن
قارشدیره‌یم دیو مدت عمرمک بقیه‌سنی سنک اوصاف حسنه‌که حصر و تخصیص ایده‌یم
بشرط اینکه عزرائیل بر زمان جانمی الیویردن وهله ویرسه

شارح حقیر دیرکه فاضل پاشانک مدح جنابلی جنابنده بی نعمته مصرعمرانیمک ایچون
تصور ایتدیکی نیت فریضه ذمت عبودیت اولمغله . عبد داقم الحروف کبی تقدیر بتلان
صداقت نشانه وارستانلرک نظرنده شایان تقدیردر . عزرائیلدن وهلة ثیدی دخی درایتنه
دلالت ایدر براحتیاطدر . زیرا تیمشنه تیمشی اغزنده بردیشی قالمامشی اولوبت
یرکنه شاعر نامسلاغندن بو (ظفرنامه) کبی قصاید ومدایح ظهورینک یوق سنلر
سوره‌مه‌جکی آشکاردر

٦٠

اوله‌رق مسندنشینه عضو وصفحک　　　نعتکی فاضل ایدر فیری قولکده شرفک
کنج ایکن سویلمامشدی بنه ذم وقدحک　　　فاضل پیره عجنه کلسه‌ده سویلدی مدحک
صوی کویک ناله‌ده دینیری قالمز بطال

(مسند) استناد ایدیجی معناسنه (شیمه) مشرب طبیعت (صفح) عفو معناسنه اولوب انک
عطف تفسیریدر (نعت) وصف معناسنه (فاضل) ینه بوسنه‌لی فاضل پاشا
دیمکدر (فیری) قرنتینه کتابتندن شهریه بنیبک غروشله متقاعد برشاعر که‌ادادر
قریم محاربه‌سی اوزرینه منظوم برتاریخ یازمق سوداسیله برزمانه اوغراشدی
صکره تاریخکو یلغه قناعت ایلدی صنی عالی پاشا افندمزه اخلاصنی تأکید ایچون
(یه مدد قایمدی ضیا بکله سعادی وکمال) تاریخنی سویلیوب مظهر التفات اولمشدی

مصرع
شارح حقیر دیرکه بزده عاجزانه شعر وادیسنده مرکب یا لا یانلردن اولدیغمز جهتله مذکور
عند الحساب ۱۲۸۴ عددینه مساوی ودیدیکی آدملرك اوروپایه عزیمتلرینك ایلسنه ۱۲۸۴
سنه‌سی اولمسنه مصادف بولدیغمزدن متعجب اولدق مکرکه تعمیه کوستررمصرع اولدیغی
اوله قناعت (شرح) بوراده مراد تعمیه‌در انجق شارح تعمیه کوره (شرحك)
تعبیرنده بر غلط فاحش کورینور زیرا مصرعده‌کی شرح نعته عائددر عالی پاشایه
راجع دکلدر بو صورتجه (شرحن) غائب نونی ایله یازلمق ایجاب ایدر شوقدرکه
عبد راقم الحروف بو غلطی خیری افندی کبی بر شاعر ماهره اسناد ایتمکدن سهو
قلمه عزو ایتمکی داها خیرلی کوردر هرنه ایسه تجاوز الله عنه
(کنج ایکن) یعنی داها اختیار اولمزدن اول دیمکدر شارح حقیر دیرکه بو ترکیبك
فاعلنده برازتأملی لازمدر زیرا عالی پاشا افندمز کنج ایکن فاضل پاشانیه انك ذم
وقدحنه دائر برشی سویلمامشدی تقدیرنده ایسه عالی پاشانك کنجلکی هنکامنده
ذم وقدح اولنمق اویغونسزلقدی واراییدی فاضل پاشاده انی بیلوردی
لکن سنی چیقاررزدی معناسی چیقارکه بونك خلاصه‌سی نره یه چیقه جغی معلوم
یوقسه فاضل پاشا کنج ایکن دخی عالی پاشانك ذم وقدحنده بولنمامشدی دیمك ایسه
عالی پاشا یاشنجه فاضل پاشا ایله همسن اولمق لازم کلیر حالبوکه برینك دیشلری
دوکلمش دیکرینك ایسه آزولری همنوز استره کبی کسیدر بو معنی دخی امثلك
خلافی اولور شوقدرکه بو مصرع توجیه خیرینك اولمسنده اکا خطا اسنادی منافی
حرمت اوله جغندن قافیه طارلغندن ناشی پانك لفظی مراد سویلمش دیلوب کچیورز
(فاضل پیر) شاعر ماهر بی نظیر بوسنه‌لی فاضل پاشای تعبیر ایدر (عنه) بوناموق
معناسنه (صوی) جنس معناسنه (کودیك) حضرت آدمك کوبکندن خلق اولنان
مشهور حیوانلر اجناسی کثیره‌سی واردر برجنسی ترکستانده سوقاقلری

ضبط ایدوب او ممالکی تیمجله فتح ایدنلر دخی زیاده ملکه صحابت وتملک کوستریلر بونلرده
ستور وحدودلری واردر برجنسی کوردکلرنده اوستنی باشنی یاره‌لرلر چوجقلرک
اللرندن انلرک دستیدلرینی وبعضا اللرینی قاپارلر کیجه قرانلقده سوقاقلرک اوزرنه سنده
یاتوب اوستنه باصانلرک ایاغنی ایصیررلر کیجه‌لر صباحه قدر اولویه‌رق انسانلره
ومخصوصا خسته‌لره راحت اویقو اویوتمزلر بعضی کره قودوروب بنجه ادملک
تلفنه سبب اولورلر اشته بوحیوانات سببیله حکومت دخی انلره رعایتده قصور
ایتمز انواعی تماشا ایتمک استیانلر بکطاشی سراینک مطبخ دائره‌سی بچکا هنه عزیمت
بیوره‌لر بوحیوانلرک برجنسی دخی اوروپاده مادامه‌لرک قوجاقلرنده معزز
ومحترم عمر کچوررلر وبونلر البته موسیولردن زیاده بختیاردر برجنسی دخی
طاغلرده قیون سوریلرینی وباغچه وبوستانلرده اموال واملاکی قوردلردن وخرسزلردن
وقایه ایدرلر بونلرک جنسی ایری اولور وصاحبلرینه غایت وفاکار اولورلر
برجنسی دخی شکار آرار وبردیکر جنسی دخی طوشانلری ارقه‌سنده قوشارلر شارح
تعبیر دیرکه فاضل پاشا وفاکارلقده هضالنفسه کندنی کوپکه تشبیه ایتدیکندن
مرادی یا شکار آرایان ویاخود قیون سوریلرینی وباغچه وبوستانلری محافظه
ایدن کوپکلر اولملیدر زیرا بوجنسی کوپکلرک اغزنده دیشلری قوردلرک
وخرسزلرک ارقه‌سی صره قوشه‌جق مجاللری قالمسه ده ینه بیهوده اوطورمیوب
هیچ اولمزسه هاولارلر کذلک فاضل پاشا دخی کشی زاده اولدیغندن
شعوری قالمسه دخی ایوکوتی ینه نظم اشعاریله ولی نعمتک مدح وثناسندن
کیرو طورمز (بطال) معهود بطال غازی دکل بوراده معطل وبیهوده معناسنه‌در
(خلاصه معنی) ای عالی پاشای بی همتاسنک شیمهٔ عفو والطافکه استناد
ایدرک (زیرا اویله برذات عظیم الشانک نعت ووصفنه وصکره‌ده سنرح

وتخمیسه جسارت بیوك جرأت دیلكه تیاعتدر) تعنتلی فاضل پاشا ایدوب انك ده شرح وتخمیسنه غیری تولك وضع قامته جسارته ایدر كنج ایكن دخی فاضل مرقوم سنك ذم وقدحكه دائر بر هذیانی سویلمشكن شمدی كندیسنه عته كلمكله سكوت ایتمیوب نه مدحكی سویلر طورور زیرا كندیسی اصلا دده دراتمك طالقدر نته كم بر صوی كویك دیشدی ده قالسه نه معطل طورمز شارح فقیر دیركه فاضل پاشانك بر مقتضای سن پیری اغزنده بر دیشی قالمامشی اولدیغندن شو ارسال مثل واقعه عینیله مطابق دوشمشدر

٦١

گاه طاغده ده وصحراده زمانم گچدی　　گاه مالیه ده دعواده زمانم گچدی
حاصلی حرص ایله ضیاده زمانم گچدی　　طالقا وتلقده مراده زمانم گچدی
اولمدم شمدی یه دك مظهر فیض وامال

(طاغده ده) یعنی بوسنه طاغنده دیمكدر (صحرا) یعنی ازمیده اوده لرنده دیمكدر كه موخرا اورایه منصرف اولدیغنده گزوب طولاشمشی اولمیدر (مالیه) یعنی خزینه مالیه ده مجلس محاسبات ودیوان محاسبات ومحاكمات دائره لری دیمكدر زیرا بر زمانلر بوسنه التزاماتنی بر طاقم مشتركله درعهده ایدوب وبر طاقمده نیچه شوكا بكلی صاتوب ایبك ادجنی النه فاجر دیغی جهته بیچاره فاضل پاشا اوت بش یكرمی سنه دن برو بو دعوالرك ارقه سی صره مالیه حصیر اوده لرنده عمر گچوردی (حرص) یعنی بر مأموریت حرصی دیمكدر (ضیا) یعنی دذا رتله بوسنه والیلكنی بقه لق تصوری دیمكدر (طالقا وتلقده) یعنی علی پاشا افندمزك دائره علیه لرنده دوام ایتمكده دیمكدر (مدارا) قادی صاللامق مقاسنه فاضل پاشا

دخی حرص وقضیاسنه نائل اولمق ایچون بستلی برچوق قادرق صاللامشی اولملی (شمدی یه دك) یعنی بوانه دك میر میران اولمسه ده اونه‌کی حرص وقضیایه نائل اوله‌مدم دیمکدر — (فیضی واقبال) یعنی برمحله متصرف وصکره ده وزارتله بوسنه‌یه والی اولمق دیمکدر (خلاصه معنی) نیم زمانم کاه طاغلرده صحرالرده کچدی کاه حاکیه نه ده دعوا ارقه سنده طولاشمقله کاه متصرفلق وزارت ولایت حرص وقضیالریله طالقاوقلقده مدارام مرور ایلدی ینه بوانه دك نائل فیضه واقبال اوله‌مدم

٦٢

نائل حرصی انجام ایتمدی لطفك	بکا القای حیات ایلدی کتدی لطفك
شعرانك بوركی یاغنی ارتدی لطفك	عاجزم شکرینی ایفاده که ایتدی لطفك

شمع مقصودمی اخر نفسمده اشعال

(نائل حرص) یعنی متصرفلقده برمأموریت دیمکدر — (القای حیات) جان ویرمك معناسنه (شعرا) یعنی خیری افندی وانك امثالی حرص مأموریت اولان شاعرلر دیمکدر شارح حقیر دیرکه اکثر شاعرلرده ایکی خصلت بولنور بریسی ذوکرتلك ودیکری حسد در فاضل یاشانك ازمید متصرفی اولدیغنده البته خیری افندینك بورکینك یاغی ارتمشدر عبدراقم الحروف دخی من غیر حد زمرۀ شعرادن بولندیغمدن ضبطیه مشیری اولدیغم حاله ذوکرتلکدن قورتله‌مدم وطبع ناچزانه‌مده حسد بوغیه‌لسه‌ده سینه‌لرنده مرصع نشان کوردیکم وکلایه باقدیجه ایچیم صیزلبور دیسم یلان سویلمش اولورم لکن بو درجه‌یه غبطه دینورکه حسدك حسن تعبیریدر — (ایفا) یرینه کتورمك معناسنه (شمع) موم معناسنه (مقصود) امل معناسنه (اخر نفس) صوك نفس معناسنه — شارح حقیر دیرکه شاعر فاضل بو تعبیر ایله دخی حسن شیخوختنك کمالنه

اشارت ایتمشدر (اشمال) یاقمق معناسنه

(خلاصهٔ معنی) ای عالی پاشای کرم پیما عاقبة الامر بنم نالهٔ حزینمی سنك صماخ لطف واحسانك ایشیتدیده شوازمید منصورلغمی احسان دیکا القای نازه جان ایلدی ولوحهٔ شعرای حسدانتمانك بو رکارنیك یاغنی ارنیدی حاصل کلام سنك لطفك بنم شمع مرادمی صولوق نفسمده یاقوب اودیاندر دیمکدن بونك شکرینی ایفاده عاجزم

شارح فقیر دیرکه شمع مقصودك صولوق نفسده اشتعالی شعلهٔ وابسین قندیلی کبی بر معنی اولور جمعندن بوقدر تعجزه دکمیه جکی درکاردر

٦٤

یأس وحرمان ایله بکزم صارارب صولمشدی	اهل مطلوب صاحبه مقالم بولمشدی
غالبا محنت ایله چهره دخی طولمشدی	منصورلغه بر قطعه سبب اولمشدی

بو قصیدهٔم نبی واللکه ابدا بصال

(یأس) بیضوب تنور کتورمه معناسنه (حرمان) محرومیت وزننده ومحرومیت معناسنه (بکز) کاف نونیه ایله وجه وصورت معناسنه ناظم تحریر بو مصرعنده بو رجلی اولمزاما بکزی صارادر مثلنه تلمیح ایتمشدر زیرا سیاق کلامدن اکلاشلدیغنه کوره بوراده کی یأس وحرمان بر قاموسنه کیده مامکدن ناشی اولمیوب بلکه الا مقبیلک تقاضاسندن طولاییدر نتهکم مصرع ثانی بومعنای تأکید ایدر (اهل مطلوب) الامقبیله معناسنه بقال قصاب امثالی کبی شارح مدلون دیرکه اهل مطلوبك از عاجالی تحمل اولنور درجه ده دکلدر نقیر دخی اثنای معزولیتمده حاشتیتی طاتدم لله الحمد ضبطیه مشیری اولملکه اومقصدیدن قورتلدم یعنی ایلکدن ارتوروب بو رجلی ویره مدم البسه ذه

بوندن بر طاقمی حبس خانه مأموری وظرفجی ایدرك وبر طاقمی دخی تفتیشی
وضبطیه مأموری یاذورق اذعاجیه‌دن خلاص اولورم (غالبا) احتمال غالب
معناسنه مخصوص وظیفه‌در (چله) چله‌ده‌رك واپیلك بوكلنا دینه‌رك اپیلك
صاره‌دقدی نسنه‌یه دینور بوللی صاره‌رب طوله‌رمق خیلی امکه توقف ایدیكنن
او معناده‌ن بالاستعاره ارباب طریق اصطلاحنده چله طوله‌رمق عقبات
شهواتیه‌دن كچوب نفسی وظیفه مرتبه سنه وارمق معناسنده مستعملدر وعوام
ناسی تعبیرنجه چله طوله‌رمق محنت ومشقت درجه‌لرینی اكمال ایتمك معناسی
مجازیسنده قوللانیلور ناظم تحریرك طریق مولویه انتسابلی اولدیغندن بو معنایه
اشارت ایتمشدر شارح فقیر دخی من غیر حد طریقت علیه رفاعیه‌دن
مستفید اولدیغم اجلدن بو دقایقه كسب وثوق ایتمشدر (منصرفلق) یعنی
ازمید متصرفلغی دیمكدر (قطعه) مجلس والا عضاسندن ضیا بك مقدمه فاضل
پاشانك نظم ایتدیكی بر قطعه‌در چونكه ضیا بك عالی پاشا افندمزك رضاسی
دونده‌رنه موافق حركاته موفق اوله‌مامسندن طولایی قبریس جزیره‌سی متصرفلغی
بهانه سیله استانبولدن تبعید اولنمق استنلدكده بالاستعفا اوروپایه صاوشمش
وعالی پاشا افندمز بوندن طولایی بك حدت پیدا ایتمش ایدی اشته اول اثناده
فاضل پاشا بیرموصی الیهك اوروپایه عزیمتی متضمن مذكور قطعه‌لی نظم ذمكای
عالی‌یه تقدیم ایلدی اكا مكافات كندیسنه ازمید متصرفلغی احسان بیورلمشدی
(بو قصیده‌م) یعنی اشبو (ظفرنامه) تسمیه ایلدیكم منظومهٔ بلیغه دیمكدر
(واپیلك) علی الاطلاق ولایت واپیلكی دیمك ایسه ده الله اعلم بوراده ناظم
تحریرك مرادی بوسنه واپیلكی اولملیدر
(خلاصهٔ معنی) ذكر اولنان ازمید متصرفلغی بغالمزدن اول تأسی ومحرومیت ایله

بكزيم صارمش صولمش وصاحبى صفالى ارباب مطلوب نتيجه تقاضا ايله قوپارمش بولمش ايدى انجق اغلب احتماله كوره بو صفتده برايه جه دخى طولمش اولديغندن مشهور قطعه سايه سنده ازميد متصرفلغنى الدككزدن مقدم اورتق اشبو (ظفرنامه) يى البته بر ايلكه ايصال ايدر شارح فقير دركه درت مصرع بر قطعه يه ازميد متصرفلغنى جائزه ويرن ارباب مروتدن ظفرنامه كبى بر قصيدهٔ بديعه مقابلنده وايلك اومق غريب دكلدر وچونكه اقر قصيده ده رقيل الدعا ممدوحدن جائزه طلبى دأب شعرا اولديغندن ناظم نحرير دخى بو بيتنده بر وايلك ايله تابرلسنى رجا وشارح بينوايه دخى اوغراديغى علت حكمة نشان مرصعدن خلاصى اول طبيب كرمكار يعنى ممدوح عالى لطف شماره بر كوملك ايماجق ايله اكتفا ايدر خيرى افندينك تحبسندن طولايى بر عنايت طلبنه استحقاقى دركار ايسه ده متن قصيده ده قافيه نك طاريغى كنديسنه مانع استدعا اولديغندن مخدوم بكلر واسطه سى ايله انك دخى نائل مقصود اوله جغى شبهه سزدر

٦٤

اهل ما پاته سحروقتى صفا موكيدر   شركيم شهر مايسى طبيعه شفا موسميدر
يترای خامه قونصيديمى دعا موكيدر   ايده لم صدق ايله مولايه رجا موسميدر

طوفنه بوزك قبده يه اچ باشكى يا صفوف بال

(مايس) اينك ترسى معناسنه دكل نيساندن صكره كلان شهر رومييدركه قاندك جولان وحركتى هنكامى اولديغندن اطبا يننده موسم تأثير ادويه عد اولنور حتى طبا هيچ لزومى يوغيكن كرازينه آدل قان الدرمق صحاق حماملرده وجود شيشه لر چكدروب حجامت اولمق عادتنى بوباكلشدن غلط اولهرق جهلاى سنرتيه بيننده حالا معتبردر (سحروقتى) كونشك طلوعنه قريب وقتدركه معده كثافت

طمامدن خالی اولمغله اوزمانده صفای قلب و حضور دردن بولنور (رجا) بوراده دعا معناسنه در اشاغیکی مصرعده دعا قافیه‌سی اولدیغندن بالضروره رجا کلمه‌سی قوللانمشدر (تصدیع) باشی اغریتمق معناسنه دائما (ظفرنامه) ده باشی اغریده جق قدر اوزوندر (قبله) بیت مکرمه‌نك بولندیغی جهت معناسنه حاجیك دعاسی مقبول اولور دیرلر لکن بومثللو اشعار دعاسنده باشی اجمق شمدی‌یه قدر کوریلوب ایشیدلمامشی اولدیغندن احتمالدرکه ناظم تحریر بونکله (ای عاشق عمراج باشکی طوز سوره جکلر) مصرع تمکیننه اشارت بیورمشدر (باصفوت) صفوت ایله معناسنه معارف ناظری لفوه لی صفوت پاشا دکل بوسنه والیسی صفوت پاشاده دکل شاعر صفوت ایسه دنات ایده لی بشی التی سنه‌در (بال) اریدن چیقان شی دکل قلب دردن معناسنه

(خلاصه معنی) شهرمایسی اهل طبابت عندنده رفع شفا موسمی عد اولنور سحر وقتی دخی ارباب حاجاته صفا موسمیدر ایدی مادامکه وقت سحردر (چونکه شارح فقیر بومحلی صباح نمازینی بعد الادا سجاده اوزرنده یازدیغم کبی ناظم تحریر دخی اوبله بر هنگام اخلاصده نظم ایتمش اولملیدر) درکاه جناب قاضی الحاجاته جا ودعا ایده‌لم دیمشدر ای قلم ارتق قصیده ایله باشی اغریتمغی براق بونزیکی قیده طوت وخلوص قلب ایله باشکی اچوب وصه انی اوزره دعایه باشله

٦٥

ناکه اتشده بوله مرغ سمندر نادی — ایده خاکستری ققنوسی دمادم احیا

کوستره نسر فلك جنبشی پرواز شما — ناکه پرواز ایده افاقده سیمرغ وهما

کیلك وارتی چاله ایتمیه شاهین زوال

(مرغ سمندر) سمندر قوشی دیکدر. اسکی مصاللرده روایت اولنور که هندستانده کائن طائفهٔ مجوسک معابدنده یاقدقلری آتشک ایچنده شدت حرارتدن قنادلی بر بوجک حاصل اولورمش و آتشی الاولنک ایچنده اوچارمش بو آتشخانه‌لر حالا موجود ایسه‌ده سمندرک وجودینی کورمش بر برهمن کورلمامشدر. شارح نقیضی ظن ایدرکه ناظم نخریراسمی دار جسمی یوق برشی ایله ایراد مثل ایدیکندن ایده‌جکی دعانک برطرز غریبده اولدیغی استفهام اولنورسه ده ایردکی مصرعرده دخی امتداد موقعنده کتوردیکی مثالله هیپ بوقبیلدن اولدیغندن شعرای اسلاف کبی معدوم موجود حکمی ویرمشدر دیلور. (ثاوی) محل ایوا و امکان معناسنه (خاکستر) آتشی یاندقدن صکره قالان کول معناسنه (ققنوس) ققنوس وزننده ینه اساطیر اولین روایتی اوزره بر قوشی ایمش که هیچ پروازده قنادلرینی چیرپدقده شدتندن آتشی چیقوب کندینی یقارمش و صکره کولندن ینه حاصل اولورمش لکن متصل کول اولور کول اولدقجه متصل وجود بولور صکره نه وقت اوچارمش اوراسی معلوم دکل. اشته بو قوشی دخی عصرمزده علم حیوانات تحقیقاتیله توغل ایدن ذواته مجهولدر. (نسرفلک) بعضی یلدزلک رصادت موقعلری ایجابنجه اخترشناسان سلف بر حیوان شکلی تصور ایتدکلری صره‌ده ایکیده آنی یاباصورلی تخییل ایتمشدر بونک بریک قنادلری اوچارکبی اچیق که اکا نسر طائر و دیکرینک قنادلری اوطورر کبی طوپلی اولوب اکا ده نسر واقع اطلاق ایدرلر. ایکیسنک ده وجودی منجملک خیالخانهٔ تصورلرنده در. بولرده جنبشی پرواز نما قرینه‌سیله نسر طائر مراددر (سیمرغ) عنقا قوشی دیدکلری بادکاردر. مصاللرک نقلنجه باشی انسانه بکزر بر بیوک قوشی ایمش انبیای بنی اسرائیلدن برینک زماننده بر چوجق قاپوب کوتورمشی اول نبینک بددعاسی

ایله عنقا قوشی قاف طاغنك ارقەسنە كتمشی بر دها چیقامامش نە اصابت اولمش
زیرا شمدی كوچك طاد قدرینی بولمجدینی یاخود ن قره قوشدن قورتارمقده عاجز ایكن
اكر عنقا قوشی دە قالمش اولیدی چوجقلرك یانلرینە برر دە تفنكلی آدمجی
قومق لازم كلوردی اسمی اولوب جسمی اولمیان شیئە عنقا ایلە كیمیا یە
تشبیه اولنور مروت ووفا كبی شاعر بو مآلدە شو بیتی نە كوزل سویلمشدر
(منسوخ شد مروت ومعدوم شد وفا از هر دوم نام ماند چو سیمرغ وكیمیا)
(هما) شمدیه قدر كوریلمش بر قوش ایمش كه دولت قوشی
دخی دیرلر مثاللردە سویلنور كه بو قوشك ایاقلری اولمدیغندن هوادە طورار
هوادە یاشار هوادە اوچار نهایت اولمدیغی یرە دوشمزمش دیشیسی هوادە
اوچاركن یومورطلیوب یومورطه یرە دوشنجیه قدر اچندە یاورو حصوله كلور ویومورطەدن
چیقوب اوچمغە باشلارمش ناظم تحریر بو معنایە اشارت ایچون (بر داز ابر آفاق)
قیدینی ایراد ایلمشدر بو قوشك خاصەسی هوادە اوچاركن كولكەسی بر
یوزندە كزن آدملردن كیمك باشنە طوقنورسە مطلقا پادشاه اولورمش
بسبلی او زماندە پادشاهلق سلالە ووراثت طریقیلە اولمیوب انتخاب
ایتمك اولمق كركدر وبعض روایتە كورە بو قوشی هوادە اوچاركن یوكسك
طاغلردن برینك ذروەسندە خاكە تماس ایدەجك اولسە یانوب محو
اولدیغندن یرە طوقنمقسزین بر طریقیلە اهالی بونلردن برینی الە كچوررلر
وصاقلارلرمش هر زمان پادشاهلری وفات ایتسە خلق بر میدانە طوپلنور
طوررمش هما قوشنی قایدب قویو برررمش اودخی كزر طولاشور
نهایت برینك باشندە اوطوررمش درحال اهالی اوآدمی پادشاهلغە انتخاب
ایدررمش شمدیكی زمانك مرغ هماسی سلالەدن كلمك اولدیغندن

نهایت لزوم کورلمیورلر انلک ایچون همانک رفع وجودی عالمده کورلمیور
(کبک) کوکرجین مثابه سنده (شاهین) معهود بر نجیب برقوشدر ملوک اسلاف
اتکله قوشی اولارلر ایدی اثنای شکارده پادشاهلرک النده مقام ایدیکندن
شاهین تسمیه ایتمشلر (نقره) شاهین ایچون سویلنان نقره لردندرکه برکون
برشاهین برخروسله وفا اوزرینه بحث ایدرکن خروس خطاب ایدوب (سن نه قدر
وکافر نعمت بر مخلوقسک که انسانلر سنک غداکی هرکون ویررلر واندک خانه لرنده
طوغوب بیورسک وسایه لرنده هر درلو آفاتدن امین اولورسک استدیکک
قدر یوتیرک اولور هرساعت بریله ذوق وصفا ایدرسک والحاصل بوقدر نعمت
والطافه مستغرق ایکن ینه انسانلردن بریسی یانکه کلوب اوقشامق اولسه
یابانی حیوان کبی فرار ایدرسک امابن بالطبع وفاکار اولدیغمدن بنی یاوری
ایکن طاغدن طوتارلر کوزمی قپایوب بسلرلر شو وجهله ذاتاً وحشی ایکن انسانلردن
براز کوردیکم نعمته مقابل انسیت ایدرم بنی شکاره کوتوروب هواده شکار
ارقه سنه قویویررلر کیدر شکاری طوتارم صاحبمه ویررم وصاحبم یانمه
کلوب بنی الیق استدکده فرار ایتمم) دیمشی خروس بو مقدمه لی دکلدکدن صکره
دروندن برآه چکوب (شاهین قرداشی سن هیچ نوع وجنسکدن اولنلری
طاوه نک ایچنده اوریله چویریله قزارلدیغنی کوردکمی) دیو سؤال ایتمش
شاهین خیر دیدکده (اویله ایسه سن بنم وفاسزلغمی مکتنی بیله مزسک اکر سنده
بنم کبی بوحالی هرکونده کورسک اوزمان اکلارسک) جوابنی ویرمشدر
(خلاصه معنی) سمندر بوچکلی آتشده مقام بولدقچه ققنوسی قوشی کولدن
حاصل اولدقچه سماده کی نسر طائر اوچار شکلنده کورندکچه سیمرغ وهما
قوشلرنده هواده اوچدقچه عالی پاشا افندمزک کوکرجین مثالی اولان

زارات ودیدبه سی ذات دینلان شاهین لی امانك نیجه سیله یال اولسون یعنی
بو شیر عالمده موجود اولدقجه انك دخی اقبال وعظمتی پایدار اولسون دیمكدر

٦٦

اولمیوب كندیسی آزرده دل بود ونبود / قیلدی حق ذاتنی وارسته تعریض حسود
قد مطبوعی بونجه اوله ظلی ممدود / لطف واحسانی كبی عمری اوله نا معدود
دین وایمانی قدر كسب ایده فیض واقبال

(آزرده دل) كوكلی انجنمش معناسنه (بود ونبود) وارمش یوقمش معناسنه ،
شارح فقیر دیركه وارلق یوقلق غوائلندن كوكلك وارسته اولمسی بو عالمده بولنمقجه
نایل اوله‌جقمدن برآدم وارلقدن یوقلقدن قورتل دیمك ناذكانه عالم عقبایه
كیت دیمك اكلاشیلور سه ده ناظم تحریرك مرادی عالی پاشا افندمزك قولاغی دینج
اولسون دیمك اولمق كركدر (وارسته تعریض حسود) حسودك تعریضندن قورتلمق
معناسنه انسان بنادقجه حسودی وحسودی اولدقجه تعریضه دائم اوله جقندن
حسودك تعریضندن قورتلمق موته متوقفدر لكن ناظم تحریرك مقصدی عالی
پاشا حضرتلرینك راحت اولمه‌لریدر (قد) بوی معناسنه بو فقره سبقت
ایتمشدی (مطبوع) طبعه موافق اولان شی معناسنه (ظل) كولكه معناسنه
(ممدود) اوزامش معناسنه شارح فقیر دیركه اگر عالی پاشا افندمزك سایه‌سی
بوللی مقداری اوله‌جق اولورسه اوراده ایكی مخدوم بیكلریله پارنیه‌یه چقمزدن
بتون تبدیلاتك ایچنده قاله جقدی ویردكده تحت افندمزك قدوقامتلری
قایدرقلی بوسی كبی غایت الجق اولدیغندن كولكه سنده انك قدر اولسون دیمك
عادتا هیچ كولكه‌سی اولمامق دخی وجودینك وكولكه‌سی اولمسون معناسنی

عالمدن فالمعنی استلزام ایله خلاصه سنده دعالرینه بددعا حیفه جفی درکاردر
لکن ناظم تحریرك مرادی سایه‌سی چوق اوزون اولسون نقطه بندکاننه کفایت ایده‌جك
قدر اولسون دیمکدر دیو توجیه اولنورسه هیچ محذور قالمز تأمل
(لطف واحسان) عنایت وایولك ایتمك معناسنه ایولك ایتمك پاره ویرمك
وپاره قازاندرمق ایله اولور شارح مؤلف دیرکه بوراده مطلقا ایکنجی صورت
مراد اولنمق لازمدر زیرا عالی پاشا افندمزك حسب طبع شریفلری معلوم اولوب
فقیره صدقه ویرمك خلاف مشربی اولمغله اگر ویردکلری صدقه‌لرکبی عمری
حسابز اولسون دیمك مراد اولنسه همان فجاءة وفاتنی طلب معناسنه چیقار
اما ایکنجی صورت مراد اولندقده ولی‌نعمت افندمزك سایهٔ لطف وعاطفتلرنده
خزینه‌دن وفامورتیلر صرتندن نیجه ملیون قازانمش نیجه بندکان دخصوصیله
طوائف افرنجه‌دن نیجه بازرکان وترجمان بولندیغندن بو تقدیره کوره عمرینه حدودی
حساب اولمز (نامعدود) حسابز معناسنه (دینی) یعنی عالی پاشا افندمزك
دیمکدرکه پاره قزانمق دیننه عبارتدر زیرا ذات دولتلری حکیم مشرب
اولدقلرندن اسلامیته دائر عقایده اینانمغه تنزل بیورمزلر شارح فقیر دیرکه
بوراده دینه پاره قزانمق معناسی ویرمك دعالی واقعه مطابق نبله سف
ولی‌نعمت افندمزه عاجزانه برخدمتدر زیرا دین کلمه‌سنده دین اسلام معناسی
ویریلوبده دینی قدر مظهر فیض اوله دنیلسه عمری اولدیغی کوشهٔ نکبت دخرانده
قالسون معناسی تضمینسی ظاهر اولور اما تأویل مذکور موجبنجه فیضنه نهایت
اولمسون دیمك چیقار ایمدی بو معنالرك تنقیحی مناسب واحسن الاحسنی
دناظم وشارحدن کیمك خدمت حضرت ولی‌نعمتنه سعی ایتدیکی ارباب عرفانك
میزان انصافنه حواله اولنور (اجمالی) یعنی عالی پاشا حضرتلرینك اجمالی

دیمکدر که مقام صدارتده مؤیدا اوطور من اعتقادندن عبارتدر بوقسه
مسلمانلق طرفنده کی ایمانی عینیله دینی کبیدر شارح حقیر ینه تکرار ایدر که
ایمانی وجه مذکور اوزره تأویل ایتمدکجه مطلوب اولان دعا اکلاشلمز زیرا
اسلامیتده کی ایمانی قدر اقبال کسب ایتسون دیمک محشره دك کوشه‌نشین اولاره
قالسون معنای تضمینی کوسترر

(خلاصهٔ معنی) عالی پاشا افندمزك کوکلی وارمش یوقمش دیر ایسه‌یه اذن اولمسون
وضیاب حق الی صدورك تعریضندن ازاده بیورسون وسایره‌سی بولی قدر اوزاسون
عمریده لطف واحسانی کبی حسابسز اولسون دین وایمانی قدر کسب فیض واقبال
ایلسون (آمین آمین لا ارضی بواحدة حتی اضیف الیها الف آمینا)

تم

عالمدن تألفني استلزام ايله خلاصه سنده دعايه بدر عاجزه جفني دركاردر
لكن ناظم تحريرك مرادى سايه سى چوق اوزون اولمسون نقطه بندكاننه كفايت ايده جك
قدر اولسون ديمكدر ديو توجيه اولنورسه هيچ محذور قالمز تأمل
(لطف واحسان) عنايت وايولك ايتمك معناسنه ايولك ايتمك پاره ويرمك
ويا قزاندرمق ايله اولور شارح مؤلف ديركه بوراده مطلقا ايكنجى صورت
مراد اولنمق لازمدر زيرا عالى پاشا افندمزك خست طبع شريفلرى معلوم اولوب
نفقه وصدقه ويرمك خلاف مشربلرى اولمغله اكر ويردكلرى صدقه لركبى عمرى
حسابسز اولسون ديمك مراد اولنسه همان نجاة وخلاصنى طلب معناسنه چيقار
اما ايكنجى صورت مراد اولندقده ولى نعمت افندمزك سايه لطف وعاطفتلرنده
خزينه دن وقاموريتلر صرتندن نيجه مليون قزانمش نيجه بندكان وخصوصيله
طوائف افرنجه دن نيجه بازركان وترجمان بولنديغندن بو تقديره كوره عمرينه حدود
حساب اولمز (ناممدود) حسابسز معناسنه (دينى) يعنى عالى پاشا افندمزك
ديمكدركه پاره قزانمق دينى عبارتدر زيرا ذات دولتلرى حكيم مشرب
اولديغندن اسلاميه دائر عقائده اينانمغه تنزل بيورمزلر شارح فقير ديركه
بوراده دينه پاره قزانمق معناسى ويرمك دعالى واقعه مطابق نيله رف
ولى نعمت افندمزه عاجزانه برخدمتدر زيرا دين كلمه سنده دين اسلام معناسى
ويريلوبده دينى قدر مظهر فيض اولسه ديلسه عمرى اولديغى كوشنشه نكيت ذكر اولنه
قالسون معناى تضمنسى ظاهر اولور اما تأويل مذكور موجبنجه فيضنه نهايت
اولمسون ديمك چيقار ايمدى بو معنالرك تنقيحى مناسب واحسن الاحسنى
وناظم وشارحدن كيمك خدمت حضرت ولى نعمتنه سعى ايتديكى ارباب عرفانك
ميزان انصافنه حواله اولنور (اجمالى) يعنى عالى پاشا حضرتلرينك اجمالى

دیمکدرکه مقام صدارتده مؤبدا اوطورمق اعتقادندن عبارتدر بوقده
سلطانك طرفنده کی ایمانی عینیله دینی کبیدر شارح حقیر ینه تکرار ایدرکه
ایمانی وجه مذکور اوزره تأویل ایتمدکجه مطلوب اولان دعا اکلاشیله‌مز زیرا
اسلامیتده کی ایمانی قدر اقبال کسب ایتسون دیمك محشره دك کوشه اوطوره
قالسون معناسی تضمینی کوسترر

(خلاصهٔ معنی) عالی پاشا افندمزك کوکلی وارمشی یوقمشی دیر ایسه‌یه اذن اولمسون
وجناب حق انی صوردق تعریضه‌دن آزاده بیورسون وسایه‌سی بوی قدر اوزاسون
عمریده لطف واحسانی کبی حسابسز اولسون دین وایمانی قدر کسب فیض واقبال
ایلسون (آمین آمین لا ارضی بواحدة حتی اضیف الیها الف آمینا)

تم

Arıkan

Drukan

